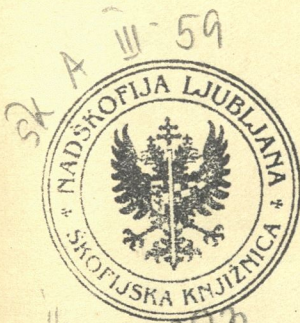
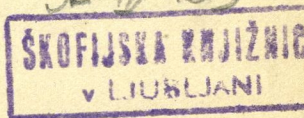

Z L A T A V R V

POUK O SVETI SPOVEDI

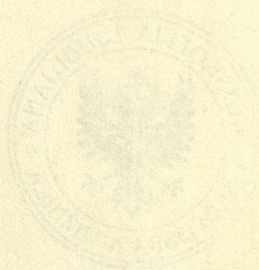
inv. 13903

inv. 13903

J A N E Z K A L A N

ZALOŽILA DRUŽBA SV. MOHORJA

1932

NATISNILA MOHORJEVA TISKARNA V CELJU

Nil obstat

Maribor, die 15. Junii 1932

Dr. Josip Hohnjec

censor ex officio.

No. 1235/2

Imprimatur!

Maribor, die 24. Junii 1932

† **Andreas**

Episcopus Lavantinus.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
LONDON

PLATE
I
FIGURE 1
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P
Q
R
S
T
U
V
W
X
Y
Z

Z L A T A V R V

Oprimite se je!

Zlata vrv!

Kakó zlata? Kje ste pa še videli zlato vrv?

Kje je taka vrv?

Pomisli: ti bi padel v globoko brezno, iz katerega se ne izkoplješ, če ti ne pride pomoč od zgoraj. Kako bi ti bilo pri srcu? Oj, kako obupno stanje! Tukaj ležiš — zgubljen, živ pokopan. Če ti ne pride pomoč, boš tukaj ginil, počasi umiral, dokler v mukah ne izdihneš. Več dni že zastonj čakaš rešitve. Moči ti pojemajo. Koprniš, medliš, obupuješ. Vidiš svoj strašni, počasni konec... Ko čakaš že več dni, se ti prikaže od vrha vrv. Dobra roka ti jo spušča doli. Kako jo pozdraviš, kako se razveseliš! O, rešiteljica, kdo te mi je poslal?! In kako se je oprimeš, okleneš, da te potegne iz prepada in dvigne iz brezna kvišku — na sončni dan, v novo življenje. O, zlata vrv! Rešiteljica moja! Kako naj te zahvalim?

Dala si mi novo življenje! — Ali pa si misli, da se topiš v deroči vodi. Voda te brez usmiljenja nese naprej. Če ne pride pomoč, si zgubljen; valovi te bodo pogoltnili, pokopali... Kar ti dobra roka vrže z brega vrv. Oprimeš se je z zadnjimi močmi in z njeno pomočjo in s pomočjo dobrega človeka skobacaš iz pogubnega valovja na suhi breg. Rešen si! O, kako se oddahneš! Brez vrvi bi bil že pokopan v valovih. Kako si vesel in hvaležen! Vrv te je rešila.

Niso prepadi in brezna samo po naših gorah in ne potopi samo po vodah, so tudi dušni prepadi in potopi. In vanje se pade tako lahko! In če iz prepada ali potopa ni rešitve, je polom, potop, nesreča, propast, hujša od telesne propasti. — K sreči pa je iz tega prepada rešitev, kdor jo hoče. Kdo te potegne iz dušnega prepada? Že davno veš, samo ceniti prav ne znaš. Povejmo torej brez ovinkov! **S p o v e d** — to je **z l a t a v r v**, ki potegne človeka iz dušnega brezna in ga postavi zopet na sončni dan božje milosti v novo dušno življenje.

Spoved se primerja tudi rešilni deski ob razbiti, potopljeni ladji. Razbila se

je ladja v strahovitem viharju sredi širnega morja. Razbila se in potopila. Tudi ti bi bil pokopan z njo na dnu morja. A tamle, glej, plava deska od razbite ladje! Edini up rešitve. Poskusimo, poženimo se! Dosežeš jo, spraviš se nanjo, — ploveš, ploveš z njo po morju, dokler ne dosežeš suhega brega ali ladje, ki te sprejme nase. O, deska-rešiteljica! Če bi te v zlato vkoval, bi ne bilo preveč.

Taka deska, taka vrv-rešiteljica je za dušo spoved.

Spoved — kolika sreča, kolika dobrota za grešno človeštvo! Pa kako malo jo ljudje cenijo, ljubijo pa že celó ne! Nekateri že, a koliko jih je, ki jo mrzijo! Kateri zakrament pa je bolj osovražen kakor zakrament sv. pokore? Spoved je premnogim kristjanom strašilo. Marsikdo bi še vse drugo storil, a k spovedi ne in ne. Le tega ne! Dobi se tudi tak, ki hodi nedeljo za nedeljo k maši, pri spovedi pa že ni bil štirideset let! Neverjetno, pa resnično! To je klanec, čez katerega mnogi svojega vozička ne morejo speljati.

Káko nepoznanje tega zakramenta! Kako preziranje božjega usmiljenja in kaka nehvaležnost Bogu!

Večina kristjanov pa seveda še hodi k spovedi in se spoveduje. Hvala Bogu! A kako? Mnogi kajpada dobro. Prav tako gotovo pa mnogi slabo, površno, celó nevredno.

O malokateri stvari so ljudje bolj potrebni pouka kakor o spovedi. Kdor se namreč zna spovedovati, ta zna v nebesa priti. Zdaj se pa nekateri nočejo, drugi pa ne znajo spovedati. Kako naj se pa rešijo iz pogube, če ne znajo ali nočejo rabiti sredstva, brez katerega rešitve ni?!

Kolikokrat sem, v spovednici sedeč, čutil potrebo, da bi tole ljudem povedal! Komur je kaj mar zveličanje ljudi, bo skrbel, da bo to prebral vsak kristjan.

Izrečno bodi tukaj povedano, da če se tu navajajo napake, ki jih ljudje delajo pri spovedi, se s tem noče nikomur nič očitati. Napake se omenjajo samo zato, da bi se jih vedeli zanaorej varovati. Iz napak se učimo prav delati.

ZAKAJ NAJ SE SPOVEDUJEMO?

Sreča spovedi.

Prijatelj, če imaš kaj vere in če ti je kaj na tem, da se zveličaš, potem se zavedaj, kolika sreča je to, da nam je Bog spoved dal! Tega ljudje ne vedo, ali vsaj dosti ne pomislijo. Težo spovedi pač občutijo, a nje sreče se ne zavedajo.

[Koliko vrednosti je spoved, smo videli že ob začetku tega spisa. Kaj bi človek dal, ko bi mu v breznu ležečemu kdo ponudil rešilno vrv! Oprijel bi se je z vso močjo, z obema rokama, z zobmi, z zadnjimi silami. Kako hvaležen bi bil za tako pomoč! Kako pa cenijo spoved?...] Kakor zlato vrv, bi lahko imenovali spoved tudi z **l a t k l j u č**, ključ nebeških vrat. Kdor zna ta ključ prav sukati, si zna odpreti vrata v nebesa.

Ko bi hoteli prav do dna poznati **s r e č o** spovedi, bi morali spoznati **n e s r e č o** greha. Ko bi pa hoteli spoznati greh, bi morali poznati **B o g a**, ki je z grehom raz-

žaljen. Kolikor višja oseba, toliko večje razžaljenje. Bog pa je veliko prevelik, da bi ga mogel naš majhni razum doumeti. Nekoliko ga pač spoznamo iz del, ki jih je naredil. In kako ogromna dela so to! En pogled proti zvezdnatemu nebu! Kako nepregledno število, kaki silni svetovi, kake neizmerne daljave! Človeka, ki ozvezdje malo pozna, nad to velikostjo obide kar groza...

Naj omenim samo to-le: Sonce je od nas silno daleč (150,000.000 kilometrov). Svetloba od sonca do nas potrebuje osem minut. (Kakor glas, potrebuje tudi svetloba nekaj časa, da preleti neki prostor. Če gledaš nekoliko iz daljave v zvonik, ko zvon bije, boš opazil, da ti glas prileti na uho, ko kembelj po udarcu že nazaj leti. Jasen dokaz, da potrebuje glas nekaj časa, da do tebe prileti. Svetloba je veliko hitrejša kakor glas, je bliskovito hitra; a tudi ona potrebuje, da preleti neko daljavo, nekaj časa, od sonca do zemlje torej osem minut.) So pa zvezde, katerih svetloba potrebuje cela leta, da, tisoče let, preden pride do zemlje! Pomisli malo, kaj se to pravi! V

milijone

kaki neizmerni daljavi vendar morajo biti, tega si ni mogoče misliti! Svetloba, ki je tako hitra, tisoče let! In kako velikanske morajo biti te zvezde, da se kljub tej veliki daljavi vendar vidijo! Človeku bi se v glavi zvrtilo, če bi se skušal zamisliti v te neizmerne daljave in ogromne svetove! Veliki učenjak Ampère, ki je studiral velikost stvarstva, je, premagan od tega veličastva, sklonil glavo, jo zakril z rokami in strmeč vzklikal: Kako velik si, o Bog, kako velik si! Že naša zemlja je velikanska. A zemlja je le majčken drobec stvarstva. Takih in tisočkrat večjih svetov je na milijone! In na tej zemlji živi blizu dve milijardi ljudi. Eden izmed teh si ti! O, kako si majčken proti svetu, kako majčken šele proti Bogu! Mravlja si, črviček, ki leze po zemlji... Da, kako velik, kako silen, kako veličasten mora biti tisti, ki je vse to v življenje poklical samo s svojo voljo! Zemljo le pogleda in ona se strese. Človeška beseda odpove, sapa zastane, um umolkne pred neizmernim Veličanstvom božjim... Prah si in pepel pred njim in nič drugega...

Kaka predrznost, da si drzneš žaliti — le malo žaliti — takega Gospoda, toliko Veličanstvo!

Ljudje si iz greha navadno kaj malo storijo. Iz malega celó nič, še iz smrtnega ne veliko. Če sem grešil, si mislijo, kaj pa je tako hudega? Bog pa o grehu sodi drugače. In kakor o kaki stvari sodi Bog, taka je. V očeh božjih je greh nekaj tako hudobnega, da ko je Bog Oče videl svojega neizmerno ljubljenega Sina obloženega s tujimi grehi, se je vnela njegova jeza, in ga je prepustil trinogom, da so mu ga popolnoma razmesarili.

Kako Bog sodi o grehu, vidimo tudi iz tega, kako greh kaznuje. In kako ga kaznuje, kdo ne ve? Pomisli: Če bi bilo v vicah le tako hudo, kakor če zob boli, bo dosti hudo. Ali te je že kdaj zob bolel? Močno? Ponoči? Vso noč? O, kako dolga noč! Kako počasi se pomikajo ure! Kako se človek premetava po postelji! Šteje ure, vstane, hodi po sobi, da bi mu kaj odleglo, in zopet leže. Kako si želi že belega dne, ker upa, da mu bo potem bolje! Če je to le eno noč, je dosti hudega. Ali bomo pa v vicah samo

eno noč ali en dan? Seveda je to le primera. Kajti v vicah ne bo telesnih bolečin, ampak dušne. Pa če bi ne bile hude, bi se ne primerjale ognju!

Ali te je že kdaj, ko si kako veliko srečo zamudil ali zapravil, ali nesrečo zakrivil, peklo v duši? Potem si lahko malo predstavljajš dušne bolečine. In če bodo trajale leta in leta? Ali še misliš, da so vice kaka malenkost? In da je tako imenovani »mali« greh, kateri bo v vicah kaznovan, malenkost, za katerega se ni vredno veliko zmeniti?!

Na p e k e l pa nekateri niti ne verujejo. Nebesa bi že sprejeli, o seveda, a pekla — ne, tega pa ne! Ali menite, da bi — po človeško govorjeno — ne bilo tudi nam ljubo, ko bi se pekel dal utajiti? Da, ko bi se dal! Pa kako ga boš utajil, ko pa Kristus v evangeliju tolikrat in tako jasno govori, da je vsak dvom izključen, nemogoč! In kjer govori Bog, tam mora vsak drug glas umolkniti! To je tisti, ki je rekel: »Nebo in zemlja bosta prešla, moje besede pa ne bodo prešle.« Naj je komu ljubo, ali ne! Ne bodo prešle! Kdor torej sploh veruje

v Boga, mora rad ali nerad sprejeti tudi to neprijetno resnico.

In to je tisto brezno, v katerega pade človek s smrtnim grehom. Če smrtno grešiš, dokler živiš, sicer še nisi v peklu, pač pa si zrel za pekel. In že to je neko brezno! Od pekla te loči samo tenka stena. Če se ta stena udre, si — zgubljen... In iz tega brezna te potegne neka vrv, ki se imenuje spoved. O, zlata vrv! O, rešiteljica! O, dobrotnica! O, blažena rešilna deska, ki mi otmeš življenje!

Če bi bil kdo obsojen v dosmrtno ječo, pa bi se mu reklo: Pojdi k sodniku in prosi ga za odpuščanje, pa boš rešen ječe in prost — vprašam vas, kdo bi tega ne storil?! Ali če bi ti imel velik dolg, ki te tare in tlači, pa bi ti rekli: Pojdi tamle k onemu okencu in samo povej, koliko si dolžan, malo potožiš, kako si reven, in prosi, naj ti spregledajo, pa ti bodo vse zbrisali — kdo bi ne tekel tja, če treba stokrat in tisočkrat?! Pri spovedi se zgodi vse to in še veliko več. Pa kako ljudje delajo s spovedjo?

Če si v milosti božji, to je: brez smrtne-
nega greha, je tvoja duša krasen tempelj
božji, v katerem prebiva sam Bog. To je
polna resnica. Jezus sam je rekel: »Ako me
kdo ljubi, bo mojo besedo spolnjeval; in
moj Oče ga bo ljubil in bova k njemu
prišla in pri njem prebivala.«
(Jan 14, 23.) Sveti apostol Pavel pa pravi
naravnost: »Ne veste li, da ste tempelj
božji in Duh božji v vas pre-
biva?« (1 Kor 3, 16.) Smrtni greh pa ta
prekrasni tempelj uniči, požge in poruši,
da je žalostna razvalina. — Dokler si v mi-
losti božji, si ljub otrok božji. Bog gleda
nate prijazno, kakor gleda jasno sonce na
zemljo, smehlja se ti ljubko, kakor se
smehlja mati svojemu otročiču. Nebesa so
nad teboj odprta; ko bi umrl, bi prišel varno
vanje. Po smrtnem grehu pa Boga preženeš
od sebe, postaneš otrok božje jeze, oblaki
njegovega srda so zbrani nad tvojo glavo,
peklen je pod teboj odprt; treba je le enega
napačnega koraka, pa si tam... Ko pa spo-
vednik napravi nad teboj križ: »Jaz te od-
vežem,« — v tem trenutku se oblije tvoja
duša z Jezusovo krvjo, oblaki so pregnani,

sonce božje milosti posije nate, Bog sam ti prihiti nasproti, zgubljenemu sinu, in te pritisne na svoje srce, pekel se pred teboj zapre in zapahne, nebesa so zopet tvoja...

Kaka sprememba! Kaka sreča! Ali je mogoča še večja?

O kristjani, kako ste vendar trdi! Trdi in nehvaležni! Ta sreča vam je na ponudbo pri spovedi in vi se spovedi branite, otrestate, se je bojite in jo mrzite! Vsak dan bi morali Boga na kolenih zahvaliti, da nam je spoved dal. Tako lahek pomoček, da se spravimo in sprijaznimo z njim, da postanemo iz otrok pekla otroci nebá!

Težave spovedi.

Ali pa ni spoved ^{res} težavna? Ali se je ljudje zastonj bojé? Ko bi ne bila nič težka, gotovo bi se je ne bali. Da, spoved ima res svoje težave. Kar pogledjmo, katere!

vaje Na spoved je treba navadno nekoliko čakati. Časih še precej dolgo. Morebiti pol ure, morda uro, v velikem navalu morda celó dve in še več. To čakanje že ni vsakemu všeč, nepočakanim moškim po-

seбно ne. Pa če je gorko, se že še čaka. Pozimi pa še zebe, posebno v noge zebe. Kdo bo rekel, da to ni malo težko?

Torej čakati je treba in časih še malo prezebatu zraven. To je res. Zdaj pa poslušajte zgodbico! Kratka je, a resnična in poučna.

Neki duhovnik pripoveduje:
Ko sem med svetovno vojsko hodil v Ljubljani v neki zavod maševat, sem videl na cesti stati dolgo vrsto možakov pred nekimi vrati. Bilo je v trdi zimi. Na mrzlem tlaku, zgodaj zjutraj, komaj ko se je dan naredil. Stali so tako lepo in mirno drug za drugim in se nikamor ne premaknili, da se mi je kar čudno zdelo. »Slišite, kaj pa stoji tale vrsta možakov na vse zgodaj tamle tako mirno in vdano?« vprašam znanca. — »Kaj stojijo? Tobaka čakajo!« A, tobaka! Pogledam in vidim, da se vrsta prične res prav pred vrati še zaprte tobakarne. Torej tobaka! Zato tako potrpežljivo čakajo! Oh, ko bi jih človek postavil takole v cerkvi pred spovednico, ali bi stali tako potrpežljivo?! Zmanjkalo bi kmalu enega za drugim... Torej za eno pest tobaka, ki izgine kot dim v zrak in nikjer nič več ni, ni

pretežko tako mirno v mrazu čakati. O, ti presneti svet, kakšen si!

Čakati je treba na spoved. To je ena pokora. A ta ni najhujša. Glavna težava spovedi je v tem, da mora človek sam sebe tožiti. To je prav za prav tisti klanec, čez katerega mnogi ne morejo prepeljati; tukaj jim moč odpove. Sam sebe tožiti! Kdo pa to rad stori? Kak svetnik morda še. Mi, ki nismo svetniki, imamo pa tako navado, da sami sebe le rajši pohvalimo kakor obtožimo. Mi smo mi — takih pa ni! Tako se radi pobahamo in malo po prsih potrkamo. Tudi pri spovedi se je treba po prsih potrkati, a to ni trkanje bahavosti, ampak trkanje skesanosti: Oče, grešil sem, bodi mi milostljiv! Sam sebe tožiti, sam svoje slabosti in nečednosti pripovedovati, to je, kar se ljudem upira. To je glavna težava spovedi. — A kdo je prav za prav tisti, ki se temu upira? To je človekov ponos. Da bi se jaz tamle v cerkvi med ženske, med kmete in reveže drenjal, pred duhovna pokleknil pa mu pripovedoval svoje najskrivnejše skrivnosti, katerih nobeden ne ve?! Ne, tega pa

ne! Za to me ne boste dobili . . . Tako govori v človeku ponos, bolj prav: napuh. Da, napuh! Prvi in največji vseh naglavnih grehov! Napuh je bil, ki se je v Luciferju uprl Bogu in iz angelov naredil satane; napuh je bil, ki je v Evi in Adamu v raju Bogu pokorščino odpovedal in oba iz raja izgnal. In napuh odpoveduje pokorščino Bogu še danes. O, vi ne veste, kaj vse dela v človeku napuh! Ljudje se napuha ne zavedajo, tudi če so ga polni. Tičí namreč na dnu srca, skrit, kakor volk, ko spi, in se pokaže zlasti tedaj, kadar prilika nanese, kakor piščalka v orglah glas, ki vedno tiči v njej, le tedaj da od sebe, kadar orglar na dotično tipko pritisne. Napuh je v vsakem grehu. Nepokorščina ni drugega kakor napuh. Bog pravi: tole moraš, tega ne smeš, pa sva prijatelja. Človek pa pravi: jaz si ne dam nič ukazovati: delam, kakor sam hočem! To je nepokorščina in napuh obenem; upor proti božjemu gospostvu. Vpraša se, kdo bo gospodaril: Bog ali človek. Bog pravi: jaz sem gospodar; mene ubogaj in ti bo dobro pri meni! Človek pa

hoče biti sam svoj gospod, neodvisen, in po svoji glavi ravnati.

Napuh torej se upira spovedi. Bog pa zahteva za spravo ^{ravno} baš nasprotno: p o n i ž - n o s t. Z grehom smo Bogu pokorščino odpovedali, se mu uprli. Če ga hočemo spet potolažiti, moramo storiti baš nasprotno: p o n i ž a t i s e! Priznati božje gospostvo nad nami in se mu ukloniti. Da, dragi moj, s p o v e d v s v o j e m b i s t v u n i d r u g e g a k a k o r p o n i ž a n j e. Bog zahteva od nas, da se ponižamo, za grešnike spoznamo, pa je vse dobro! O, ponižnost ima velikansko moč. Kakor ogenj omeči železo, tako ponižnost premaga razsrjenega Boga samega. »Bog se prevzetnim ustavlja, ponižnim pa daje milost.« (Jak 4, 6.) [Sv. Gregor Nisenski je dejal tako krepko pa resnično: vprezi ponižnost pred voz grehov in peljal bo v nebesa; vprezi napuh pred voz dobrih del, pa bo peljal v pekel. Jezus nam je prav isto povedal v zgodbi o prevzetnem farizeju in grešnem cestninarju. Ta je bil poln grehov, a je skesano trkal na prsi in prosil odpuščanja, ošabni farizej se je pa bahal s svojimi dobrimi deli. In Jezus pravi:

»Povem vam, ta je šel opravičen na svoj dom, oni pa ne.« (Luka 18, 14.)

Dva naglavna greha sta torej kriva, da se ljudje spovedi tako ogibajo: napuh in lenoba. Lenoba — vseh grdob grdoba, ko se človeku vsak majhen trud za nebesa zdi prevelik, pretežak; napuh pa, ko mu brani ponižati se in priznati za grešnika.

To so torej težave spovedi. Brez vsake težave spoved res ni. Malo čakati, malo se pripravljati na spoved, pa ponižati se pred človekom in Bogom, svoje slabosti sam pripovedovati. To je vsekako naši naravi nekoliko težko.

Ali so pa to take težave, da se ne dado premagati? Da nas smejo od spovedi odvrniti? Če pomislite, kaj se pri spovedi zgodi — kakor smo v prejšnjem poglavju našeli, gre za prijateljstvo ali sovraštvo božje, gre za celo večnost, za nebesa ali pekel —, pa bi nas takele težavice od spovedi odvrnile?! Ko bi nam — ako smo zapadli sužnosti satanovi in večni pogubi — Bog rekel: pojdi po golih kolenih na vrh gore, ali posti se ob suhem kruhu in vodi

do smrti, bi mi morali reči: O, hvala Bogu, da je vsaj še ena pot, po kateri se rešim sužnosti satanove in pekla; četudi je težka, jo vendar rad storim, samo, samo da se rešim... Zdaj se ti pa reče: pojdi v cerkev, malo pomisli, malo pomoli, poklekni, pa povej, kaj si grešil, in vse bo dobro: Bog bo potolažen, ti boš spet njegov ljubi otrok in nebesa spet tvoja. In ti bi se tega še branil?! Ali ste že slišali o tistem, ki je bil tako len, da ko je ležal na tleh in mu je nekdo pomolil v dar cekin, se mu ni ljubilo roke vzdigniti, ampak je rekel: če mi hočeš kaj dati, položi na tla! Taka je lenoba tistih, ki nočejo k spovedi. Hočejo, da jim Bog nebesa na krožniku prinese, drugače jih še vzamejo ne.

Da, spoved ima na sebi neke težave, bolj prav rečeno: težavice. Te težavice so v primeri s tem, kar se pri spovedi dobi, prave igračice. Razumete: igračice! Mi se s temi igračicami ne bomo dali od spovedi odvrniti, ampak bomo radi hodili k spovedi — vekomaj hvalležni, da nam je Bog dal tako

lahk pomoček, da postanemo spet njegovi prijatelji in dediči nebes.

Prazni ugovori.

S tem smo že izpodbili glavne pomisleke in zadržke proti spovedi. A ljudje imajo pripravljenih še več ugovorov in izgovorov, da jim ni treba k spovedi hoditi. Ogledati si moramo tudi te, koliko držé.

Prvi ugovori je:
a) »Spoved so si izmislili duhovni.«

No, rad bi poznal tistega duhovnika, ki si je spoved na celem izmislil! Zakaj pa? Ali zato, ker dobi od vsake spovedi na roko toliko in toliko plačila? Ali zato, da se v spovednici prijetno zabava? Vi, dragi moji, še ne veste, kaka zabava in prijetnost je spovedovanje! Torej pa vedite, da je spovedovanje duhovnikovo najtežje opravilo! No, ena spoved ali tudi nekaj spovedovanja še ni posebno težko. A spovedovati ure in ure, sključen v tesni omari, pozimi pa mraz, to ni lahko. Pa to ni najhujše, težji je dušni napor. Prvič je treba

natanko na uho vleči, da se kaj ne presliši, potem pa imeti neprestano misli zbrane in duha napetega. Spovedancev toliko, morebiti sto naenkrat, vrstijo se hitro, eden za drugim, vsakega moraš obdelati v nekaj minutah, ni časa dolgo premišljevati, kaj boš rekel in kaj storil, vsakemu moraš v naglici dati pravi odgovor, primeren pouk, in pravično razsoditi. Prav je tudi, če veste, da mora spovednik veliko potrpeti s spovedenci, ki se ne znajo dobro spovedati. A najhujše vsega je o d g o v o r n o s t za duše, ki gredó skoz tvoje roke. (Posebno še na zadnjo uro.) O, ko bi tega ne bilo! Potem bi bilo še lahko duhovnik biti. A zdaj! Duhovnik je tudi človek, ki lahko kaj presliši, napačno razume, prezre, pozabi, pogreši. Odgovorna je bila duhovniška služba vedno, dandanes pa je posebno težavna in naporna. A najtežavnejše vsega je spoved.

Kdor torej trdi, da so si duhovniki spoved sami izmislili, naj ~~nam~~ vendar pove kakšen dobiček imajo zase od spovedi!

Duhovniki torej si spovedi niso sami izmislili. »Pa Jezus vendar ni ukazal spo-

vedi.« — Bomo videli, če ne! Jezus, začetnik naše vere in ustanovnik sv. zakramentov, ni dal apostolom za vodstvo Cerkve in duš v vsem natančnih in podrobnih navodil. Saj tudi ni natanko določil, kako naj se bere sv. maša, rekel je apostolom pri zadnji večerji samo: to delajte v moj spomin! — Obljubil in dal pa jim je Šv. Duha, ki jih bo vodil, učil vso resnico in jih ne bo zapustil nikoli. Jezusovi nauki in ukazi so kakor jedro, iz katerega se razvije rastlina. Vsaka rastlina, tudi najdebelejše drevo, je v malem jedru že skrita, preden ven priraste. Ko je v zemlji, se rastlina iz semena sama razvije. Tako je spoved tudi že obsežena v besedah, s katerimi je Jezus postavil zakrament sv. pokore: »Katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.« (Jan 20, 23.) | Kdaj naj pa grehe odpustijo in kdaj naj jih zadržijo, če jih ne poznajo? Kako naj jih pa poznajo, če jim jih nobeden ne pove? Kdo naj jih pa pove, če jih nobeden drug ne ve, kakor grešnik sam? Kako naj torej grehe odpuščajo in zadržujejo, če jih ne poznajo?

Povejte, kako? Ali ne vidite, da jih mora grešnik sam povedati.

Pa je tudi že iz zgolj naravnih razlogov dobro, da se grehi povedó. Grešnik s tem grehe res odloži, od sebe odvali in si s tem vest olajša. Ali niste še slišali, če ima kdo kako hudo reč na vesti, ga tišči, tlači in morí, da nima miru, dokler je ne izpove? Nekaj podobnega, kakor če se gnoj izcedi iz rane. Dokler je gnoj v rani, se rana ne bo zacelila. Ven mora nesnaga, potem se bo šele začelo celiti! Smrtni greh v srcu je kakor strup v telesu. Strup mora ven, sicer ni rešitve. — Mnogo velikih grešnikov je svoje grehe izpovedalo javno pred vsemi ljudmi. Sv. Avguštin, ko se je spreobrnil, je napisal célo knjigo o svojih grehih in svojem spreobrnjenju: »Confessiones«, ki jo lahko še danes beremo. Ali menite, da mu je to v sramoto? ~~Baš~~ nasprotno: v čast mu je! Nobeden zaradi tega Avguština ne zaničuje, ampak spoštujemo in občudujemo ga.

Tudi zato je spoved lastnih grehov potrebna, če kdo želi nauka, dobrega svéta in navodila, kako naj ravna in

živi. Tako navodilo se more dati le potem, če dušni vodnik pozna dušno stanje, oziroma dušne rane dotičnega; kakor more zdravnik tudi le potem dati bolniku navodilo za zdravljenje, če pozna njegovo bolezen. In kdo naj mu bolezen opiše, če ne bolnik sam?

Ali zdaj razumete, da je spoved potrebna, modra in zdravilna uredba? In da je po volji Jezusa samega? Ne, spovedi si niso duhovniki izmislili, ampak spoved ali zakrament sv. pokore je ustanovil božji Odrešenik sam z zgoraj navedenimi besedami, ki jih je govoril na sam dan svojega vstajenja apostolom: »Prejmite Svetega Duha! Katerim grehe odpuščate, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.« (Jan 20, 23.)

Ne, duhovniki si niso izmislili spovedi. Če vabijo k spovedi, vabijo le, ker je to volja božja: vaše posvečenje in vaše zveličanje; vabijo ne sebi na ljubo, ampak opravljajo to težko delo le iz ljubezni do vas. Vi jim pa to ljubezen vračajte s tem, da boste k spovedi radi hodili!

b) » Jaz ne potrebujem spovedi; se lahko kar sam Bogu spovem in z njim pobotam.«

S tem ugovorom in izgovorom lahko na kratko opravimo. Tisti Bog, o katerem praviš, da se lahko kar sam z njim pobotaš, je rekel enkrat: »Pojdite in pokažite se duhovnikom!« Berite pri sv. Luku, 17. poglavje, 14. vrsta. Judovski duhovniki niso imeli take moči in oblasti kakor katoliški, pa vendar je rekel Jezus: pokažite se duhovnikom! Judovski duhovniki so imeli očiščene samo pregledati in očiščenje potrditi, katoliški pa sami očiščujejo. In tem je rekel: »Prejmite Sv. Duha; katerim grehe odpustite, so jim odpuščeni; katerim jih zadržite, so jim zadržani.« (Jan 20, 23.)

Jaz Mi bi le radi vedeli, kako se taki ljudje z Bogom pobotajo. To naj nam povedó! — Pa saj že vemo! Tisti, ki pravijo, da se kar Bogu spovedó in z njim pobotajo, se prav nič ne spovedó in prav nič ne pobotajo. V svojih grehah in dušni zanemarjenosti živé dalje, ne vedoč, kam tavajo.

c) » Jaz ne potrebujem spovedi, nimam greha, nisem nikogar ubil in nikomur nič ukradel.«

Kaj naj rečemo na ta ugovor? Nimam nobenega greha! Volk tudi nima nobenega greha, je čisto nedolžen, četudi je ovco požrl. Vest ga nič ne grize, zato ker je — nič nima. Tudi taki ljudje, ki nimajo »nič greha«, v resnici nimajo nič vesti. Udušili so jo! Kosmata je tako, da greha nič več ne čuti. Greha dosti — le spoznanja nobenega! »Nisem nikogar ubil in nič ukradel.« ~~Kako kosmato in robato govorjenje!~~ Ali ti ^{ste} poznaš samo dva greha? Samo uboj in tatvina sta pri tebi greh? Ali nimamo deset božjih in pet cerkvenih zapovedi? In zoper vsako se lahko človek na več načinov pregreši. Ali ni greh tudi nevera? Bogokletje? Opravljanje in obrekovanje? Sovraštvo? Nevoščljivost? Škodozeljnost? Nečistost, pijanost, opuščanje božje službe in zakramentov in še sto drugih? Greh je v človeškem srcu kakor plevel na njivi. Katera njiva je brez vsakega plevela? Komaj je opleta, že bôde plevel znova

na dan. Zato pravi sv. Janez Evangelist: »Ako rečemo, da nismo grešili, ga (Boga) postavljamo na laž in njegove besede ni v nas.« (1 Jan 1, 10.) Bogu bi torej ugovarjali, ki je v sv. pismu večkrat izrekel, da smo vsi ljudje grešniki. To so besede Janezove, ki je bil ljubljeneec Gospodov, čist skoraj kakor angel; to pravi tudi sam o sebi! Kam naj se skrijejo pred njim taki, ki niso bili že več let pri spovedi?! In dalje govori isti apostol: »Ako rečemo, da nimamo greha, sami sebe varamo in resnice ni v nas; ako pa svoje grehe priznamo, je Bog zvest in pravičen, da nam naše grehe odpusti in nas očisti vsake krivičnosti.« (1 Jan 1, 8—10.) Če tisti nimajo nič greha, ki nikoli k spovedi ne gredó, kake grehe imajo pa vendar tisti, ki gredó k spovedi vsak teden? Ali so mar koga ubili? Ali menite, da je ^{mar} spoved samo za tatove in ubijavce? Baš ubijavci in tatovi ne gredó k spovedi; in prav zato, ker ne hodijo k spovedi, so tatovi in ubijavci. K spovedi hodijo dobri ljudje, in prav zato, ker hodijo k spovedi, so dobri. Če pa niso dobri bili, pa po spovedi postanejo boljši.

Ali zdaj vidite, kako bedasto je govorjenje: Nimam nobenega greha, nisem nikogar ubil?! Poleg tega se taki še radi pobahajo: »Le vsak naj tako živi kakor jaz, pa bo dobro! Tisti, ki v cerkev hodijo, so najslabši.« Ali ni tako govorjenje do pičice podobno farizejevemu v tempeljni, ki je bahal: »Bog, zahvalim se ti, da nisem kakor drugi ljudje ali tudi kakor ta cestinar.« (Luka 18, 11.)

Svetniki, ki so živeli skoraj angelsko življenje, so se imeli za največje grešnike. Tisti, ki pa nikoli k spovedi ne gredó, se imajo pa za svetnike!

O, greha ne manjka! Le preveč ga je. — Če pa kdo res nima nobenega drugega večjega greha, naj pove, koliko let že ni bil pri spovedi. Kolikor let, toliko smrtnih grehov. Če pove tudi, koliko nedeljskih maš je opustil, je to več ko dosti greha; prav nič več ni treba.

Nekoč sem govoril z mladim človekom v bolnišnici, ki pa že dlje časa ni bil pri spovedi. Zjutraj ob pol šestih je že bil pri svetem obhajilu. »Danes ste bili pa res

pridni,« mu rečem. »In pa vesel sem!« mi je segel takorekoč v besedo. »Zdaj pojdem pa večkrat. Samo prvič po dolgem času je težko, zdaj me pa nič več ne skrbi.« Res je, mu pritrdim, če voz dolgo časa ne teče, kolesa zastanejo, železje zarjavi, voz ne teče rad, treba je dobro poriniti ali potegniti, da spet steče. Ko pa pride enkrat v tek, gre gladko. Taka je tudi s spovedjo. Spoved ni težka; a kdor se je odvadi, se težko odloči zanjo. Treba je krepko poriniti, treba je malo sile, da se človek pripravi k temu. Ko je pa prva težava premagana, gre zlahka. — Iti k spovedi je podobno tudi, kakor če se kdo gre v tekočo vodo kopat. Ko stopa vanjo, ima neprijeten občutek: mrzlo je. Pa čim bolj počasi stopa, dlje časa traja neprijeten občutek. Najbolje, da se kar pogumno požene in spusti pod vodo, in ko je to storil, ga obide prijeten občutek; ko se je pa popolnoma okopal, je ves zadovoljen. Privošči ti tudi svoji duši — če ji že dolgo nisi — tako kopel! Nikar se predolgo ne obotavljaš in pripravljaj; pogumno se poženi in napravi odločen korak. Boš videl, da boš zadovoljen.

Torej zakaj naj hodimo k spovedi?

Ali vidite, da vsi ugovori zoper spoved nič ne držé? In s tem, da so ugovori zavrnjeni, je tudi že povedano, zakaj smo dolžni k spovedi hoditi. Da pa bo stvar še bolj jasna, naj na to vprašanje še posebej odgovorimo.

K spovedi moramo hoditi, ker je to edina redna pot k spravi z Bogom. Grešimo vsi. Z grehom pridemo z Bogom navzkriž. Če se hočemo z njim pobotati, moramo k spovedi. Druge redne poti ni.

Grehi so pa različni. Zato je za različne ljudi tudi različna potreba hoditi k spovedi. Grehe delimo zlasti v smrtne in male.

~~Kdo mora k spovedi?~~

Smrtni greh je v luči vere, v očeh božjih za človeka največja nesreča. Smrtni greh je smrt duše. Bog je življenje naše duše. S smrtnim grehom odpovemo pokorščino Bogu v veliki reči, se od Boga popolnoma obrnemo, odtrgamo, od njega ločimo, — kakor se loči odžagana veja od debla.

Taka veja se posuši in ni za drugega kakor za v ogenj. Nesreča, polom, razdejanje, ki ga smrtni greh v duši napravi, je bila že prej opisana.

Kdor je torej v smrtnem grehu, je v strašno žalostnem in obenem nevarnem stanju. In tega se ljudje premalo, veliko premalo zavedajo! Če v tem stanju umreš, te bo Bog za vekomaj zavrge! Nisi moj! Te ne poznam! Proč. In umreš lahko vsak dan in vsako uro. Ker se nagla, neprevidena smrt tolikokrat primeri, se je le čuditi, da si ljudje iz smrtne greha delajo tako malo skrbi. Manjka žive vere, manjka strahu božjega, manjka nežne vesti. Sicer bi ne mogli cele dneve, tedne, mesece, cela leta mirno preživeti v takem nevarnem stanju. Čudno ni, če nagla smrt marsikoga v smrtnem grehu prehitita...

Zapomnite si: Le življenje v milosti božji je življenje za nebesa; življenje v smrtnem grehu je življenje za pekel. Kako moreš s smrtnim grehom na vesti, v vedni nevarnosti večnega pogubljenja, živeti le en dan? Kako je mogoče v smrtnem grehu mirno

zaspati? Kaj pa, če se ponoči prebudiš v večnosti? Pred Sodnikom? Ta misel bi nikomur ne smela dati zaspati v stanju božje nemilosti. V smrtnem grehu zaspati se pravi: spati s kačo na prsih. Če si torej čez dan zagrešil kaj hudega, glej, da se pobotaš z Bogom vsaj, preden se podaš k počitku! Kako to narediš, moraš že vedeti; bom pa o tem pozneje še posebej govorili. Za prvo potrebo si na ta način z Bogom spravljen; ker se pa sam nase ne moreš popolnoma zanesti, ti je močno svetovati in priporočati, da greš kmalu k spovedi; čim prej, tem bolje. Tako bi moral delati vsak kristjan, komur je resno mar njegovo zveličanje. Da ljudje večinoma ne delajo tako, je žalostno znamenje, da je vera slaba, da manjka strahu božjega, in je vzrok, da se jih mnogo pogubi.

A kdo naj tudi gre k spovedi?

Med smrtnim in malim (ali odpustljivim) grehom pa je velika razlika. Smrtni greh je smrt, mali greh pa bolezen ali rana duše. Mali greh nas ne odtrga od Boga. Z malim

grehom še ne postanemo božji sovražniki in Bog ne naš nasprotnik. Prijaznost med njim in nami se le zmanjša, ohladi. Razlika je bistvena.

Kdor torej nima nobenega smrtnega greha, ta ni strogo dolžan iti k spovedi. Seveda, najmanj enkrat na leto mora prejeti sv. obhajilo, ker je taka cerkvena zapoved, ki veže pod smrtnim grehom. — Toda ali more človek vedno dobro vedeti, da ni storil nobenega smrtnega greha? Kdor je prav tenke vesti, ta že ve, če je kdaj kaj hujšega zagrešil. Toda mlačen in površen človek večkrat komaj ve, kdaj je smrtno grešil; ker smrtni greh ni samo uboj, ampak so lahko tudi hudobne besede, misli in želje. — Zato je vsakemu človeku, tudi če se ne zaveda posebno velikih grehov, svetovati in priporočati, da se spove večkrat. To pa iz dveh vzrokov:

(vici: a) Zaradi čistosti vesti. Snaga je povsod draga. Nesnaga je zalega boleznin in lahko vzrok smrti. Kjer pa hočejo snago imeti, morajo pogostokrat snažiti. In res se vse, kar se rabi, mora večkrat osnažiti. Hiša

grehom
 in kuhinja se mora prebeliti, tla pomesti in poribati, perilo se mora oprati, obleka skrtačiti, čevlje je treba osnažiti, stroj očistiti, voz se mora umiti, celó črni dimnik je treba omesti. Posebno pa se mora telo večkrat umiti, še bolje, skopati. [Ljudje, ki hočejo veljati za olikane, na snažnost posebno veliko dadó: strogo gledajo, da obleka nima najmanjšega madeža, da se čevlji vedno svetijo, da je v sobi vsak prašek obrisan, da je posoda strogo čista, namizno orodje svetlo. Zlasti na telesu ne sme biti nobene najmanjše nesnage: nohti dobro očiščeni, lasje skrtačeni in počesani; kopljejo se večkrat; nekateri, ki imajo čas za to, celó vsak dan. Tako so skrbni za svojo kožo. A za svojo vest in dušo?! Samo ta sme biti umažana!...

Morda pa bo kdo trdil, da duše sploh ni, češ, da je nobeden — ne vidi. Š tem misli, da je kaj posebno modrega povedal ter nas enkrat za vselej ugnal in odpravil, ker mu na to modrost nimamo kaj odgovoriti. Mi pa takega modrijana vprašamo: Kje je pa tvoja pamet, ki je še nobeden — videl ni?! »Hudobija se laže sama sebi,« pravi sv. Pi-

smo (Ps. 26, 18); laže tako, da sama sebi verjame. Najdebelejše neumnosti govorijo, pa še mislijo, kako so modri! Koliko se govori proti veri! Včasih se tako govorjenje na prvi pogled zdi verjetno, tako da nekega človeka lahko premoti. A vse te laži so tenke kakor pajčevina: samo pihnuti je treba, pa se raztrgajo. Taka je tudi s trditvijo, da duše ni, ker je ne vidimo. Kakor da ni na svetu na milijone reči, ki jih ne vidimo, pa dobro vemo, da so! Kdo pa vidi električno silo, magnetizem, radio, mraz in vročino, prijetnost in bolečino, veselje in žalost, strah in upanje, ljubezen in sovraštvo? Torej s tem, da duše ni, ker se ne vidi, ne bo nič! Taka trditev priča samo, da ti ljudje čisto nič ne mislijo. Zraven se imajo pa še za prav modre!

Pa če duše nočejo imeti, morda imajo vsaj v e s t? Ali tudi vesti nimajo? O, to je pa kaj nevarno! Človek, ki nima vesti, je zmožen vsake hudobije. Brezvestnežu ni nič zaupati!... Ne, tega pa vendar nihče ne bo hotel o sebi trditi, da nima vesti! A vest je le druga beseda za dušo; duša v nekem posebnem oziru vzeta: kot glas, ki nam

pove, kaj je dobro, kaj slabo. To imenujemo vest. Torej vest in dušo vendarle imajo! Seveda jo imajo, a štejejo se za take poštenjake, da se jim spovedovati ni treba. Pred svetom so morda res poštenjaki, toda »človek sodi na oko, Bog pa gleda v srce«, govori sv. pismo. Glejte, kakor se soba npraši in obleka umaže, prav tako se zapraši in zamaže tudi vest. In človek, ki ljubi snago, ki hoče biti v vsakem oziru olikan, ne samo zunaj, marveč tudi znotraj, bo skrbel, da ne bo dal samo sobe razprašiti in obleke osnažiti, marveč bo gledal, da si večkrat okrtači tudi vest. Kolikor je duh višji, plemenitejši od materije, toliko je tudi dušna čistost odličnejša od telesne.

O, kako slepi in topi so, kateri dušne nesnage nič ne vidijo in ne čutijo! Kdor pa ima bistro oko, jasen pogled, ta opazi in občuti vsak madežek na duši tam, kjer površen človek nič ne vidi. Poglejte po sobi ali v škaf vode — ne vidite nič: v sobi čist zrak, v škafu čisto vodo. Ko pa posveti vanjo sončni žarek, boste videli, da v zraku mrgoli prahu, v vodi pa drobcenega blata ali smeti. Čim bolj je človek tenke vesti, tem hitreje

opazi vsak greh in tem bolj se ga boji. Zato so pa svetniki imeli sebe za največje grešnike, ker so imeli tako bistro oko za vsak mali greh in ker so poznali božjo neskončno svetost, ki vsak dušni madež sovraži. V nebesih se vse blesketa, najmanjši prašek ne pride v nebesa. Vsak madež na vesti se torej mora pri spovedi očistiti, vsak prah obrisati. Če ne pri spovedi, se bo pa — v ognju ...

b) Zaradi združenja z Bogom. Marsikak res dober mož, ki vse leto ne stori velikega greha, si pa misli: pravijo, da bi šel večkrat k spovedi. Pa kaj čem, saj nimam kaj posebnega povedati!

Temu dobremu možu in vsem njemu podobnim pa povemo takole: Vam dobrim ljudem spoved ni tako potrebna sama na sebi, ampak le kot priprava na sv. obhajilo. Pri onih, ki so v smrtnem grehu, je predvsem potrebna spoved; pri teh, ki smrtnega greha nimajo, je pa glavna stvar sv. obhajilo. Oni potrebujejo predvsem sprave z Bogom, ti pa združenja z Bogom. Spoved je le priprava na sv. ob-

hajilo; kajti preden se približajo Najsvetejšemu, je treba, da pobrišejo vsak prah s svoje duše.*

Dragi moji, ali verujete, da po naših cerkvah prebiva sam veliki, večni Bog? Če tega ne verujete, potem poderimo ali vsaj zaprimo vse cerkve, ker nimajo več nobenega pomena! Z vero v Boga, resnično pričujočega v sv. Rešnjem Telesu, stoji in pade vsa naša vera. Pa vi to že verujete. Ali se pa tudi zavedate, kaj se to pravi? »Sredi med vami stoji, katerega vi ne poznate.« (Jan 1, 27.) Malo ga že poznate, a premalo. Ko bi ga poznali, bi ne hodili tako mrzlo mimo njega, da bi mu še enega pogleda, ene misli ne privoščili. Vero imate, a ta vera je meglena, ne vidi dosti jasno, ne prodre noter v globino sv. hostije. Ko bi imeli dobro vero, bi bilo tudi vedenje v cerkvi drugačno! — I, kaj pa dela Jezus vse dni in noči v tabernakeljnu? Ali mu ni dolg čas? O, seveda mu je. Pa zakaj? Sam zase ne pozna dolgega časa; dolg čas mu je, ker se

* Zakaj se je dobro večkrat spovedati, četudi nimamo velikih grehov, o tem govori posebna knjiga: »Spoved malih grehov«.

mi tako malokrat spomnimo nanj in ga tako redkokdaj obiščemo. O, ko bi mi spoznali ta dar!...

Nekaj prečudnega je bilo, da se je neskončni Bog spustil na to nizko zemljo in postal človeček-črviček, kakor smo mi, ki smo iz mesa in krvi. Čudovito! Še bolj čudno je bilo, da so tega Boga, ki je prišel ljudi rešit in osrečit, isti ljudje zgrabili, po njem planili, ga vlačili po mestnih ulicah, potem pa na križ pribili, kjer je v strašnih mukah izdihnil. Čudovito!... Toda še bolj čudno in neumljivo je, kako da se dá ta Bog zapirati v stotisoče majhnih omaric, ki se imenujejo tabernakeljni, in da se v milijonih kruhkov dá vsak dan tem ubogim ljudem — uživati! Kdo bi ne strmel?!... Ali ste že kdaj pomislili, kaj se to pravi? Ali naša pamet ne obstane in se ne upre tej misli?! Saj to ni mogoče! — In vendar je mogoče! Ker Bogu ni nič nemogoče. Pa resnično je! »Resnično, resnično, povem vam: ako ne boste jedli mesa sinu človekovega...« (Jan. 6, 53.) Pa zakaj je Bog tako ukrenil? Zato, ker hoče biti naš, popolnoma naš, preiti v nas, zato

da bi bili mi popolnoma njegovi. Ljubezen hrepeni po združenju. Če se dva ljubita, se kolikor mogoče tesno združita: objameta, stisneta in poljubita se. Ko bi nas Bog objel in poljubil, bi bilo že to preveč časti. A dá se nam užiti, se združi z nami še veliko bolj tesno, kakor se najmočnejša človeška ljubezen more.

Da, dragi moji, Bog nas ljubi! A mi to spet tolikokrat slišimo, da nam ne gre nič več k srcu, ne napravlja na nas nič vtiska. Ko to slišimo, ostanemo hladni, prečudno hladni. »Ker je ljubil svoje, jih je ljubil do konca...« (Jan. 13, 1.) Zares do konca, to je: do skrajnosti. Več tudi Bog, vsemogočni, ne more storiti. Naša jed biti, v nas priti, z nami se skupaj zliti, če hočemo vsak dan!... O ljudje božji, to božjo ljubezen mi vse premalo razumemo in premalo cenimo. Kako smo mrzli in pusti nasproti takim dokazom ljubezni božje! Ljudje pač vidijo v sveti hostiji nekaj svetega; a, da je to res Bog, živi Bog, osebni Bog, neskončno veličasten in obenem neskončno mil, ki nas prijazno gleda, nas ljubeznivo pozdravlja, nam prijateljsko

roko podaja, se nam ljubko smehlja in nas objemlje, — tega se živo malokdo zaveda. Seveda nam mesenim ljudem to ni lahko, ker z očmi vsega tega nič ne vidimo; treba je le v duhu gledati. Le živa močna vera nam vse to pokaže. Sveta hostija, na videz blede, mrzla, mrtva, v luči te vere oživi, postane polna krvi, polna ognja, polna življenja; gleda nas, giblje, govori, se smehlja in nas kliče in vabi k sebi: Zavoljo vas sem tukaj, ljubi moji, zavoljo vas. Le pridite blizu! Vas čakam, samo vas. Tako vas imam rad, da brez vas živeti ne morem. Moje veselje je bivati med človeškimi otroki. Ne bojte se me, približajte se brez strahu. Napravite mi to veselje. Pridite! Spočijte se pri meni! Pridite k meni, pridite vsi, kateri se trudite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil! (Mat. 11, 28.)

Tako nas vabi Bog, ponuja nam svojo ljubezen in prosi, da ga tudi mi malo, vsaj malo ljubimo; vabi in prosi dan za dnem. In ljudje, ki se imenujejo kristjani, imajo še nekoliko vere, a hodijo mimo cerkvá, ne da bi tudi enkrat pogledali vanje, ne da bi se le enkrat na leto toliko »ponižali«,

se mu približali in ga sprejeli. Večinoma ti ljudje niso popolni brezverci. Eno troho vere imajo še v sebi. Da biva v cerkvi Bog, to so že velikokrat slišali in morebiti nekoliko verujejo. A kaj si storijo iz tega? Bog je v cerkvi. ^{A jaz} Živim lahko brez njega! Tako govorijo, ne z besedo, a z ravnanjem vsi tisti, ki se mu niti enkrat v letu ne približajo. — Dragi moji, ki imate nekaj prave vere, povejte, ali ni to drzno preziranje in zaničevanje božjega Veličanstva in njegove dobrote? Bog neskončni, ki nas ne potrebuje, pa nam svojo ljubezen tako ponuja — pa ga tako ošabno prezirati, kakor da nam ni nič mar!

In verjamete, da ga to boli? Ogenj ima to lastnost, da užiga. Ljubezen ima to lastnost, da želi ljubljena biti. Če ni ljubljena, je — žaljena. Če starši otroke ljubijo in jim dobro hočejo, otroci pa zanje ne marajo, kako jih to boli! [Ali je čudno, če bo on, ki je ljudem svojo ljubezen vse življenje ponujal, oni pa ga še poznati niso hoteli, nekega dne zaklical: Izpred mene! Ne poznam vas tudi jaz!]

A tudi tisti, ki Boga še poznajo in se mu enkrat ali parkrat na leto še približajo, ko bi ga prav poznali, ko bi to, kar je tukaj povedano, dobro premislili, bi ne prejeli sv. zakramentov samo enkrat ali dvakrat v letu, ampak bi vzklikali s psalmistom: »Kako ljuba so mi tvoja bivališča, Gospod vojnih trum! Moja duša koprne in medli po živem Bogu.« (Ps 83.) »Kakor jelen koprne po mrzli studenčnici, tako hrepeni moja duša po tebi, o Bog. Moja duša hrepeni po živem Bogu; kdaj bom prišel in se prikazal pred obličje božje!« (Ps 41.) Če je David v stari zavezi tako po Bogu hrepenel in vzdihoval, ko še niso imeli Boga v živi podobi v svoji sredi, koliko bolj bi se spodobilo tako govoriti kristjanom, ki vedó, kaj v sveti hostiji imajo!

KAKO NAJ SE SPOVEDUJEMO?

• *Prigovori se!*
Kaj je spoved?

Spoved je sprava z Bogom, ki je z grehom razžaljen.

Kako se ta sprava napravi? Prav za prav hočem vprašati: kaj je bistvo ali jedro spovedi? Tega namreč ne vedó vsi, ali vsaj dobro ne vedó. Pa to je treba vedeti!

Če sem prigovarjal slovenskim izseljencem, ki bivajo v Nemčiji, naj bi se — če nimajo priložnosti spovedati se slovensko — navadili spovedovati se nemško, ker toliko že znajo, da grehe lahko povedó, sem dobil večkrat odgovor: ne morem, ne znam nemških molitev. — Vidite, ti dobri ljudje ne vedó, kaj je bistvo spovedi; ne znajo ločiti jedra od lupine. Lupina je seveda jedru tudi potrebna; a jadro je nazadnje lahko tudi brez lupine.

Marsikdo si pa misli, s tem da grehe pri spovedi le p o v e, je opravljeno vse; potem

pa lahko spet naprej greši. To je zmota, zaradi katere je veliko spovedi nevrednih.

→ Pri spovedi naj se sicer opravi vse, kakor je predpisano; naj se le molijo molitve, ki so v navadi; naj se povedó grehi, kolikor je pač mogoče. Vedeti pa morate, da se lahko z Bogom spraviš, da dobro spoved opraviš, četudi ne moreš vseh postranskih stvari natančno opraviti. Glavno je, da opraviš to, kar je pri spovedi **b i s t v e n o**. Bog ne gleda toliko na vnanjost, na besede, ampak na notranjost, na **s r c e**, na **d o b r o v o l j o**. Človek mora imeti dobro voljo, spraviti se z Bogom, pa se lahko spravi **v e d n o i n p o v s o d**. **B i s t v o a l i j e d r o s p o v e d i** ni ustna molitev, ampak je **k e s a n j e i n v o l j a n e v e č g r e š i t i**.

Desni razbojnik na križu ni znal nobenih spovednih molitev, celó svojih grehov ni povedal, pa se je prav dobro z Bogom spravil. Kesal se je iz srca. Enako sv. Magdalena, sv. Peter in cestninar v templju.

→ **Kako opraviš dobro spoved?**

Pripravi v svoji glavi in srcu vse, kar je za spoved potrebno, potem v spovednici ne bo

treba veliko vpraševanja, prigovarjanja in nepotrebne zamude. Kdor se pa dobro ne pripravi, pripravlja težave sebi, spovedniku in tistim, ki za njim na spoved čakajo, in se postavlja v nevarnost, da bo opravil slabo spoved.

Spoved ni kaka težka stvar — igrača pa tudi ni. Resna stvar je in treba jo je pošteno opraviti. Gre za velike reči: s samim Bogom se je treba pobotati. Správa z razžaljenim Bogom je opravilo, ki ga nimaš imenitnejšega na svetu. Ne gre za milijone denarja, ampak za veliko več: za večnost, za večno življenje ali večno smrt, za milost ali sodbo, za nebesa ali pekel. To se bo odločevalo v nekaj minutah, ko boš v spovednici.

Za pripravo na spoved si je torej treba vzeti potrebno mero časa. Koliko, to se ne dá točno povedati. Pri pogostih spovedih je priprava lahko bolj kratka, recimo četrte ure ali kakih deset minut; pri redkih je pa že potrebna malo daljša: pol ure ni preveč. Pri »dolgi« spovedi pa naj bo še posebno temeljita.

Čas, ko čakaš na spoved, porabi za pripravo! Pogostokrat se opaža, da ljudje, ki čakajo na spoved, nimajo prav nič opraviti. Ni videti, da bi kaj molili ali se v duhu sploh s čim bavili. Samo dolgočasijo se. Ko pa pridejo na vrsto, se vidi, da so slabo pripravljani.

Tudi se ne vidi veliko ljudi, ki bi se pripravljali z molitveno knjižico v roki. In vendar bi bilo svetovati, da kdor ne hodi k spovedi prav pogostokrat, da vzame za pripravo molitvenik v roke. Če vidim koga z bukvicami v roki na spoved se pripravljati, imam vtisk, da mu je stvar resna in da hoče dobro opraviti. Mogoče se je seveda na spoved dobro pripraviti tudi »iz glave«. Toda vprašanje je, ali je zmožen vsak vest si dobro izprašati in kesanje obuditi. Spovedne molitve v mašni knjižici so ravno zato sestavljene, da grešniku prave občutke in sklepe na jezik položijo in v srcu vzbudijo. Kdor jih moli s premislekom in srcem, sme zaupati, da ima potrebno kesanje. — Tisti, ki se spovedujejo prav pogosto, se pa lahko pripravijo brez tuje pomoči; taki morajo biti navajeni v duhu z Bogom ob-

čevati in popolni kes jim mora biti kar priročen.

Kakor znano, je za spoved treba pet reči: 1. izpraševanje vesti, 2. kes, 3. trdni sklep, 4. spoved, 5. zadostovanje. Tudi mi moramo govoriti o vsaki teh reči. Ne bomo ponavljali tega, kar mora že vsak vedeti, ampak poudarjali bomo tisto, česar ljudje ali ne vedo, ali vsaj premalo vedo.

Izpraševanje vesti.

Če hočeš grehe povedati, jih moraš vedeti. Kdor jih ve kar tako, mu ni treba vesti izpraševati. Navadno pa človek nima svojih grehov tako v spominu, da bi jih kar gladko naštel. Zato jih je treba premisliti.

Da je pred pripravo na spoved dobro poprositi za pomoč božjo, menda veste.

Vest se lahko izprašuje iz glave, ali iz tiskanega »Izpraševanja vesti«. (Na Nemškem pa se otroci v šoli naučijo tiskano izpraševanje iz katekizma na pamet in se kar po tistem izprašujejo. In to je najlaže.)

Izpraševanje naj ne bo preveč natančno, pa tudi ne površno! Kdor iz

Je manj pa

gole površnosti kak smrtni greh pri spovedi izpusti, njegova spoved ne velja.

Da se človek prav izpraša, mora s a m s e b e d o b r o p o z n a t i. Da, to je velevažno: poznati sam sebe! Večina ljudi sama sebe ne pozna. Že stari Grki, pogani, so imeli pravilo: Spoznaj sam sebe! To je treba tudi zdaj ljudem v spomin klicati. S a m o - l j u b j e je tisto, kar nam brani samega sebe prav spoznati. Človek je v sebe tako zaljubljen, da svojih napak ne pozna. Na drugih pač vidi napake, na sebi ne. Drugi vidijo naše napake, sami jih pa izgovarjamo in zagovarjamo. Le poslušaj dva človeka, ki se med seboj prepirata: nobeden ni prav nič kriv, vsega je kriv le drugi. To je nemogoče. A samoljubje vsakemu zakriva njegovo krivdo. »Hinavec, kaj gledaš pezdir v očesu svojega brata, bruna pa v svojem očesu ne čutiš!« je zaklical takim Jezus. (Mat. 7, 3). Druge sodimo preostro, sebe pa premilo. Narobe bi bilo prav. »Če bi mi sami sebe presojali, bi ne bili sojeni.« (1 Kor. 11, 31). Če sebe bolj strogo (ne preostro) sodimo, nas bo Bog mileje sodil.

Če smo pa sami do sebe premehki, utegne nam biti Bog oster sodnik.

Treba pa je poznati tudi grehe. In tudi teh ljudje ne poznajo dosti. Koliko jih je, ki ne vedo drugega povedati, kakor da je klel. Drugih grehov skoro ne poznajo. In vendar je veliko drugih. To so zlasti grehi z o p e r l j u b e z e n d o b l i ž n j e g a, ki jih med ljudmi vse mrgoli, katerih se pa redkokdo spove: opravljanje, obrekovanje, podpihovanje, krivične sodbe, podtikanje, nevoščljivost, škodoželjnost, veselje nad tujo škodo in nesrečo. In to utegnejo biti veliki grehi; a se jih ljudje ali ne zavedo, ali si jih kar spregledajo. O takih velja beseda: Komarje preceja, kamele požira. Ali: Droben pesek vidi, debelih skal pa ne opazi.

Seveda bo Bog sodil vsakega po njegovem spoznanju. Neuk človek gotovo ne more vsega tako natančno poznati kakor versko izobražen. Kdor torej grehov nikakor ne more spoznati, njemu se ne bo v greh štel, če ne pove, česar se ne zave. Vendar naj se vsak toliko potrudi, da velikih grehov ne bo prezrl ali si jih spregledaval.

Najprej je treba znati ločiti greh od tega, kar ni greh. Tega ne ločijo vsi dobro. Kdo greši? Greši, kdor vedoma in prostovoljno prelomi božjo zapoved. Stori kaj takega, kar je Bog prepovedal, ali opusti kaj takega, kar je zapovedal. Na primer: dolžnosti (molitve) raznih bratovščin ne opraviti, ni greh, ker bratovščine niso ne od Boga ne od Cerkve ukazane, ampak so neke pobožnosti, ki si jih človek radovoljno naloži. Kdor teh ne opravi, nima duhovnega dobička, ki je za to podeljen, a greha nima. — Prestopek božje postave mora biti prostovoljen. Volja človekova je tista, ki greši. Kjer ni volje, ni greha. Preden se pa volja odloči za greh ali proti njemu, je treba spoznanja. Tudi kjer ni spoznanja, ni greha. Če ne veš, da je kaka stvar prepovedana ali zapovedana, ne moreš grešiti, ako tisto storiš ali opustiš. Na primer: Če se ne spomniš, da je petek in ješ meso, ne more biti greha. — Sanje niso nikoli greh, ker niso radovoljne. — Dalje: Če se kdo nad teboj kaj pregreši, a ti nisi s tem zadovoljen, greši pač on, a ne ti, ker nimaš volje grešiti.

Drugače je, če v greh privoliš (tudi če se nekaj časa braniš, a se nazadnje le vdaš, grešiš). — Enako je z grešnimi mislimi, željami in občutki, bodisi z nečistimi ali kakorkoli grešnimi: proti veri, verski dvomi, ali proti ljubezni do bližnjega: nevoščljivost in škodoželjnost. Če grešna misel v glavo šine, ali se grešna želja vzbudi, še ni greh, je šele skušnjava. Če je ne maraš, ni greh; le če vanjo privoliš, postane greh. Skušnjava je podobna grehu kakor ponarejen denar pravemu. Podobna sta si zelo, vendar sta čisto nekaj drugega. Ponarejen denar ne velja nič, skušnjava pa tudi nič greh ni. Človek si le ne sme sam skušnjav napravljati, sicer bi utegnil s tem grešiti, ker brez potrebe postavljati se v nevarnost grešiti, je že greh. — Greh je vse, kar je zoper vest. Vest je namreč glas, ki vleva: tega ne smeš! Če pa kaj takega, kar ti vest brani storiti, vendar storiš — misliš si: prepovedano je, a bom vendar storil — s tem grešiš. Volja je pripravljena greh storiti, Boga žaliti. Na ta način lahko postanejo grehi tudi reči, ki same na sebi niso greh. Če jih namreč ljudje

za greh imajo. Na primer: Kdor misli, da je kvatrnó sredo ali soboto prepovedano meso jesti, in ga jé, ima greh; kdor pa ve, da ni več prepovedano in ga jé, nima greha. Kdor misli, da je na kak dan dolžnost iti k sveti maši, ko ni dolžnost, ima greh, če ne gre. Kdor misli, da je kak greh smrtni, ko je le mali, in ga pri spovedi ne pove, greši. Tako delajo lahko ljudje grehe brez potrebe iz nevednosti, po neumnosti. Zato je treba biti o tem dobro poučen, kaj je greh, kaj ni greh, da ne boste delali grehov brez potrebe. Kar i m a š za greh, tega ne smeš storiti, tudi če bi bilo samo na sebi dovoljeno. Dokler pa d v o m i š, ali je greh ali ne, tudi ne smeš storiti, ker je morda prepovedano. Prej se moraš prepričati, poučiti, da ni greh, potem šele smeš storiti.

Vedeti je treba tudi to: Greh je kaka stvar samo tedaj, če jo spoznaš za greh t a k r a t, k o j o d e l a š — ne, če jo spoznaš za greh šele pozneje. Na primer: če misliš, da je kak dan dovoljeno meso jesti in ga ješ, nisi imel greha, če pozneje spoznaš, da ni bilo dovoljeno. In tako pri vseh rečeh. To bodi povedano v pomirjenju

tistim, ki se pogostokrat vznemirjajo radi reči, ki so jih šele pozneje spoznali za grešne.

Potem pa je treba dobro vedeti to važno pravilo, ki ga tudi marsikdo ne ve: stroga dolžnost je spovedati se samo smrtnih grehov. Malih grehov se nismo strogo dolžni spovedovati. Kdor to ve, njemu je izpraševanje vesti zelo olajšano. Ni mu treba preveč spomina napenjati, da bi dognal in spoznal vse male grehe. Malih grehov se sploh ni mogoče vseh domisliti — jih je preveč in so tudi predrobni, — kakor ni mogoče vsake smeti in vsakega prahu z roko pobrati.

Kdor smrtnih grehov nima, mora seveda povedati male. Spoved pa je veljavna, če pove le enega malega, ki se ga resnično kesa in trdno sklene, varovati se ga. Seveda sme povedati več grehov in prav je, če jih, posebno če niso prav majhni. Bolj koristne pa bodo spovedi, če se boste spovedali bolj malo grehov ali le enega, pa se tistega potem resnično in odločno varovali, kakor pa da na to gledate, da nobenega malega greha ne izpustite, za poboljšanje

pa se nič ne prizadevate. Duhovni napredek bo od onih spovedi večji.

Pač pa se spovejte vseh grehov, o katerih ne veste, ali so mali ali smrtni. Sicer bi se utegnili goljufati.

Da veste grehe bolj prav presojati, je prav, če malo veste, kateri grehi so smrtni, kateri pa ne. Pri vsakem grehu se to ne da z gotovostjo reči, kakor tudi zdravnik ne more vselej za gotovo vedeti, če je kaka rana smrtonosna ali ne. Sodbo o takih moramo prepustiti Bogu. Grehov, o katerih mora vsak vedeti, da so smrtni — kakor uboj —, ne naštevamo; le one, o katerih bi utegnil kdo kaj dvomiti. Tudi ne izrednih smrtnih grehov, ampak le bolj navadne. Za smrtni greh je vedno potrebno troje:

1. velika in važna reč,
2. popolno spoznanje,
3. popolna prostovoljnost ali privoljenje.

Smrtni greh je kača, ki smrtno piči. Kače je treba poznati, da se jih človek ve varovati.

Smrtni grehi so: n e v e r a, tajiti vero ali Boga, govoriti zoper vero ali zoper Boga: da naša vera ni prava ali resnična, da je Bog hudoben, krivičen; Bogu se groziti, Boga ali Marijo s premislekom preklinjati. Resni v e r s k i d v o m i, dvomi o resničnosti naše vere ali o posameznih verskih resnicah: o tem, kar je v evangeliju ali v apostolski veri ali v katekizmu; ne pa: dvomiti o verskih rečeh, ki niso verske resnice, na primer o lurških čudežih, o dogodkih iz življenja svetnikov in podobno. K r i v a p r i s e g a. Bogu storjene v a ž n e obljube ne izpolniti, če je obljubljena pod smrtnim grehom. Smrtni greh je v s a k n e č i s t i g r e h, storjen ne samo v dejanju, ampak tudi v mislih, besedah, željah ali občutkih. Ne vsaka beseda in ne vsaka misel je že greh, ali celó velik greh. Greh je le nečisto meseno veselje, naj ga ima človek v mislih, občutkih pri govorjenju ali pri dejanju, ki pa mora biti popolnoma prostovoljno. Posebno pri tem grehu je treba dobro ločiti skušnjavo od greha. Ravno v tej stvari imajo ljudje največ skušnjav, ki pa seveda niso še greh,

če niso radovoljne. (Otresati se jih je treba! Najbolje je misli obračati na druge reči.) Želja je smrtni greh, kadar s premislekom želiš kaj takega, kar je v dejanju smrtni greh. Smrtni greh je vsak greh, ki je zoper zakonsko zvestobo, tudi le v željah, ki so prepovedane v deveti zapovedi: Ne želi svojega bližnjega žene. Ni pa še greh misliti: ko bi bil vzel(a) kako drugo (drugega), bi bilo bolje; greh je le želiti zakonsko občevati izven zakona. Smrtni greh je tudi **z a k o n z l o r a b i t i**: da ni otrok, kolikor jih hoče dati Bog. Ta greh se v našem času strašno širi. Smrtni greh je bližnjemu napraviti veliko škodo na premoženju na kakršenkoli način: s tem, da mu ukradeš ali ga goljufaš, mu kaj poškoduješ, dolga ne plačaš, ukradeno kupiš ali najdenega ne vrneš, ako veš, kdo je izgubil. Smrtni greh je bližnjemu **v z e t i d o b r o i m e**. Smrtni greh je bližnjemu veliko škodo ali nesrečo **p r i v o š č i t i**: da bi umrl, da bi mu pogorelo, da bi mu živina poginila in podobno. Smrtni greh je **s o v r a š t v o** do bližnjega, namreč resnično sovražstvo: če kdo drugega ne more videti, če mu hudo želi, ga pre-

klinja, mu noče odgovora dati ali odzdraviti; ni pa še smrtni greh vsaka nejevolja na bližnjega; in če je ta nejevolja upravičena, ni noben greh. Pijanost je smrtni greh, kadar je popolna: tako da človek pamet popolnoma zgubi in ne ve več, kaj govori ali dela. — Vedeti je treba, da tudi cerkvene zapovedi vežejo pod smrtnim grehom. Smrtni greh je torej velikonočnega obhajila ne opravičiti; smrtni greh je v nedeljo sveto mašo brez zadostnega vzroka opustiti. (Kdaj se sveta maša sme opustiti, je težko na drobno naštevati; vsak važen vzrok opravičuje opuščanje: prevelika daljava (nad eno uro). Male težavice: mraz, slabo vreme, se pa morajo premagati, če je človek zdrav.) Smrtni greh je mašo toliko zamuditi ali okrajšati, da se zamudi darovanje, ali se odide že pred zauživanjem. Kdor zamudi le evangelij, še zadosti cerkveni zapovedi. Smrtni greh je v nedeljo brez pravega vzroka dlje časa hlapčevska dela opravljati, in sicer če se dela več ko dve uri; če pa je pohujšanje, pa že prej. Smrtni greh je na prepovedan dan brez

vzroka ali spregleda m e s o j e s t i. Ta greh je posebno nepotreben in grd. Kaj je lažjega, kakor en dan v tednu ne mesa jesti? Zdravniki pravijo, da mesa sploh preveč jemo; da to zdravju ni koristno, marveč škodljivo. Sploh je to neumna kriva vera, da meso (in vino) daje tako moč, da brez njega ni mogoče delati. Naši predniki niso jedli toliko mesa, pa so bili bolj zdravi in močni, kakor je sedanji rod. Prepovedan dan brez vzroka meso jesti se pravi: Cerkvi in Bogu naravnost kljubovati.

G o t o v o m a l i g r e h i s o: radovoljno raztreseno moliti. Brez vzroka ali malo preveč jeziti se; če pa je jeza upravičena in primerna, torej ne prevelika, ni greha; če se na primer starši jezijo nad nepokornimi otroki, ne da bi zmerjali in kleli. Laž, ki nikomur nič ne škoduje. Opravljeni, ne da bi se bližnjemu veliko škodovalo. Napraviti kako malo škodo; manj kakor dotičnik en dan zasluži. Male nepokorščine do staršev. Malo pijan biti. Sveto mašo v nedeljo do darovanja brez vzroka zamuditi itd. To so gotovo smrtni oziroma gotovo mali grehi.

Kakor rečeno: o vsakem grehu se ne more zagotovo reči, je li smrtni ali mali greh. Odvisno je od okoliščin, zlasti od velikosti: starše malo žaliti, je gotovo mal greh; starše hudo žaliti, je velik greh. Kje je pa tukaj meja, se ne da natančno določiti. Malo na dobrem imenu komu škodovati, še ni velik greh; zelo mu škodovati, je velik; a tudi tukaj meje ni mogoče vedeti. Navadna jeza, če ni upravičena ali primerna, je majhen greh. Da je jeza smrtni greh, mora biti že zelo huda.

Ker imajo mnogi ljudje kletev najbolj za greh, je treba tudi o tem prave sodbe. Vsaka kletev je grda in sirova. Kletev je govor peklà. Vendar pa domača slovenska kletev, ena posamezna nespodobna beseda, ni smrtni greh; včasih celó nič greh; če se izreče brez jeze kar tjavendan, je le nespodobnost. Tudi beseda »krucifiks« sama na sebi ni smrtni greh, ker ne pomeni nič grešnega (latinska beseda za: križani Bog), kakor tudi ne »sakrament«; to je le nespodobno imenovanje svetih besed. Če se izgovarja v veliki jezi, je pač večji greh. Le h r v a š k e in l a š k e kletve,

ki so bogokletje, so smrtni greh, če se s premislekom izgovarjajo. In kaj nam je tega treba: iz tujih jezikov najbolj ostudne kletve na Slovensko nositi in rabiti? Kakor da ni že slovenskih dosti in preveč! Domače kletve vendar niso tako hudobne. Vendar pa je tudi domača kletev lahko smrtni greh: ako se kolne veliko in grdo, če starši otroke veliko preklinjajo ter jih s tem pohujšujejo in podobno. »Da bi te strela ubila, da bi te hudič vzel«, te besede bi bile smrtni greh, ko bi bile resno mišljene; navadno pa ljudje tega resno ne mislijo.

Zdaj nekoliko poznate grehe po njih velikosti ali grešnosti. Smrtni greh je smrtonosni kačji pik; mali grehi pa se dado primerjati — kakor so pač veliki — piku sršena, ose, čebele, muhe ali komarja. Kdo se ne boji kače, kdo se ne varuje njenega pika?! Vsaj toliko kakor kačjega pika se moramo varovati smrtnega greha, (dasi je v luči vere smrtni greh brez primere hujši od kačjega pika; ta je naravna, a oni nadnaravna nesreča). Pa tudi malih grehov, četudi jih imenujemo

»male«, ne smemo prezirati kot malenkosti. Tudi mali greh ni malo, ampak veliko zlo; sicer bi ga Bog ne kaznoval tako ostro v vicah. In kdo se ne boji tudi sršenovega, osinega, čebelinega in mušjega pika? Celó komarčka, ki ni tako nevarna zver, se vsak urno in odločno ubrani, brž ko ga začuti. Glejte, kako smo skrbni za svojo kožo! Bodimo vsaj tako tudi za svojo dušo! Nobenega najmanjšega pika ne trpimo na svoji koži, nobenega najmanjšega greha ne smemo trpeti na svoji duši! — Malih grehov pa se je treba varovati tudi zato, ker če se jih ne varujemo, v o d i j o d o v e l i k i h. Saj ste slišali, da se mnogokrat meja med malim in smrtnim grehom ne da določiti. Kdor se torej malih grehov ne varuje, lahko mejo prekorači! Kako težko je, recimo, vedeti pri nespodobnem govorjenju, kvantanju, kje je meja med malim in velikim grehom! Zato je edino pravo pravilo: nobene nespodobne besedice!

Zdaj, ko znate nekoliko razločevati, se boste laže bolj prav izprašali in pravično presodili.

Prvo vprašanje, ki si ga moraš zastaviti, je: Kdaj je bila zadnja spoved? Marsikdo na vprašanje spovednikovo, kdaj je bil zadnjič pri spovedi, ne ve pravega odgovora. Kako si more potem vest izprašati, če ne ve, od kdaj začetni? Dan res lahko pozabiš. Povej približno: lani v postu, v adventu, pred dobrim mesecem itd.

Potem premisli, ali je bila zadnja spoved dobra ali ne, ali ni treba kaj popraviti ali dopolniti. S čim se opravi nevredna spoved, morate vedeti iz tega pouka: ali je bilo izpraševanje vesti prepovršno, ali je bil kak greh zamolčan, ali je manjkalo kesa in trdnega sklepa. In če greha nisi zamolčal, ali si ga morda pozabil.

Dalje pomisli, ali ti je bila zadnjič naložena kakadolžnost in kako si jo opravil: ali si opravil pokoro, ali nisi imel morda popraviti kake škode, dobrega imena, pohujšanja, ali si se moral ogniti grešne priložnosti in kako si to storil. Če si imel koga kaj opomniti, posvariti, ali za odpuščanje prositi.

Tudi pomisli, ali nimaš na vesti še kakestare stvari, ki še ni spovedana

ali dejana v red. Kolikokrat imajo ljudje take reči na vesti, pa hodijo mirno k spovedi, pripovedujejo morda malenkosti in šele čez veliko let se spomnijo, da bi bilo dobro enkrat tudi tisto staro zadevo v red dejati. Kolikokrat delajo v zadregi Bogu obljube, na katere pa, ko zadrega mine, pozabijo. In marsikdo pove čez 20 let, da je pred tolikimi leti obljubil za toliko svetih maš dati, na Brezje na božjo pot iti, da pa do danes še ni šel. Kaka lahkomiselnost! Ne delajte obljub brez dobrega premisleka, ne obetajte, česar ne mislite ali ne morete čimprej storiti! Kajti obljuba dela dolg. (Glede obljub veljaj tole: Preden storiš obljubo, se posvetuj s spovednikom ali z drugim modrim človekom. V hudi stiski človek nič ne pomisli in stori pretežke obljube.) Bogu kaj obljubiti, potem pa mu ne dati, se pravi, iz Boga se norčevati. Vsaka obljuba se mora izpolniti čimprej; če je narejena za določen čas, pa v tem določenem času. Vsaka krivica na premoženju ali na dobrem imenu in vsako pohujšanje se mora popraviti čimprej mogoče. Vsako nepotrebno odlašanje je greh, vsako

dolgo odlašanje popraviti veliko krivico, pa smrtni greh.

Pri izpraševanju vesti so nekateri prenatanni, zlasti glede malih grehov: posebno taki, ki so pretenke vesti, skrupulanti. O teh pozneje posebej. Mnogi pa so nasprotno prepovršni. Zlasti glede smrtnih grehov. Vsi ste se učili, da je treba pri smrtnih grehih povedati število. A koliko jih je, ki to sami od sebe povedo?! Zato mora spovednik vprašati. Odgovor je pa večkrat: »Ne vem«. »No, malo pomisli!« »Ne vem.« »No, približno boš že vedel.« »Ne vem.« »Ali je bilo trikrat, ali tristo-krat?« »O ne, ene desetkrat je bilo.« »No, zdaj pa veš! Prej si pa čakal na spoved celo uro, pa nisi mogel premisliti.« — Kaj takega se dogaja prav pogostokrat.

Ljudje ne morejo razumeti, zakaj je treba število smrtnih grehov povedati. In vendar je to tako jasno! Zakaj torej? I, ker je na številu toliko ležeče. Vse! Število odločuje! Če greš kam kaj plačati, ne veš samo, da moraš plačati, ampak veš natančno število, koliko moraš plačati. In če je tebi kdo kaj dolžan, ti ni

vseeno, ali ti plača 15 dinarjev, ali 25. Za natančno številko gre! Do vinarja hočeš imeti plačano. Tudi Bogu ni vseeno, ali si ga razžalil z istim grehom enkrat, desetkrat ali petdesetkrat. — Jasno je torej, če se mora greh povedati, da se mora povedati tudi, kolikokrat se je zgodil. In to se mora premisliti že pri izpraševanju vesti, ne šele v spovednici seštevati, kolikokrat je bilo. Kdor se more domisliti natančnega števila, je dolžan natančno tudi povedati; tudi za eno številko se ne sme vedoma manj povedati, sicer je zamolčan en smrtni greh, in to stori spoved neveljavno. Kdor se pa natančno ne more domisliti, naj pove približno. Če se je greh velikokrat ponavljal, zadostuje, da se pove, kolikokrat približno na mesec ali na teden.

Že pri izpraševanju vesti moraš dobro ločiti skušnjavo od greha in ne obojega skupaj pomešati. Enako je treba ločiti od grehov tudi reči, ki so grehu podobne, pa greh niso. O tem še več pozneje.

Tako presodi svoj dušni stan dobro in pravično! Ne daj se motiti in premotiti

od samoljubja! Spovedniku se seveda lahko kaj prikrije ali olepša — a kaj pomaga! Tisti, ki končno presoja, od grehov odveže ali jih zadrži, ni spovednik, ampak B o g, ki nas bo sodil.

Kesanje.

Ko si ^{tovej} gotov z izpraševanjem vesti, je čas, da obudiš kesanje. Rekli smo že, da je kesanje j e d r o spovedi. Kesanje je nujen pogoj za odpuščanje. Kakor voda opere obleko, tako kesanje dušo. Samo to hoče Bog, da greh spoznamo, priznamo in obžalujemo. Kesanje njegovo jezo razoroži in potolaži. (Mislite le na izgubljenega sina, kako ga je oče sprejel! Ko se je sin po tolikih letih potepanja razcapan vrnil ves ponižen in skesan domov, nima oče zanj ne ene besedice očitanja, — kakor bi to storili navadni očetje: »Kje si se pa tako dolgo potepal? Kakšno sramoto mi delaš! No, ali zdaj je pa domača hiša dobra!« Nič vsega tega. Oče, ko sina od daleč zagleda, mu hiti naproti, ga objame, na srce pritisne, ga dá lepo obleči in mu napravi sijajno gostijo. Vidite, to je usmiljenje,

to je ljubezen božja! Ne ene grenke, žale besede nima za največjega grešnika, ki se skesan vrne k njemu.) »Bogu všeč je užaljen duh; ponižnega in skesanega srca ne boš zavrgel.« (Ps 50.) Kesanja pa ne more nobena druga stvar nadomestiti. Brez kesanja ni odpuščanja.

Znane reči, da bi jih skoro ne bilo treba več ponavljati, so: da mora biti kes 1. notranji, 2. nadnaraven, 3. splošen. Manj pa je znano, da mora biti kes 4. čez vse velik. In vendar je potrebno, da vse te štiri lastnosti nakratko razložimo.

1. **Notranji.** To se pravi: Kes mora biti v srcu (ali v volji), ne samo na jeziku. To je jasno. Kes samo na jeziku ni noben kes. Jezik ne more biti žalosten; žalostno je le srce (volja). Zato ni dosti, molitvico kesanja le z usti odmoliti. Časih, če vidimo, da je kdo komaj dobro v cerkev stopil, pa že pristopil k spovednici, vprašamo koga v spovednici: ali si kesanje že obudil? Večkrat dobimo odgovor: še ne. Kdor kesanja res ni obudil, preden je stopil v spovednico, se na spovedni pripravil. Če ga je pa v srcu že obudil,

a misli, da je kes samo tista molitev, ki se imenuje »kesanje« in katere res še ni odmolil, je pa tudi napačno. Tista molitev je pač pripomoček, s katerega pomočjo se lahko kesanje obudi, in je prav, da se ljudje tega pomočka poslužijo; ima pa človek lahko kesanje v srcu tudi brez te molitvice. Zato ne pravimo: ali si kesanje že odmolil, ampak obudil. Obudil ali s pomočjo te molitve, ali pa tudi kako drugače.

2. Nadnaraven. Razumete? Kes iz zgolj naravnih (naturnih) razlogov nima z odpuščanjem nič opraviti. Če človek obžaluje greh le zato, ker ima od njega časno škodo: tat samo zato, ker je zaprt, dekle samo zato, ker je po grehu prišla v sramoto in težave, to seveda greha ne zbriše. Greh zbriše samo kesanje iz nadnaravnih razlogov: zavoljo Boga, zavoljo duše, zavoljo večnosti. Časih kdo v spovednici joka. Pri-poveduje svojo nesrečo in začne pri tem ihteti, solze ga oblijejo. Ravno ob takem joku je nevarnost, da ni nadnaravnega kesanja. Revež misli in občuti le bolj svojo naravno nesrečo. Tako da ga mora spo-

vednik opomniti: pozabi zdaj na to; zdaj žaluj zato, ker si Boga razžalil, da ti odpusti!

3. Sploš en. To je: obžalovati moramo vse grehe, nobenega izvzeti. Bog odpusti vse ali pa nič. Navadno ljudje že vse obžalujejo; pač pa je grehe, kateri so prinesli človeku dobiček ali prijetnost, ali na katere je srce navezano, bolj težko obžalovati. Če se človek še v spovednici brani grešno priložnost zapustiti, storjeno krivico poravnati, sovražniku odpustiti, kako potem more ta greh obžalovati?

4. Nad vse velik. To je nekoliko težje razumeti. Obžalovati moramo grehe bolj kakor vsako drugo nesrečo. Ali jih pa res bolj obžalujemo? Ali ne jokajo ljudje pogostokrat pri drugih nesrečah — če jim kdo umrje, če hiša pogori, če zgubijo veliko vsoto denarja, — kolikokrat pa jokajo nad grehi? Ali je torej njih kes nad vse velik?... Vendar! Treba je to prav razumeti. Ljudje smo tako zemeljski, da druge nesreče bolj občutimo, da se nam druge nesreče navidez vidijo večje, nam gredo bolj do srca. Občutek nesreče je pri

drugih nesrečah večji; toda vera nam pove, da je greh nesreča vseh nesreč. Z grehom zgubimo nebesa, zapademo peklu — ali je kaka nesreča večja? To spoznanje, to prepričanje moramo imeti, in v tem prepričanju moramo obžalovati greh kot največjo nesrečo, — četudi te nesreče tako živo ne občutimo.

V čem torej prav za prav obstoji kesanje? Kes je žalost in stud nad storjenim grehom. Ko bi mi greh v vsej njegovi grdobiji videli, kot ga vidi Bog, bi se nam res studil bolj, kakor če vidimo najbolj grdo kačo ali drugo ostudno nesnago. Ker pa te grdobije ne moremo žive videti, ni treba, da ta stud občutimo; zadostuje, da verujemo, da je greh v božjih očeh nekaj zoprnega, kar on mrzi in sovraži, zato ga moramo tudi mi mrziti, sovražiti, obsojati, odkloniti, zanj ne marati. To je »stud«. — Za žalost pa je potrebno, ne da jokamo (solze so dobre, a ne potrebne), pač da obžalujemo, da smo nekaj grdega, slabega, hudobnega storili. Obžalujemo: to se pravi, da bi radi po-

pravili, nazaj vzeli, nestorjeno storili, če bi se dalo. V tem obstoji kesanje. Želim, da bi nikoli ne bil grešil! Da bi nikoli ne bil Boga razžalil! Ko bi se dalo, bi rad popravil, nazaj vzel, nestorjeno storil! Kdor to reče iz prepričanja, ima kesanje. Kes ni toliko v občutku, ampak v volji: da greha nočemo, zanj ne maramo.

Z grehom se obrnemo od Boga. S kesanjem pa se odvrnemo od greha proč in obrnemo k Bogu nazaj.

Grehe, storjene iz slabosti, je lahko obžalovati, ker kdor greši iz slabosti, se greha boji, a slabost ga premaga. Grehe, storjene iz hudobije ali tudi iz grde zanikarnosti, je pa teže obžalovati, ker tak grešnik se greha ne boji; če bi se ga bil bal, bi ga ne bil storil.

Kesanje je treba obuditi. Če smo žalostni sami od sebe, nam ni treba žalosti šele obujati. Ker smo pa tako zemeljski, slepi, trdi in mrzli, da hudobije greha jasno ne vidimo, njegove nesreče dosti živo ne čutimo, zato je treba žalost nad grehom šele buditi. Kakor v žerjavico pihamo, če hočemo ogenj narediti, podobno skušamo

žalost vpihati, zanetiti, zbuditi. To se zgodi s tem, da si v spomin pokličemo, pred oči postavimo, kaj smo z grehom hudega naredili. Z drugo besedo: treba je premisliti vzroke, razloge in nagibe kesanja. Ti so pa v glavnem dvojni: 1. z grehom smo žalili Boga, ki je greh prepovedal, 2. z grehom smo sebi na duši škodovali, ker smo zaslužili božjo kazen: pekel ali vice. Kesanje iz prvega razloga se imenuje popolno, iz drugega razloga pa nepopolno. Popolno in nepopolno se ne imenujejo zato tako, ker je prvo bolj veliko, drugo pa bolj majhno, ampak zato, ker prvo izvira iz popolnih, drugo pa iz manj popolnih razlogov.

Ostanimo najprej pri nepopolnem ksanju.

Nepopolno. Vsako ksanje mora izvirati iz ljubezni do Boga. Ljubezen je namreč tista reč, ki srca druží. Greh nas je ločil, ljubezen nas mora združiti. Če obžalujemo greh le zato, ker smo sebi na duši škodovali: ker smo izgubili božjo milost in zaslužili njegovo jezo in kazen, ker smo nebesa izgubili in zaslužili pekel ali pa vsaj

vice, je to že nekaj ljubezen do Boga, ker nam je njegova milost draga, njegova jeza pa neznosna, ker bomo v nebesih pri Bogu, v peklu in vicah pa od njega ločeni. Četorej zato obžalujemo, je gotovo vsaj nekaj ljubezni božje v nas. Vendar je ta ljubezen nepopolna. Ker Boga ne ljubimo toliko zavoljo njega samega, ampak bolj zavoljo sebe. Vendar je ta ljubezen že toliko močna, da nam grehe zbriše. Toda le pri spovedi, če jih namestnik božji odveže. — To kesanje obuditi je prav lahko vsakomur, kdor ima le malo vere. Premisli, grešnik, kaj te vera uči, da si z grehom storil! V kako brezno nesreče si se vrgel! Nebo nad teboj zaprto, pravica do njih zgubljena; pekel odprt, če v tem stanu umreš, boš vekomaj nesrečen. Katera zemeljska sreča je tej kaj podobna? Kako bi ti ne bilo žal, če imaš količkaj pameti, da si kaj takega zakrivil! Misli si: če bi izgubil deset tisoč dinarjev, kako bi ti bilo žal! Če bi prišel ob vse svoje premoženje, kaj bi storil od žalosti! Če pa izgubim nebesa, je pa to nesreča vseh nesreč. Res jih še nisem izgubil za vselej, a če bi v tem stanu

umrl, so izgubljena. Vekomaj bi se kesal. Greh mi jih je oropal. O, ti nesrečni greh! Če bi izgubil roko ali nogo, kako bi bil žalosten, če bi izgubil oko ali obe očesi, kako bi se čutil nesrečnega! Če izgubim Boga in nebesa, sem izgubil neizmerno več. Oh, kako obžalovanja vredna nesreča! — Če si pa z malim grehom zaslužil samo vice, moraš vedeti, da so tudi vice tako huda kazen, da se nobena zemeljska nesreča ne da z njimi primerjati. Kako lahko ti je tu obžalovati! Vedeti pa moraš, da je treba obžalovati ne samo to, da si kazen zaslužil, ampak obžalovati je treba greh, z a r a d i k a t e r e g a si táko kazen zaslužil. — Dostaviti je treba še to, da nepopolni kes obstoji tudi v tem, če obžalujemo zato, ker je greh nekaj grdega. Ne naravno, ampak nadnaravno, v luči vere, v očeh božjih grdega. Vsak greh je v luči vere gnusoba. Tudi iz tega razloga nepopolni kes ni težko obuditi.

Če se torej pripravljaš na spoved, treba ti je le malo premisliti, da te je greh pahnil v največjo nesrečo, da je torej greh tvoj največji škodljivec, najhujši

s o v r a ž n i k , in lahko ti je iz srca reči: obžalujem, resnično obžalujem greh kot največjo nesrečo! ✓

Vedeti pa moraš, da nepopolni kes izbriše grehe samo pri spovedi. Zdaj pridemo do popolnega kesa. To je pa tako važna stvar, da zasluži svoje posebno poglavje.

Zlata nit.

Zlata nit! Zdaj boste že razumeli, zakaj taka. Da, zlata!

Pa zakaj nit? Zato ker nit je tenka in lahka; popolni kes je pa tudi sila lahka stvar, — a vendar vzdiga največje teže. Popolni kes namreč zbriše grehe sam, tudi brez spovedi. In kaj je lažjega kakor popolni kes? Kaj je lažjega kakor ena misel? In popolni kes je samo ena misel. Misel lahko imaš, kjer in kadar hočeš. Ni ti treba nikamor hoditi, nobenega človeka za pomoč iskati, nobenega sredstva rabiti. Misel obudiš, si jo pokličeš v glavo lahko v cerkvi, lahko na potu, lahko doma, lahko celó na postelji. In tako lahko obudiš popolni kes. Ni ti treba nikamor hoditi in

ničesar iskati. Kjerkoli si, popolni kes lahko obudiš povsod in vselej. Kako lahka stvar!

Seveda nam je za popolni kes treba ljubezni do Boga. In sicer popolne ljubezni. Zato ravno se imenuje »popolni« kes. Popolna ljubezen je pa tista, če ljubimo Boga ne zavoljo sebe samih, ampak zavoljo Boga samega. Ne zato, ker imamo mi kaj dobrega od njega, ampak ker je sam na sebi neskončno popoln: neskončno lep, neskončno bogat, neskončno svet, neskončno dober, neskončno usmiljen, in zato vse ljubezni vreden. — No, toliko ljubezni do Boga ima lahko vsak človek, kdor Boga le malo pozna. Ni neogibno treba, da je ta ljubezen prav močna; za popolni kes zadostuje, da je imamo le nekoliko. In toliko je mora imeti vsak pošten kristjan. Bog je neizmerno veličastvo, pred katerim se treseta zemlja in nebo. Tako mogočnega Gospoda tudi le malo s premislekom razžaliti — kaka predrznost! Bog je pa tudi naš oče, ki ljubi ljudi, svoje otroke, neizmerno bolj kakor vsak človeški oče ali človeška mati. Mi smo vendar popolnoma njegovi; kar

imamo, imamo edino le od njega: življenje, zdravje, premoženje, živež, pa tudi milost. Bog hoče samo našo srečo. On ima za nas že pripravljeno v nebesih pri sebi prebivališče, kjer bomo vekomaj deležni njegove neizmerne sreče. In tega dobrega Očeta žaliti, mu pokorščino odpovedati, hrbet obrniti, kakor zgubljeni sin, češ, bodi kjer hočeš, te ne potrebujem, se ne menim zate in tvoje zapovedi, hodim po svojih potih in delam po svoji glavi! — Kako nehvaležno in kako predrzno! ... In ta Oče je nas tako ljubil, da je dal svojega edinega Sina, da so mu ga strašno umorili; samo zato, da bi mi živeli, večno srečno živeli. In ta božji Sin, Jezus, koliko je trpel, bil do krvi bičan, s trnjem kronan, križan, opljuvan, zasramovan — in vse radovoljno, le da bi nam ne bilo treba trpeti. »Ranjen je bil zovoljo naših grehov, uničen zovoljo naših hudobij.« Naši grehi so ga bičali, kronali, križali ... Človeško telo in duša sta (po besedah svetega pisma) tempelj svetega Duha. Sveti Duh z Očetom in Sinom v njem prebiva. Kolika sreča, kolika čast! S smrtnim grehom pa človek Boga iz tega templja iz-

Govor tole le malo premišli, mora peči!
 žene... O, Gospod, če je tako, mi je pa res žal, da sem žalil tebe, dobrega Očeta, ranil, mučil tebe, ljubega Jezusa, zgrda izginal svetega Duha. Obžalujem greh kot največjo grdobijo in nesrečo! O Bog, odpusti mi! Bodi milostljiv meni, ubogemu grešniku!

Vse to se lahko malo dalje premišljuje, in kdor se pripravlja na spoved, stori prav, če premišljuje. Lahko pa se obudi kes tudi nakratko, da, v trenutku. Cestninar je na prsi trkal in klical: »Bog, bodi milostljiv meni, ubogemu grešniku!« Desni razbojnik je pa s skesanostjo v srcu rekel le: »Gospod, spomni se me, ko prideš v svoje kraljestvo!« Pa sta bila z Bogom spravljena.

O, dragi moji, v popolnem kesu imamo tako lahek pomoček, da se z Bogom spravimo, da si lažjega ne moremo želeči. Lahka je že spoved v primeri s težo grehov; še lažje je pa popolno kesanje. Res, lahko človek greši, lahko se pa tudi z Bogom spravi. Vsak trenotek in povsod. Kdor tega noče storiti, ta pač milosti in nebes ni vreden!

Popolno kesanje naj se obudi zlasti v smrtni nevarnosti, če se spovedati

ni več mogoče. To naj ve in stori vsak sam zase; opomnite pa tudi druge, ako jih smrtna nevarnost prehití, ali molíte in polagajte jim takorekoč popolni kes na jezik! Posebno lahko se obudi popolni kes s križem v roki. Tam vidiš Jezusa v podobi pred seboj, koliko je trpel. Če križec poljubiš, je že to znamenje tvoje ljubezni do njega, in kesanje je kmalu obujeno. »O, moj Jezus, iz srca mi je žal, da sem žalil tebe, ki me tako ljubiš, da si zame toliko trpel!« V teh besedah, izgovorjenih iz srca, je že popolni kes.

Nikar pa ne čakajte smrtne nevarnosti, da bi samo takrat obujali popolni kes! Kdor ga ni prej nikoli obudil, ga morda tudi na zadnjo uro ne bo znal. Najbrž ga bo obhajal samo strah pred božjo kaznijo, in samo strah ne zadostuje za odpuščanje, biti mora ljubezen. — Obujajte popolni kes večkrat! Gotovo po vsakem storjenem smrtnem grehu, vsaj preden zaspíte! Najbolje pa vsak večer, kakor je tudi navada kristjanov, ki imajo kaj skrbi za svoje zveličanje.

Nauk o popolnem kesu je j e d r o v s e h j e d e r krščanskega nauka in življenja. To je silo blažena resnica naše svete vere: da se na tak lahek način lahko z Bogom spravimo. V resnici z l a t a n i t, ki vzdigne težo naših grehov, nas pa potegne iz brezna večne pogube do višav nebesnih. — To je pa tudi tako silo važna resnica, da bi jo moral znati vsak kristjan tako, kakor zna kruh jesti! Ali tako kakor očenaš in šest resnic. »Ko bi mogel jaz kot pridigar svet prepotovati, bi o ničemer večkrat ne govoril kakor o popolnem kesanju«, je rekel učeni in pobožni kardinal Franzelin. — Da so krščanski ljudje v tej prevažni resnici tako malo poučeni, ali se je vsaj dosti živo ne zavedajo, to je dokaz, kako je njih krščanstvo površno, kako z ozirom na svoje zveličanje živijo brezskrbno, kar je vzrok pogube premnogih...

Pri spovedi zadostuje za potrebo tudi samo nepopolno kesanje. Bolj prav pa je, če imamo obojno: nepopolno in popolno. Brez spovedi pa grehe zbríše samo popolno

kesanje. Združeno pa mora biti s sklepom, da se bomo spovedali, kadar bo mogoče. Kajti kdor je res skesan, je tudi pripravljen storiti vse, kar Bog ali sveta Cerkev od njega zahteva. Popolni kes zbriše grehe takorekoč na prvo roko; ko je pa prilika dana, mora človek storiti, kar se za odpuščanje grehov redno zahteva.

Da si obudite kes lahko sami, premišljuje razloge, iz katerih je treba grehe obžalovati. Da si pa to olajšate — vsaj, če niste navajeni kesanja večkrat obujati — je pa prav, če vzamete v roke molitvenik in molite iz njega spovedne molitve, ki so sestavljene ravno zato, da vam pomagajo kesanje obuditi. — Zmoliti navadno molitev »kesanje«, ni nikjer ukazano. Navada pa je in prav je, da jo zmolite v spovednici, medtem ko mašnik odvezo deli. Toda moliti se mora s premislekom. Nikar se pa ne zanašajte, da boste kesanje obudili šele v spovednici! To je jako negotovo, da bi ga samo tam mogli dobro obuditi. Tam je malo časa in v tem kratkem času je človek

lahko raztresen. Kesanje naj se obudi vselej že pred spovedjo! To spada k pripravi na spoved.

Trdni sklep.

Trdni sklep in kesanje sta v tako živi zvezi kakor dva konca ene tehtnice. Oba konca tehtnice sta prav za prav le ena reč: ena tehtnica. Kolikor se en konec poniža, prav za toliko se drugi poviša. Tako tudi kes in trdni sklep. To sta prav za prav le ena reč. Samo da se kes ozira nazaj, trdni sklep pa naprej; kes na preteklo življenje, sklep na prihodnje; kes na storjene grehe, sklep na prihodnje, ki jih ne sme več biti. Kjer je resničen kes, tam mora biti tudi trdni sklep. Komur je namreč greha res žal, ta ima tudi voljo, da ga ne bo več storil. Kjer je pa trdni sklep, tam je tudi kes. Ako dvomiš, ali imaš potrebni kes ali ne, vprašaj se, če imaš trdno voljo greha ne več delati. Če jo imaš, imaš tudi kes. »Pojdi in nikar več ne grešil!« je rekel Jezus vsakomur, komur je grehe odpustil.

Kakor je kes najvažnejša stvar pri spovedi, tako je tudi trdni sklep. In na trdni sklep pri spovedi prav posebno pazite! Na trdnem sklepu je pri spovedi največ ležeče. Ali so spovedi dobre ali slabe, to je največ odvisno od trdnega sklepa.

Da trdnega sklepa ni, to je največkrat vzrok, da so spovedi neveljavne. Kajti če trdnega sklepa ni, tudi kesanja ni. Da pa je trdni sklep preslaboten, ne dosti trden, to je pa vzrok, da spovedi nerodijo zadostnega sadu. Čim trdnejši sklep, tem boljša spoved, tem več sadu rodi. Sad spovedi je poboljšanje. In »po njih sadu jih boste spoznali«, je rekel Jezus. To velja tudi o spovedi. Kdor na trden sklep pri spovedi posebno pazi, ta se bo dobro spovedoval in bo imel od spovedi tudi lep sad: poboljšanje, čistost vesti, duhovni napredek, rast v čednosti, milost in zasluženje pri Bogu.

Trdni sklep torej mora biti trden! Ne imenuje se zastonj tako. Trden kakor bi zabil žebelj v steno ali kol v zemljo!

Še če je trden, se rad omaja, ker ga majejo skušnjave, slabi zgledi in lastna slabost. Če pa ni trden, pa celó nič ni. Pravijo, da je z dobrimi sklepi, ki so pa premalo trdni in se ne izpeljejo, pekel tlakovan.

Tega pa ljudje pogostokrat ne vedo. Kakor že rečeno: premnogi mislijo, če grehe povedo, potem je že vse storjeno, potem lahko spet naprej grešijo. Če bi ljudje imeli kolikaj trden sklep, potem bi grehov tako ne ponavljali, vsaj takih ne, ki se jih je lahko varovati. Kaj se je na primer laže varovati kakor v petek ne mesa jesti? Če se ta smrtni greh večkrat ponavlja, potem je očitno, da ni nobenega trdnega sklepa. Ali če se človek ^{nekokrat ali} desetkrat in dvajsetkrat spove, da nedeljsko mašo po nemarnosti opušča, med sveto mašo zunaj cerkve stoji, Marijo preklinja, kje je tu kak trdni sklep, greha se varovati? Ali: če spovedanec na spovednikovo vprašanje, ali se hoče greha varovati, odgovori: »ne vem, bom videl«, ali tudi — kar se pogostokrat sliši — »bom, če bom mogel« —, ali je to trden sklep? To sploh noben sklep ni, še mehak ne, nikar trden! — Pri tem se najbolj vidi,

kako nekateri spoved na lahko vzamejo in samo po vnanje opravijo, na samo poboljšanje pa ne mislijo; kako torej sploh nimajo pravega pojma o spovedi. Spoved ni nič posebno težkega; resna volja poboljšati se, grehu vojsko napovedati, z njim se vojskovati, ta resna volja pa mora biti, — sicer bi bila spoved gola vnanjost, potrata časa, prazna komedija! Če brez kesanja ni odpuščanja, ga brez te resne volje tudi ni. To mora biti vsakomur jasno. Iz Boga se ne smemo norčevati. Če ga za odpuščanje prosimo, mu moramo tudi z vso resnobo obljubiti, da ga ne bomo več žalili. Pomisli samo: če je tebe kdo hudo razžalil in bi te za odpuščanje prosil, zraven bi pa rekel, da ne more obljubiti, da te jutri ne bo spet enako razžalil, ali ne boš rekel, da te hoče imeti za norca?

Za zgled, kako se ne sme ravnati, bodi povedan tale primer:

Pogostokrat se sliši: »Časih se moram kaj zlagati.« — Na to bi se najlaže odgovorilo: Ja, če se moraš zlagati, potem se pač laži, a potem se nikar ne spoveduj! — Iz te obtožbe se jasno vidi, da se ljudem

zdi dosti, greh povedati, a poboljšati se ga ni treba. Kajti kdor pravi, da se mora lagati, ta ima že pri spovedi sklep, da se bo še. Seveda: če se mora, potem se mora! Potem se tudi gotovo bo. V resnici pa ni tako, da bi se moral. Glejte, mučencem bi se bilo treba samo »malo« zlagati, da niso kristjani, pri tem bi pa lahko kar naprej kristjani ostali, a življenje bi si bili ohranili in strašne muke prihranili. In se vendar niso hoteli zlagati, ko jim je šlo za glavo! Ali gre tebi, ki praviš, da se moraš zlagati, tudi za glavo, da si jo z lažjo rešiš?! ... Bog, ki je sam večna in neskončna Resnica, sovraži vsako neresnico. »Lažnive ustnice so Gospodu gnusoba«. (Preg 12, 22.) Neresnica se ne sme nikoli govoriti. Vedeti pa smete, da ni dolžnost vedno vse resnice povedati: povedati vsega, kar veš, če bolj kaže, da nekaj prikriješ. Na primer: če si bil v cerkvi in na trgu, pa se bojiš, da bi utegnil biti zaradi tega kregan, ni laž, če rečeš samo, da si bil v cerkvi; ako imaš pa zaradi cerkve kregan biti, lahko poveš samo, da si bil na trgu. Ker si res bil. Laž pa bi bilo, če

bi rekel, da v cerkvi ali na trgu nisi bil. Če si torej človek v zadregi zna nekoliko pomagati, s tem, da resnico prikrije, a tako, da ne pove neresnice, to ni laž. Znati je treba, pa ni greha! — Vsaka neresnica pa je vsaj mali greh. Tudi laž v šali. A samo, če to laž vzamejo za resnico, če s tem ljudi »za nos vlečeš«; če pa vzamejo za šalo, potem ni laži, ker razumejo, kako misliš.

Tudi trdni sklep se mora napraviti že pred spovedjo. V zvezi s kesanjem. S trdnim sklepom je treba že v spovednico priti. Če mora šele spovednik spovedanca prav mečiti in prepričevati, da mora greh opustiti, grešni priložnosti slovo dati, sovražniku odpustiti, sicer mu ne more odveze podeliti, tedaj je jasno, da je prišel v spovednico brez trdnega sklepa, torej tudi brez kesanja. Kakor rečeno: s trdnim sklepom, greh opustiti, mora vsak v spovednico priti, če ne, na spoved ni pripravljen, je prišel le spovednika in Boga skušat. Kdor ne misli greha opustiti, mu pač ne kaže k spovedi hoditi. Toda kako bo z njegovo dušo in njegovo večnostjo, to naj gleda!

Pravijo, da je nekega dne šel volk k spovedi. Ponižno in skesano se je spovedal svojih morij in s solzami obljubil svoje poboljšanje. Med spovedovanjem pa je naenkrat postal nemiren in je začel gledati okoli sebe. Opazil je namreč, da so mu ovce izpred oči izginile. Zaprošil je spovednika, naj hitro naredi in ga brž odveže, da mu ovce ne uidejo... Ta volk hodi k spovedi še dandanes. Marsikak kristjan ne naredi bolje kot on. Spove se še, a greha pustiti ne misli. A to je gola komedija. Zdrava pamet pove, da taka spoved ni nič. Kdo, ki je enkrat padel v vodo ali brezno, bi hotel še drugič noter skočiti? Kdo, ki je vse svoje bogastvo zgubil in ga s težavo nazaj pridobil, bi ga hotel drugič še enkrat zgubiti? Kdo, ki je zgubil nebesa in se storil vrednega pekla, bi se hotel še enkrat v to nevarnost postavljati? Kdo, ki mu je res kaj žal, da je Boga razžalil, bi ga hotel spet znova žaliti? P o b o l j š a n j e — t o j e n a j b o l j š e k e s a n j e !

Z a n a p r e j j e t r e b a g r e h o p u s t i t i . —
 A Kolikor se pa da greh z a n a z a j p o p r a v i t i , se pa mora tudi p o p r a v i t i . Grešni

priložnosti slovo dati, sovražniku odpustiti, storjeno škodo poravnati, dobro ime povrniti, pohujšanje po možnosti popraviti. To je časih težko, a biti mora! Bolje se malo potruditi, kakor večno pokoro delati. Ali še niste slišali, kako so nekdej grešniki delali očitno pokoro? Pa kako težko in dolgo! Vsi ljudje so videli in vedeli, da so to veliki grešniki. Dandanes se pa naredi vse kolikor mogoče na tiho in na skrivaj. Verjemite, da želi vsak spovednik grešniku pot nazaj k Bogu kolikor mogoče olajšati. Da mu nobeden noče nakladati nepotrebnih bremen, da vsak zahteva samo to, kar mora zahtevati, kar zahteva Bog. Od tega pa spovednik ne more in ne sme spregledati, drugače bi se storil sam greha deležnega.

Storjeno škodo popravljati res ni prijetno. Kako težko je, ukradeno reč ali denar nazaj nositi! Pa mora se, ne pomaga nobena žavba! Bog zahteva poravnavo vsake krivice. In sicer do dinarja, ali do pare! Celó z obrestmi se mora škoda povrniti. Sploh vsa škoda, bližnjemu prizadeta na kakršenkoli način:

na primer s tem, da se mu je po krivici (z obrekovanjem) služba odjedla, zaslužek odvzel itd. A kako težko je tako škodo popravljati! Ljudje, ki so krivico delali, tuje blago si prilastili in podobno, radi same sebe slepijo, svoje goljufije izgovarjajo; spovednika lahko goljufajo, a Bog se ne da goljufati. Bolje ti je krivično blago povrniti, četudi ga težko, kakor zaradi ene pesti denarja vekomaj v ognju goreti. — Ni pa treba svoje krivice očitno priznati, ni treba praviti: ukradel sem vam, zdaj pa nazaj prinesem. Povrne se lahko skrivaj, ne da bi kdo za to vedel. Povrne se ali v denarju ali v blagu, ali tudi z delom. Samo da oškodovanec dobi tisto vrednost nazaj, za kolikor je bil oškodovan. Če je na primer kdo v mleko vodo vlival, mora dajati toliko boljše mero. Denar se lahko pošlje po pošti (s prikritim imenom), ali se kam skrivaj položi, da dotičniku gotovo v roke pride. Tudi spovednik je pripravljen ga nazaj izročiti ali poslati. — Povrniti se mora vselej tistemu, kdor je bil oškodovan, če ga krivičnik le pozna. Če ni več živ, pa njegovim dedičem, ki imajo vso pravico do

njegovega premoženja. Le če se ne ve, kdo je bil oškodovan, se povrne r e v e ž e m ali dá za druge d o b r e n a m e n e. — Če si gotovo ukradel ali goljufal, sam veš, da moraš povrniti. Če pa kaj dvomiš, ali si dolžan, vprašaj spovednika! — Povrniti se mora č i m p r e j mogoče; vsako nepotrebno odlašanje je grešno. — Kdor povrniti nima s čim, kdor nima več, kakor za silo za življenje potrebuje, zase in za svojo družino, seveda povrniti ne more. Kjer nič ni, tudi cesar pravico zgubi. Če pa si pozneje kaj opomore, je dolžan pozneje povrniti. — Tudi komur oškodovanec škodo odpusti, je povračanja oproščen. Če torej nerad povračaš, prosi, če se moreš toliko ponižati, oškodovanega, da ti odpusti; in če to stori, si prost. (A kdor vrniti res ne more, tudi odpuščanja prositi ni dolžan; le oni, ki bi mu bilo mogoče povrniti, pa ne stori rad, bi si mogel morda s prošnjo pomagati, da bi mu ne bilo treba vračati.) — Ker je pa krivico tako neprijetno poravnovati, je najbolje že naprej na to misliti in krivice nikoli delati! Ako te tuje blago mika, misli si: Kaj pomaga! Če ne povrnem, mi ne bo od-

puščeno. Če imam pa povračati, mar rajši pri miru pustim! Vzeti sme le človek, ki nima najpotrebnejšega za življenje, toliko, kolikor za resnično silo potrebuje (ako si izprositi ne more), ker živeti ima vsak pravico.

Zgled etc.
 Grešno priložnost zapustiti — tudi to ni vselej lahko. A opustiti se mora, četudi težko. Kdor namreč grešne priložnosti ne opusti, ta bo gotovo spet grešil. Kdor v ogenj sili, ne more, da bi se ne opekel. Grešna priložnost je vsak človek ali kraj ali okoliščina, ki človeka v greh zapelje. Za pijanca je grešna priložnost gostilna in tovarišija, ki ga v pijanost potegne. Slaba tovarišija je sploh za vsakega človeka, kdor jo ima, grešna priložnost. Za fante in dekleta je grešna priložnost grešno znanje, ki ga imajo med seboj. Kdaj je znanje dovoljeno, kdaj pa grešno, ^{sem} tukaj ni mogoče razlagati. Na kratko rečemo: grešno je vsako znanje, v katerem se greši. Tako znanje se mora opustiti, rado ali nerado. Kdor grešne priložnosti noče opustiti, nima volje greha se varovati, nima trdnega sklepa, nima kesanja, zato tudi ne dobi odpuščanja,

čeprav bi spovednik dal odvezo. Vedeti namreč morate, da je spovednik božji namestnik, da njegova odveza le potem velja, če jo tudi Bog potrdi. Bog jo pa potrdi, če je grešnik res skesan in pripravljen greha se varovati. Če pa spovednik koga odveže, ki odveze vreden ni, taka odveza je prazna; grehi niso odpuščeni. Taka spoved je kakor prazen oreh ali prazno klasje. Kdor pravi, da noče več grešiti, grešne priložnosti pa ne opustiti, hoče sam sebe slepiti. V grešni priložnosti ne grešiti, se pravi v ogenj siliti, pa se ne opeči, v vodo siliti, pa se ne zmočiti. — Da ti bo grešno znanje lažje opustiti, se moraš zavedati, česar se taki ljudje navadno ne zavedajo, namreč: da človek, ki te zapeljuje v greh, ni tvoj prijatelj ali prijateljica, če ti še tako sladko govori ali se ti sladko smehlja, ampak je tvoj najhujši sovražnik ali sovražnica. To je gad, s katerim se igraš. Toliko nevarnejši, ker se človeku prilizuje, da ga potem piči.* — Ako ti je pa še težko,

* Več o tem berite v knjižici »Slovensko dekle«.

grešno priložnost opustiti, pomni Kristusovih besedi: »Če te tvoja roka ali noga pohujša, odsekaj jo in vrzi jo od sebe; bolje ti je namreč z eno roko ali eno nogo iti v življenje, kakor z obema iti v večno pogubljenje« itd. Grešno priložnost opustiti je še vedno lažje, kakor roko si odsekati ali oko izdreti. Če Bog zahteva celó to, koliko bolj še ono!

Najteže pa je ljudem časih dopovedati, da je treba sovražniku odpustiti. To jim noče v glavo. Le to pripovedujejo na dolgo in široko, kaj jim je sovražnik hudega storil. A spoved ni za to, da se take zgodbe pripovedujejo. Spoved je le za to, da obžaluješ, če si s sovraštvom kaj grešil, obžaluješ, odpustiš in skleneš, ne več sovražiti. Ko je Jezus vendar v evangeliju tolikokrat in tako jasno povedal, da moramo odpustiti, naj se nam je zgodila kakršnakoli krivica. Zveličar je zapoved odpuščanja takole poudaril: »Če ljubite tiste, kateri vas ljubijo, kakšno zasluženje imate? In če pozdravljate le svoje brate, kaj delate posebnega? Ali ne delajo tega tudi pogani?« (Mat 5, 46, 47.) In dalje na-

Spovedovati se moraš le svojih grehov, ne

roča: »Jaz pa vam pravim: ljubite svoje sovražnike, delajte dobro tem, ki vas sovražijo in molite za tiste, ki vas preganjajo in obrekujejo, da boste otroci nebeškega Očeta...« (Mat 5, 44.) In v očenašu nas je učil moliti: »Odpusti nam naše dolge, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom!« To ljudje z usti blebetajo, pri tem pa nič ne mislijo. In zopet nam je povedal: »Če prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj zoper tebe, pusti svoj dar pred oltarjem in pojdi, da se poprej spraviš s svojim bratom, in potem pridi in daruj svoj dar!« (Mat 5, 23.) Ko bi ljudje na to kaj mislili, bi ne hodili s sovraštvom v cerkev k sv. daritvi in še k obhajilni mizi povrh. In v zgodbi o dveh hlapcih, ki je bil eden drugemu nekaj malega dolžan, drugi pa gospodarju silno veliko, a je svojega malega dolžnika davil, dokler ga ni ukazal gospodar zvezati in vreči v ječo, dokler ne plača vsega dolga (Mat 18, 21—35), v tej zgodbi nam pove živo, kako mu je sovrašтво zoprno in kako ga bo kaznoval. — Toda priznajmo: Zapoved o ljubezni do sovražnikov je res težka.

Narava se upira ljubiti tistega, ki nam je hudo storil. Zato pa je ta zapoved tem lepša. Zapoved o ljubezni do sovražnikov je posebno živ dokaz, da naša vera ni človeška, ampak nebeška. Ljubezen do sovražnikov je najlepša cvetka naše vere. Da je pa tudi to težko zapoved mogoče izpolniti, nam je pokazal On sam. Ko je bil na križu povišan v strašnih bolečinah, ni mislil najprej nase ali na svojo mater ali na svoje prijatelje, ampak predvsem na svoje križavce. Ne da bi jih preklinjal, ali jim le kaj grozil, niti na rahlo jim ni kaj očital, ampak prva beseda je bila: »Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo!« Kako nebeško lepo!... Posnemali pa so Jezusa v tej najlepši čednosti vsi resnično pobožni ljudje, posebno vsi svetniki. Petnajst milijonov mučencev šteje sv. Cerkev in ne enega med njimi ni, ki bi ne bil svojim rabljem iz srca odpustil. Prvi je bil sv. Štefan, ki je molil: Gospod, ne šteje jim tega v greh! In življenje vzeti v strašnih mukah — to je nekaj drugega kakor samo kaka žaljiva beseda, ali par jajec ali ena kura ali ena ozka meja, zaradi katere se ljudje ljuto sovražijo leta in leta!

In tudi več kakor celo premoženje ugrabiti. Kaki kristjani, učenci Kristusovi so to! Pa v cerkev hodijo, molijo, in nekateri hočejo še pobožni biti! A taka pobožnost je Bogu gnusoba. Pojdi in se spravi s sovražnikom, potem pridi in daruj! — Ko so sv. Elizabeti vse premoženje ugrabili in jo z njenega gradu pregnali, ni sovražila svojih sovražnikov in jim ni grozila, ampak zahvalno pesem je zapela. Vidite, to je krščanstvo! — Sovraštva je kriva največkrat o š a b n o s t. Škoda morebiti ni tako velika, ampak razžaljeno samoljubje, to se ne dá potolažiti. Časih pa je res krivica velika. A sovražiti tudi v tem slučaju ni dovoljeno. Bog zahteva odpuščanje, če ne, pa tudi On ne odpusti. — Kdor torej pride k spovedi, mora, že preden stopi v spovednico, sovražniku odpustiti, odpuščanje s seboj prinesiti, ne pa da mu mora šele spovednik dolgo pridigo delati in dokazovati, da mora odpustiti, sicer mu odveze ne more podeliti. To ni nobena priprava na spoved in nobena sprava z Bogom. — Seveda pa je treba vedeti, kaj se pravi odpustiti. Ali vedeti: kaj je sovraštvo in kaj ni. V s a k a

ne je volja na bližnjega še ni velik greh, in če je nejevolja upravičena, ni noben greh. Če je fant dekleta v nesrečo pahnil, ali mu bodo starši za to hvaležni? Gotovo morajo biti nanj zelo nejevoljni. A sovražiti ga vendar ne smejo. Ali menite, da je Marija sovražila tiste, ki so ji Sina umorili? ... Sovrašтво obstoji v tem, če kdo bližnjega ne more videti, ga mrzi in mu hudo želi. Hudobijo, ki jo je kdo proti nam zagrešil, smemo in moramo sovražiti, grešnika samega pa ne. Tudi kazni božje mu ne smemo želeti; Bog bo že sam brez nas vsakemu prisodil, kar mu gre; to kar njemu prepustimo! »Moje je maščevanje, jaz bom povrnil vsakemu po njegovih delih« (Hebr 10, 30), govori sam. Mi pa se ne smemo maščevati in ne maščevanja želeti. — Vedeti je tudi treba, da nismo dolžni biti z vsakim enako prijazni. Ako je kdo do nasprotnika malo bolj hladen, to še ni sovrašтво. Pač pa je vsak dolžan vsakemu izkazati vsaj navadna znamenja prijaznosti. Torej če te pozdravi, mu moraš odzdraviti; če nagovori, odgovoriti. Pozdravu ne odzdraviti, na na-

govor ne odgovoriti, je že znamenje sovraštva. Prvi pozdraviti ali nagovoriti je pa dolžan le tisti, ki je drugega razžalil, ne pa tisti, ki je bil razžaljen, ali komur se je krivica storila. Izgovor pa: »odpustim mu, a z njim nočem imeti opravka«, ne velja. Kar je namreč v srcu, to se tudi zunaj pokaže; in kar se zunaj pokaže, to je tudi v srcu. Smemo se koga ogibati iz previdnosti, da z njim v prepir ne pridemo, a ne zato, ker ga videti ne moremo.

Ukradeno dobro ime nazaj dajati ali pohujšanje popravljati. — Tudi to je dolžnost. A kdaj ste pa že koga slišali ali videli, da bi to delal? O, kako se ljudje malo zavedajo te stroge dolžnosti! Kako radi sami sebi vse spregledajo! Samoljubje jim vse napake polepša in vse grehe odveže. Taki ljudje si pot v nebesa kar prelahko mislijo. Bog pa misli malo drugače. Če je ukazal hlapca vreči v ječo, dokler ne poplača zadnjega vinarja, bo enako ravnal z drugimi, ki ne poravnajo škode na dobrem imenu ali na duši ali na mnogih dušah, ki so jo naredili. O nekem hudem nasprotniku Cerkve so

pred nekaj leti pripovedovali, da se je dal v boleznih večkrat prevideti. Lepo! Pohujšanja, ki ga je toliko let napravljajal, pa ni z nobeno besedico popravil!...

Kakšen trdni sklep?

Treba je še natančneje pojasniti, kakšen mora biti trdni sklep. Tu je pa treba zopet dobro ločiti smrtne in male grehe.

1. **S m r t n i g r e h i.** En sam ^{smrtni greh} je dušna smrt, je popolna ločitev od Boga. Zato mora biti trdni sklep: **N o b e n e g a s m r t n e g a g r e h a v e č!** Kdor enega izvzame, je kakor bi enega zamolčal.

In kako močan mora biti ta sklep? Smrtnega greha se hočem varovati kot svoje največje nesreče, kot svojega najhujšega sovražnika, kot roparja in morivca svoje duše! Časih smo molili: **r a j š i u m r e t i, k a k o r š e e n k r a t s m r t n o g r e š i t i!** Ali pa to ni preveč zahtevano? **Rajši umreti!** Ne, ni preveč. Če imaš izbirati med dvema nesrečama, katero si boš izbral? Zaprt biti ali denarno kaznen sprejeti? Izbral si boš to, kar se ti zdi lažje. Bogatašu je lažje plačati, revežu pa lažje odsedeti. Enako pri grehu. Vera nam

pove, da je telesna smrt manjša nesreča od dušne. Torej moramo biti pripravljeni sprejeti rajši manjšo nesrečo, smrt, kakor storiti smrtni greh. Če bi ti kdo rekel: Ali grešiš, ali te pa zabodem — kaj boš rekel? Če imaš pravo vero, boš rekel: Če je tako, pa kar porini!... Kaj pravite na to? Vam se zdi to čudno, prehudo, preveč zahtevano. Ali menite, da ni bilo takih, ki so tako mislili in tako tudi storili? Pa še koliko! Najprej vsi mučenci. Treba jim je bilo samo en smrtni greh storiti, vero za en trenotek zatajiti — saj bi se potem lahko spovedovali in spet verovali —, pa so rekli: Rajši smrt! Tu je moja glava! Le kar naredite, kar mislite! Pa še ne samo umreti, ampak v strašnih dolgih mukah umreti, so bili z veseljem pripravljeni; rajši kakor grešiti. Rajši stokrat umreti, kakor enkrat grešiti! Pa ne samo mučenci so tako storili, je bilo še veliko drugih, ki niso za svetnike proglašeni, a so dali rajši življenje, kakor da bi en smrtni greh storili. — Ali si tudi ti pripravljen tako delati? Kaj praviš? Da, tako mora biti! Vsaj v o l j a mora biti taka. Če te potem kljub tej dobri volji slabost

premaga, je to nekaj drugega. — Ako pa imamo to pred očmi, potem vidimo, kako slabe sklepe ljudje delajo! Rajši umreti, kakor smrtni greh! O, kajpak! Rajši stokrat grešiti kakor enkrat umreti! Tako mislijo premnogi kristjani. Ali mar ni res?

Da bomo to še bolj prav presodili, je dobro, če ločimo grehe tudi v take, ki se jih je lahko, in take, ki se jih je težje varovati. Kaka težava je na primer postni dan se vzdržati mesa? Ali stane to človeka kakega težkega premagovanja? Prav nobenega! Ko bi se kaj drugega najedel, bi bil prav tako sit, prav tako močan in zdrav, morebiti še bolj. To je samo ogabna požrešnost in ošabno preziranje cerkvene zapovedi. Kdor dela tako lahkomiselnost in predrzno smrtno grehe, kje ima tak kako voljo greha se varovati?! Skoraj enako je z opuščanjem nedeljske svete maše. — Nekaj drugega pa je, če ima kdo velike skušnjave. Tak ima lahko najboljšo voljo in najtrdnejši sklep ne več grešiti, pa ga skušnjava vendar podere. S takim revežem imata spovednik in Bog večje potrpljenje.

Nič težko bi se tudi ne bilo varovati bogokletnih kletvin, kakor je ostudno italijansko preklinjevanje Matere božje, ki se je popolnoma brez potrebe vteplo med Slovence. Ko bi imel tak preklinjač le malo resne volje, ko bi malo pazil na to, kaj zine, kmalu bi bilo te grdobije popolnoma konec. Tak mora trdno skleniti: Niti enkrat več! Če pa hodi k spovedi in se tega vedno spoveduje, pa vedno naprej svinjari, sê to pravi res norčevati se iz spovedi in Boga. vz

Kdor ima resen sklep, ta se potem tudi resno prizadeva greha se varovati. Če je človek vdan nečistosti ali pijančevanju, je to strašna bolezen. Zdaj pa pomislite, kaj človek vse stori, če je bolan! Hodi okoli zdravnikov in jih plačuje, rabi vsa zdravila, kar mu kdo svetuje, se maže, sonči, koplje, elektrizira, rentgenizira, se dá operirati, in če ima denar, gre tudi v toplice. Noč in dan misli samo na to, kako se bo pozdravil; vse njegove misli in želje merijo le na to: zdravje, zdravje, zdravje! Zdaj pa primerjajte s tem, kako se zdravijo dušni bolniki! Ves vdan nečistosti, pa gre enkrat ali dvakrat na leto k spovedi — ali

je to kaka resna volja, grde grešne navade se znebiti?! Kaka lahkomiselnost, kako življenje! Zato toliko mladih ljudi večino svoje mladosti preživi v smrtnem grehu. Najlepša leta — najgrše preživljena!

Kdor je vdan tej nesrečni grdi navadi, se mora boriti z njo, kadar pride skušnjava, kakor se bori človek, ki ga napade ropar v gozdu. Boriti se za žive in mrtve! Najbolje je, kolikor mogoče misli odvracati od takih stvari. Vsak greh se začne najprej v mislih, potem šele v dejanju. Če se misel odpravi, ne bo prišlo do dejanja. Misli pa ni treba toliko odganjati, ampak le drugam obračati, z drugimi rečmi se raztresti. Začni kaj živo ogledovati in premišljevati, ali urno delati, ali zapoj in zažvižgaj; najbolje je pa, ako je podnevi, da bežiš iz samote med ljudi in z njimi govoriš. Na ta način pridejo druge misli, nesramne se pa umaknejo. In to stori takoj v trenutku, ko skušnjava opaziš! Iskro tisti trenotek, ko jo opaziš na obleki ali v slamanati strehi, brčneš proč ali poteptaš, potolčeš, in s tem požar preprečiš. Če bi pa le malo časa gledal, da se iskra razgori, bo

nastal plamen in ga ne boš več lahko pogasil. — Če te pa ropar-greh le premaga in vrže ob tla, pa ne leži zvezan v grehu na tleh tedne in mesece, ampak, čimprej ko moreš, skoči na noge! Obudi — če prej ne, vsaj zvečer — popolno kesanje in skleni, da greš kmalu k spovedi! In to ponavlaj, dokler ne boš roparja popolnoma užugal in ugnal. Tako dela, kdor ve, kaj je smrtni greh in ima resno voljo se ga varovati. »Kdor sam sebe premaga, je največji junak,« pravi pregovor. To velja posebno glede tega boja. Premisli, kako telovadec do skrajnosti napenja svoje moči, da se petkrat okoli droga zavrti ali na rokah stoji. Zakaj? Zato, da pokaže, kaj zna. Da mu malo poploskajo. Ali ni vredno, da ti tudi v duhovnem boju do skrajnosti napneš svoje moči, da vraga premagaš in treščiš ob tla?! Vedi, da bo boj trajal samo nekaj časa. Ko boš skušnjavca ugnal, boš imel lep mir in boš vesel svoje zmage. Misli si: zdaj ali pa nikoli! Če se z vragom nikoli pošteno ne sprimem, me bo vedno imel na verigi. Kakšen revež bom! Zdajle velja! Zmagati hočem, zmagati moram! Ne miru-

jem, dokler ga ne uženem! Bog mi pomagaj! — Če te kljub trdnemu sklepu slabost še premaga, ne obupaj in ne nehaj se boriti! — Pravijo, da je nekdo videl mravljo, ki je devet in devetdesetkrat lezla s svojim tovorom čez zid, pa vselej nazaj padla. Šele stotič se ji je posrečilo srečno prelesti čez zid. Ta mravlja ti bodi zgled in izpodbuda k neugnani vztrajnosti in žilavosti v boju. Če se boš resno boril, boš prilezel čez zid ^{veliko} prej ^{ker} nego stotič.

Kdor ima resno voljo — kakor jo vsak kristjan mora imeti — varovati se kateregakoli smrtnega greha, ki se ga je težko varovati, ta se za to res prizadeva, trudi, premaguje in rabi vsa sredstva, ki mu morejo pomagati do zmage. Moli in sv. zakramente večkrat prejema. In če ga kdaj greh premaga ali prehití, si naloži kako pokoro, da si za drugič bolj zapomni, da se ne sme podati. Ko bi preklinjevalec božje Matere vselej, kadar mu njegova svinjarija spet čez zobe uide, zmolil le eno ^{ravno} eščenomarijo, kako kmalu bi se odvadil svoje satanske govornice! Pa mislite, da jo kdo zmoli?!...

Še tole je treba pripomniti: zgodi se časih, da si kdo na vprašanje spovednikovo, ali se hoče greha varovati, boji to obljubiti, češ, če pa potem spet grešim, imam dvojni greh, ker zraven še obljubo prelomim. — To je zmeta. Če človek pri spovedi obljubi greha se varovati, to ni taka Bogu dana »obljuba«, s katero se greši, če se ne izpolni, s katero se zaveže za nekaj, česar ni dolžan. Greha varovati se je pa vsak dolžan. Obljubiti ne grešiti ni »obljuba«, ampak le trdni sklep, ki ne veže pod posebnim grehom. Kdor nato spet greši, ni obljube prelomil in nima zato dveh grehov, ampak samo tistega, katerega je pač storil. Obljubiti, to je: trdno skleniti, greha se varovati, mora torej vsak. — Če se kdo boji, da ga utegne skušnjava še k padcu pripraviti, a ima vendar trdno voljo, ustavljati se, kolikor najbolj more, je njegov sklep zadosten.

2. Z malimi grehi je tudi pri trdnem sklepu drugače kakor s smrtnimi. Znano vam je že, da se malih grehov nismo strogo dolžni spovedovati. Kdor se spove le enega malega greha, ga obžaluje in

trdno sklene se ga varovati, je opravil veljavno in morda prav dobro spoved. Seveda je prav, če sklenemo, varovati se vseh malih grehov. In res se jih varujmo! Vendar, kdor ima vedno le splošen sklep varovati se vseh, ta se navadno ne poboljša veliko, ampak se vrača k spovednici skoraj vedno z istimi grehi. Podoben je lovcu, ki hoče naenkrat vse zveri postreliti. Ker pa meri na vse naenkrat, ne zadene nobene. Treba je najprej eno na piko vzeti, potem drugo, potem tretjo, tako nazadnje padejo vse. Če imaš torej samo male grehe in hočeš v dobrem kaj napredovati — posebno če hodiš večkrat k spovedi —, imej sicer splošen sklep varovati se vseh malih grehov, toda en greh si izberi, da hočeš nanj posebno paziti in se ga varovati! Ljudje, ki jim je res kaj za duhovni napredek, si celó o tem grehu vsak dan posebej vest izprašajo. To se imenuje » posebno « izpraševanje vesti, dočim se navadno izpraševanje o vseh grehih imenuje splošno. Prav goreči še zapisujejo, kolikokrat so se vsak dan v tistem spet pregrešili. Kolikor pregreškov, toliko

pik. In število pik se mora vedno manjšati. Ko je en greh popolnoma premagan, se lotijo drugega. Ko bi vsako leto le en greh premagali, kako kmalu bi svoje srce očistili in v dobrem napredovali! — Morda tista stvar niti greh ni, ampak le slabost, pa jo vendar premagujejo, dokler je popolnoma ne iztrebijo. Ali pa si izberejo kako čednost, premagovanje, v katerem se hočejo posebno vaditi, in si o tistem vsak dan posebej vest izprašujejo in zapisnik vodijo.

Ali se táko delo izplača? Ali je vredno na te malenkosti tako paziti in še zapisnik o njih voditi? Ali nimajo taki ljudje nič bolj pametnega in potrebnega opraviti? — Ne, nič bolj potrebnega in pametnega! Kajti skrb za čistost in čednost svoje duše je najbolj pametno opravilo na svetu; bolj potrebnega ni. »Le eno je potrebno« (Luka 10, 42), je rekel Jezus; in kaj je to eno, vsak lahko ve. Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi! Drugi zapisujejo natančno vsak vinar, ki so ga izdali in prejeli. Ne trdim, da to ni prav in potrebno; toda ono je še boljše. *in potrebnejše.*

Tudi male grehe ločimo lahko v take, ki se jih je lažje, in take, ki se jih je težje varovati. Težko n. pr. se je popolnoma varovati raztresenosti pri molitvi, seveda radovoljne, saj neradovoljna sploh greh ni. Tudi vsake jeze ali jezice se ni lahko zdržati, vsaj takim ne, ki so bolj slabotnih živcev in zato bolj razburljive narave. Seveda pa — kakor že povedano — pri jezi večkrat ni mogoče ločiti, kdaj je greh, kdaj pa ni greh. Lahko pa se je varovati n. pr. greha, ki ga tudi »pobožne duše« večkrat delajo: nespoštljivega imenovanja svetih imen. To je sicer eden izmed manjših malih grehov, a brez greha to vendar ni. In tega pregreška se je, prav tako kakor grdih kletvin, mogoče kmalu odvaditi. Treba je samo malo paziti, kaj človek izreče. In če ti taka beseda kdaj po neprevidnosti uide, se vselej spomni in zapomni, da se boš drugič še bolj pazil! Če si pa za vsak pregrešek celó malo pokoro naložiš, bo temu grehu kmalu popolnoma konec, vsaj v teku pol leta, če prej ne. — Zdaj se pa dobri ljudje spovedujejo tega greha po dvajset in trideset let, ali pa vse

življenje. Dokaz, da nimajo nikoli prav trdnega sklepa.

Sploh pa naj imajo vsi, ki se večkrat spovedujejo, vedno trdni sklep, varovati se vsakega popolnoma radovoljnega, s premislekom storjenega malega greha. Popolnoma radovoljno, s premislekom, vendar ne smemo božjega Veličastva nikoli žaliti! Ali razumete, da Boga ne smemo tudi malo s premislekom žaliti? Vzemimo za primer zopet laž. Laž, ki nikomur nič ne škoduje, je navadno mali greh. Pa kako nič si ljudje iz laži ne storijo! V vsaki zadregi si pomagajo z njo. Če se imajo majhne težavice rešiti, če se jim obeta majhen dobiček, brž imajo laž pri roki. Za nekaj vinarjev se ti zlaže desetkrat, pa si iz tega nič ne stori. Kdor ima pa res le malo ljubezni do Boga, je pripravljen rajši nekaj škode pretrpeti, malo osramočen, malo kregan biti, kakor z lažjo Boga s premislekom žaliti. Pravim: s premislekom. Kljub temu sklepu je mogoče, da človeku v naglici kaka mala neresnica uide, kar pa je bolj slabost kakor

greh. In enako je z drugimi malimi grehi. — Od malih grehov moramo ločiti takoimenovane »slabosti«. Slabost še ni greh, ampak je pač slabost. Preveč radoveden biti, preveč klepetati, krohotati se, se še ne more imenovati greh. Vendar je pa tudi pogostokrat težko ločiti, kdaj se slabost neha in greh začne. — Med molitvijo zaspati, ako človeka zaspanec po sili premaga, tudi ni greh, ampak slabost; bolj telesna kakor dušna. Bolj kočljivo pa je, če kdo prespi kak glavni del sv. maše, ker tedaj ni z duhom pri maši. — Tudi slabosti se skušajmo kar mogoče varovati, ker so pač slabosti in ker lahko vodijo, če nanje ne pazimo, v grehe.

Sedé moliti in tudi v postelji moliti se pa še slabost ne more imenovati. To je sicer malo manj spoštljivo, vendar še ni nespoštljivo. Celó ležé lahko z Bogom govorimo, in je še zelo prav, če z njim govorimo, preden zaspimo, in brž ko se zbudimo.

Ko si si vest izprašal, kesanje obudil in trdni sklep napravil, si pripravljen na spoved. Če je

prostor, zdaj lahko stopiš v spovednico. Dokler pa tega ni, ne hodi k spovednici, tudi če si že na vrsti; pusti druge naprej! — Ako pa si pripravljen, a moraš še čakati, lahko moliš kaj drugega, če duh ni že preveč utrujen. Ali pa premisli grehe še enkrat, da jih boš lažje gladko po vrsti povedal. Ali premišljuj, kaj bi še mogel storiti, da bi se lažje greha varoval in v čednostih napredoval. Kajti nismo dolžni se samo greha varovati, marveč tudi v dobrem napredovati, v čednostih in dobrih delih se vaditi in Bogu kolikor mogoče podobni postati. »Bodite popolni, kakor je popoln vaš Oče nebeški!« (Mat 5, 48.) »To je volja božja: da se posvetite.« (1 Tes 4, 3.)

Potem pa se vzdigni — in če bi bil grešil, ne vem kako, če bi imel grehe vsega sveta na svoji vesti —, pojdi skesan, a z zaupanjem k sodbi milosti! Ponižaj se in spoznaj za grešnika, kakor izgubljeni sin — in nebesa se bodo nad teboj odprla, Oče nebeški ti bo prihitel z veseljem naproti, te bo objel in pritisnil na svoje srce, kakor svojega ljubega dragega otroka... In angeli božji bodo v nebesih zarajali...

Spoved.

V širšem pomenu je »spoved«^{imenovano} isto, kar zakrament sv. pokore; v ožjem pomenu je pa spoved pripovedovanje, obtožba grehov.

Da se mora kaj moliti, preden se začnejo grehi naštevati, ni zapovedano. Vendar je primerno, da grešnik napravi nekak uvod k svoji obtožbi. Časih smo molili in nekateri še sedaj molijo tako imenovano »očitno spoved«. V resnici pa ta molitev ni nikaka očitna spoved. Očitno je to, kar je pred vsemi ljudmi; ta molitev se pa moli na tihem pred samim spovednikom. Tudi je ta molitev predolga, zlasti če jih mnogo čaka na spoved. — Pač pa je nekaj drugega potrebno, na kar pa ljudje navadno pozabijo: povedati namreč, kdaj je bila zadnja spoved. To pa je zelo potrebno! Iz tega namreč spovednik že precèj spozna dušni stan spovedanca in ga ve bolj prav presoјati. Ni namreč vseeno, ali je bil kdo pri spovedi pred enim tednom ali pred enim letom. In tudi ne, ali je bil pred enim ali pred tremi meseci. Tega naj torej nihče ne pozabi pove-

d a t i ! Sedaj je po katekizmu vpeljan zelo lep, kratek uvod za spoved: »Prosim sv. blagoslova, da se svojih grehov prav in čisto spovem. Moja zadnja spoved je bila... Grešil sem pa tole:«

Prav je, da se grehi povedó v nekem r e d u , najbolje po vrsti božjih in drugih zapovedi. Potem tudi ni tako lahko kaj pozabiti, kakor če se pripoveduje brez vsakega reda. Odveč pa je, kakor se spovedujejo neki mladi ljudje, vsako zapoved posebej imenovati: 1. nič, 2. kletev, 3. nič, 4. nepokorščina itd. To naštevanje zapovedi in celó takih, pri katerih ni nobenega greha, moti in spoved brez potrebe podaljšuje. Zapovedi si je treba samo misliti.

Zdaj pa pomnite dobro! Spoved mora biti:

1. P o n i ž n a i n s k e s a n a . Iz govorenja in vedenja spovedančevega se mora spoznati, da se čuti grešnika in da ponižno prosi božjega usmiljenja. Spoved je torej zato, da grešnik toži sebe, ne da se hvali in izgovarja in ne da pripoveduje grehe drugih, ali se celó hoče s spovedni-

kom prepirati! To je vse prej kakor ponižnost in skesanost.

Nekateri spoved takole pričenjajo: O, nimam nič posebnega povedati!... Ta stavek je popolnoma nepotreben in neumesten; to je bolj samohvala kakor obtožba. Povej, kaj si grešil; potem bo že spovednik sam videl, če je kaj posebnega ali ne. Primeri se, da pri takem, ki prične spoved tako, pridejo na dan prav posebne reči. — Kdor res nima od zadnje spovedi nobenega greha povedati, mu bo povedano pozneje, kako naj se spove.

Spoved je za to, da se povedó grehi in s a m o grehi. »Ukradel nisem nič, v cerkev hodim, hudega nobenemu ne naredim«, tako pripovedovanje je popolnoma nesmiselno. Po tem te nobeden ne vprašuje. Povej, kaj si grešil, a ne, česa nisi grešil! Samo, kaj je spovedanec storil slabega, to želi spovednik vedeti; kaj je storil dobrega, to ga ne zanima. Spovednica je najmanj pripraven kraj, da bi se človek hvalil; tu se mora samo tožiti. Tudi izgovarja naj se spovedanec nikar, razen če je treba kaj povedati v pojasnilo njegovih grehov, da

ga ne bo spovednik napačno razumel. Spovedanec se tudi ne sme spovedovati tujih, ampak svojih grehov! O drugih ljudeh naj pri spovedi nič ne govori, razen če in kolikor je v pojasnilo lastnih grehov neogibno potrebno. — Spoved tudi ni za to, da se pripovedujejo spovedniku kake dolge zgodbe. Kar je v pojasnilo grehov treba povedati, pač, a ne več. Tudi če ima kdo spovednika kaj za svèt vprašati, sme povedati, kolikor je za svèt potrebno. A kdor ima kake bolj zamotane reči, je bolje, da pride duhovnika vprašat na dom, kjer imata več časa do dobrega se razgovoriti kakor v spovednici.

2. Spoved naj bo jasna! To hoče reči: Grešnik naj pove grehe tako, da jih spovednik brez mnovega vpraševanja hitro in jasno spozna. Grehe je treba prinesiti tako rekoč »na krožniku«, odprte, ne zavite v mnogo papirjev, katere mora spovednik šele dolgo odvijati, preden razvidi, kaj je notri. Povej grehe tako, da spovedniku ne bo treba veliko ali celó nič izpraševati! S tem spoved okrajšaš in olajšaš spovedniku in sebi in

tistim, ki za teboj čakajo. Treba se je znati kratko in jasno spovedati. Nihče ne kleči rad prav dolgo pri spovednici. In tisti, ki imajo za njim priti na vrsto, tudi težko čakajo, če gre prepočasi. Kdor se pa ne zna prav spovedati, zadržuje spovednika, sebe in druge. Spovedujte se torej jasno, pa bo šlo hitreje!

Brez potrebe podaljšuješ spoved najprej, če sam ne poveš, kdaj si bil zadnjič pri spovedi, ker te mora spovednik šele vprašati. — Dalje morate znati ločiti greh od tega, kar ni greh; in tega, kar ni greh, nikar ne mešati z grehi in nikar ne pripovedovati! To bi se reklo zrno in pleve skupaj prodajati. Zrno so pri spovedi samo grehi; pleve pusti na strani! Na primer; »Nisem bil vsako nedeljo pri maši.« Taka izpoved je nejasna, površna in pomanjkljiva. Če hoče spovednik izvedeti, koliko je bilo pri tem greha, mora šele vprašati: **z a k a j** pa ne? Na **v z r o k u** je namreč tukaj vse ležeče. »O, časih sem bil bolan, časih sem se prepozno zbudil, časih je šel dež, časih sem se kam peljal, časih se mi pa ni ljubilo iti.« Tu

imaš celo mešanico, iz katere ni mogoče spoznati, koliko je greha. Če bi hotel spovednik pravo izvedeti, mora staviti ne samo eno, ampak veliko vprašanj. »Prepozno zbudil.« Tu je treba vprašati, ali nisi mogel iti h kaki poznejši maši. Pri dežju in pri potovanju v nedeljo je tudi veliko vprašanje, ali je to zadosten vzrok. In bolan si bil? Prosim te lepo, kaj to pripoveduješ, ko ti vendar zdrava pamet pove, da zaradi bolezni mašo opustiti ne more biti greh! In vendar se ljudje tega vedno zvesto spovedujejo! Znati moraš ločiti vzroke, ki so te od sv. maše zadržali, v v e l j a v n e in n e v e l j a v n e; vse to moraš preudariti že pri izpraševanju vesti, število neveljavno opuščenih sv. maš sešteti in v spovednici na kratko rečeš: »S e m t r i k r a t (ali kolikorkrat je bilo) ob nedeljah sv. mašo b r e z v z r o k a (ali p o n e m a r n o s t i) opustil.« Zdaj spovednik vse ve in mu ni treba nič več vprašati. Če pa dvomiš, ali so bili vzroki opuščanja veljavni ali ne, jih pa naštej, da spovednik sam presodi, ali je bil greh ali ne; na primer: enkrat sem se prepozno zbudil, dvakrat sem odpotoval itd.

— Enaka nejasnost kakor glede opuščanja sv. maše je tudi glede p o s t a. Kolikokrat se ženske spovedujejo tega, kar ni greh! »Sem jedla meso.« Zakaj? »Se nisem spomnila, da je petek.« Če si se domislila petka šele potem, ko si pojedla, ti mora biti jasno, da ni nobenega greha. Človek ne more storiti greha, če zanj ne ve. Sploh je treba vedeti, kdaj in komu je dovoljeno meso jesti, kdaj in komu pa ne. In kadar ni dovoljeno, takrat ga ne jej; kadar pa je dovoljeno, takrat, če si ga jedel, se nikar ne spoveduj! »Sem zabelila z mastjo.« Vsaka gospodinja ali kuharica bi morala vedeti, da ni noben dan več prepovedano s čisto mastjo zabeliti, tudi na veliki petek ne; prepovedano je jesti le meso in mesne jedi (klobase), pa tudi mesno juho. — Popolnoma nejasna je obtožba: »Sem kaj slabega mislil ali govoril.« Kaj slabega? Slabega je na svetu mnogo. Nezabeljen krompir, neslan krop, voda v čevlju, prazen želodec in prazen žep, to in še tisoč drugih reči je slabih. In če si kaj takega slabega mislil in govoril, ni nič greh. Ali zdaj razumeš, da je ta obtožba »kaj slabega« veliko pre-

splošna? Ti hočeš reči »nekaj grešnega«, kajne? A tudi to je še nejasno. Tako nejasno, kakor če bi kdo rekel: »Sem kaj slabega ali grešnega delal.« Kaj delal, po tem se vpraša! Grešne misli so lahko zoper vero in zoper Boga, ali pa so zoper bližnjega: nevoščljive, škodoželjne, natolce-vavne, sovražne, ali pa so morda nečiste in te so spet lahko zelo različne. Če hoče spovednik dobiti iz take obtožbe vsaj nekoliko jasnosti, je li bilo v teh mislih kaj greha ali nič, majhen ali velik greh, eden ali več, mora staviti najmanj tri vprašanja. Temu vpraševanju se spovedanec lahko ogne, ako sam pové naravnost, kaj je mislil ali govoril, n. pr.: Sem mislil, da bi enega oklofutal, ali: sem želel komu smrt, ali: sem mislil na nečist greh s seboj ali z drugim... Število pa je pri mislih, četudi so smrtnogrešne, posebno preprostim ljudem, težko natančno povedati. Če je bilo večkrat, zadostuje, da se reče »večkrat«.

Premalo jasno je tudi reči: »Sem storil kaj grdega ali nespodobnega.« Če kihneš v skledo, je tudi nespodobno, a greh še ni.

Treba je natančneje določiti, kaj je bilo nespodobnega.

Dalje je treba povedati pri spovedi tudi o koliščine, ki »spremenijo vrsto (sorto) greha«, to se pravi: ki naredijo, da postane greh drug. Otroka udariti ali starše udariti, to je čisto nekaj drugega. Nekaj drugega ukrasti revežu ali ukrasti bogatinu. Tudi je nekaj drugega nečistost z oženjenim kakor z neoženjenim; z bližnjim sorodnikom ali s kom drugim. — Da je treba pri smrtnih grehih povedati tudi število, o tem smo govorili že pri izpraševanju vesti. Prav ker ljudje števila sami ne povedó in še na vprašanje spovednikovo dajejo nejasne odgovore, zato se pogostokrat spoved brez potrebe zateguje. Torej jasno, pa bo kratko!

Ako pa tukaj povemo, kako se človek ne sme spovedovati in kako se mora, naj to nikar nikogar ne oplašiš! Češ: kdo se more tako natančno spovedovati, to je preveč zahtevano! Na ta ugovor odgovarjam: Tu vam je povedano, kako je prav. Če se znate tako spovedati, bo dobro; kdor ne zna, naj pa pove, kakor zna! Spovedniki,

ki so doslej pomagali, bodo pomagali radi tudi zanaprej tistim, ki sami ne znajo bolje povedati.

3. Predvsem pa mora biti spoved odkritosrčna. To se pravi: noben smrtni greh se ne sme zamolčati. To pravilo je ljudem dobro znano. Vsak ve, če kaj važnega utaji, da je spoved neveljavna, božjeropna. Zamolčujejo pa iz strahu in sramežljivosti. To zamolčevanje se lahko imenuje »mutasti hudič«, o katerem govori evangelij, da ga je Jezus izgnal. Tudi mi ga moramo izgnati! Zamolčevanje grehov je povsem nepotrebno in zelo neumno. Zakaj?

a) Če smrtni greh zamolčiš, veš, da ti grehi niso odpuščeni. Nasprotno: storiš le še nov smrtni greh pri spovedi in še enega pri sv. obhajilu. Po kaj si torej prišel k spovedi? Po eden ali po dva smrtna greha! To je isto, kakor če si umazan in se hočeš umiti, pa namesto da se umiješ v čisti vodi, vtakneš roke v kup saj in se z njimi podrgneš po obrazu. Potem si šele prav črn! Zavedaj se tega in če bi imel kaj zamolčati, mar nikar k spovedi hoditi!

b) Spovednik te navadno ne pozna, — zakaj bi se ga tako bal? Kaj ti bo pa hudega naredil? Ta strah je čisto prazen. Misli si: o, kaj zato, če mu tole povem! Saj me ne pozna in me ne bo nikoli videl. Če me pa malo pokrega, naj bo pa za pokoro! Saj sem je potreben. — A tudi spovedniku, ki te pozna, se spovej brez strahu! Ljudje se znanih spovednikov veliko preveč bojijo, češ, bo vedel, kake grehe imam. Kaj mislite, če se ga ogibate, da misli, da jih nimate nič? — Vendar pa, če imaš kaj takega, kar znanemu spovedniku težko poveš, poišči si takrat kakega neznanega spovednika!

c) Kdor si ne upa greha povedati, si menda misli, da bo spovedniku kaj novega povedal, česar še nikoli ni slišal, češ: kaj bo rekel, če kaj takega sliši! — Ta misel je posebno neumna. Ne misli vendar, da boš spovedniku kaj novega, neznanega, posebno čudnega povedal! Kakor da spovednik ne pozna človeške narave in se ni učil grehov spoznavati! Tvoj greh ni spovedniku nič novega, nič posebnega; slišal ga je že stokrat ali tisočkrat; to so stvari, s katerimi ima

spovednik z m e r o m opraviti. Zakaj bi mu torej skrival reči, katere so spovedniku tako znane in domače kakor vsakdanji kruh?!

č) Zakaj pa je spoved? Zato, da se dobra dela in čednosti pripovedujejo? Bog varuj! Tega v spovednici nočemo slišati. V spovednici hočemo samo grehe. In čim večji je greh, bolj ga želimo slišati. V prav za take grehe je spoved ustanovljena. In za nič drugega. Čim večji greh, bolj je to vreden predmet spovedi. Prav take grehe hočemo pri spovedi slišati, ne pa praznih marnj.

d) Če bi ti šel k zdravniku, da te pozdravi, pa bi mu pripovedoval kake majhne telesne slabosti, glavno bolečino bi mu pa zamolčal — ali bi bilo to pametno ravnanje? Prav tako neumno je zamolčevanje grehov pri spovedi.

e) Če dajem pogum, da naj se veliki grehi brez strahu povedó, nočem s tem dajati potuhe, češ, da naj se smrtni grehi brez skrbi delajo. Nikakor! Grehi naj se ne delajo, še mali ne, nikar celó smrtni! Če je pa greh enkrat storjen, potem na

dan z njim! Potem je spovednik tembolj vesel — ne greha vesel —, ampak vesel je, da ga poveš. Sploh je bolj vesel, čim večji grešniki k njemu pridejo. Kakor je ribič vesel, čim večjo ribo ujame, in lovec, čim hujšo zver ustrelj. Vsak spovednik se čuti srečnega, če je velikega grešnika spravil z Bogom. Zato naj veliki grešniki pridejo k spovedi le z velikim zaupanjem! Zanje je spoved kakor nalašč. Samo trdno voljo morajo imeti, zanaprej grehu slovo dati, pa bo vse dobro.

f) Če imaš pa še kak strah greh povedati, misli si: enkrat ga moram povedati, če ne, mi pa nikoli ne bo odpuščen in bom delal zanj večno pokoro. Če ga pa že enkrat moram povedati, mar ga povem takoj! — Če ga prvič poveš, si ga prost, se lahko oddahneš in ti ni treba več nanj misliti. Če ga ne poveš, te še vest teži, ga še nosiš s seboj in kolikorkrat greš k spovedi in sv. obhajilu, vselej storiš dva nova smrtna greha, medtem ko ti stari še vsi ostanejo na duši. Kaka gora grehov se nabere in nabira vedno bolj, dokler se je ne

znebiš. Kolika nespamet je to! Kako tak človek sam sebi brez potrebe škoduje! Nazadnje pa le mora povedati. Koliko greha si je medtem na glavo nakopal in v kaki nevarnosti pogubljenja živel, če ga morda ni celó smrt v takem stanu zasačila! Ko bi ga bil prvič povedal, bi vsega tega ne bilo nič. Če ga torej enkrat moraš povedati, povej ga prvič — pa bo mir!

g) Časih pa greh, ki se ga kdo boji povedati, celó noben smrtni greh ni. Smel bi ga zamolčati, ko bi bil dosti poučen. Če pa misli, da je to smrtni greh, ki ga je dolžan povedati, pa ga vendar zamolči, pa ^{tedaj} po goli neumnosti napravi božji rop, ker dela zoper svojo vest.

h) Nazadnje morate vedeti, da če greh poveste spovedniku, je, kakor bi ga zakopali v zemljo. Nikoli več ne bo prišel na dan. Spovednik mora o grehah molčati kot grob. Nobena zapoved ga ne veže bolj strogo kakor ta. Od drugih zapovedi se dobi kdaj kak spregled, od te nikdar. Niti papež ga od nje ne more odvezati. Tudi ne, če mu gre za glavo. Rajši umreti kakor spovedno molčečnost prelomiti! Kar je storil

sv. Janez Nepomučan, to mora biti pripravljen storiti vsak duhovnik. Gorje, če bi se v tem kaj spozabil! Spovednik tudi pokazati ne sme izven spovednice, da kaj ve iz spovednice; tudi za male grehe ne. So kakor pokopani. Niti s spovedancem samim ne sme o tem govoriti, razen če mu ta sam da za to dovoljenje. Tudi posvariti ga, če ve samo iz spovednice, ne sme, in če bi bilo še tako potrebno. — Iz tega vidite, kako silno skrbi Cerkev za spovedno molčečnost, kako varuje čast spovedanca. To zato, da se ljudem spoved kolikor mogoče olajša, da se je toliko ne bojijo.

Večinoma ljudje nimajo naprej namena pri spovedi kaj zamolčati, šele med spovedovanjem jih obide strah, ali ko jim spovednik stavi kako vprašanje. Nato začnejo tajiti. A tudi v tem slučaju je spoved neveljavna. Vsaka laž v važni zadevi, ako se tiče smrtne ga greha, stori spoved neveljavno, svetoskrunsko. Tudi v malih rečeh se pri spovedi najmanj spodobi lagati; kajti vsaka laž je greh, in takrat, ko se človek želi greha rešiti, je posebno neprimerno nov greh delati. Če si

se v naglici kaj zarekel, ko se zaveš, popravi!

Pa tudi čakati ne smeš, da smrtni greh šele tedaj poveš, če te spovednik po njem popraša. Res da spovednik koga z vpraševanjem šele ujame, da smrtnega greha ne zamolči. A na to se ni zanašati. Kaj pa, če ne popraša? Potem je greh zamolčan. Spovednik ni dolžan vpraševati; dolžnost vsakega je, da greh sam pove.

Iz vsega tega pa, kar je tu povedano, razvidite, kako nepotrebno in nespametno je, pri spovedi kaj zamolčevati. To se pravi: ^{res} res zdravilo si v strup preobračati; ko se greš zdraviti, se pa zastrupiš. Menda vendar nihče, kdor to bere, ne bo nikoli storil te nespameti.

Treba je odgovoriti še na vprašanje: Kaj pa, če spovednik reče, da ti ne more odveze podeliti? Tedaj pa začnejo nekateri groziti, drugi pa prositi ali se s spovednikom prepirati. Malokdo to napoved mirno sprejme. Na to vam je treba povedati: spovednik nikdar rad odveze ne odreče. Vselej mu je težko, kadar mora to storiti. Zelo težko. A vedeti morate,

da spovednik tega ne dela po svoji glavi, kakor se mu zljubi, marveč po svoji vesti, oziroma po pravilih, ki so mu predpisana; ko bi očitvidno nevrednemu dal odvezo, sam močno greši. In tega vendar od njega ne zahtevajte! — Kdaj pa spovednik odreče odvezo? Nikoli zaradi tega, ker so grehi veliki. Največji grehi se lahko v trenutku odpuste, če je grešnik resnično skesan. Spovednik je prisiljen odvezo odreči le takrat, kadar vidi, da spovedanec nima resnične volje, greha se varovati. Če kdo reče, da grešne priložnosti noče opustiti, sovražniku ne odpustiti in drugih strogih dolžnosti storiti, tedaj spovednik odveze ne sme podeliti. Takrat je vsako pogajanje s spovednikom in vsaka grožnja zastonj. Če ne sme, ne sme. — Pa tudi takrat se čuti spovednik dolžnega odvezo odreči, če vidi, da ni nobenega poboljšanja. Če se kdo enega greha velikokrat spove, pa nikoli nič ne poboljša, mora spovednik reči: tu ni nobenega kesanja, nobenega trdnega sklepa, pokaži prej, da se res hočeš poboljšati, potem boš pokazal, da si odveze vreden! Zato mu odvezo odloži navadno za nekaj tednov, da v

Nehtov sem vam že poveljal.

teh tednih pokaže, ali se bo greha varoval; in če se ga je, potem je odvezo zaslužil. — Tu ne pomaga nič prositi za odvezo. Daj spovedniku trdne dokaze, da se hočeš varovati greha, pa ti je odveza gotova! Ali, če so se tvoja zagotovila izkazala za nezadostna, mu daj novih, boljših dokazov poboljšanja, in spovednik bo vesel, če ti bo odvezo mogel podeliti. Še bolj nespametno in obenem grdo je pa groziti. »Če ne dobim odveze, pa ne grem nikoli več k spovedi!« Ali je to tista pri spovedi potrebna ponižnost in skesanost?! Kdor tako govori, se odveze posebno nevrednega izkaže. Saj je v tej grožnji, da ne pojde več k spovedi, zapopaden nov greh, katerega je pripravljen storiti; in to ga stori odveze dvakrat nevrednega. Kdor noče več k spovedi iti, škoduje le samemu sebi, ne spovedniku. — Da se boste takih napak varovali, morate vedeti, da se končno spovedujete Bogu, ne spovedniku; spovednik dela ne v svojem, ampak le v imenu božjem. Njegova odveza le potem velja, če jo tudi Bog potrdi. Če ne, je grešnik odvezan le navidezno. A kaj mu to po-

maga, če pa pri Bogu ni? Nekaterim pa je samo na tem, da opravijo navidez; za resnično spravo z Bogom se ne brigajo dosti. Zato naj sprejme spovednikovo razsodbo vsak mirno! Marsikdo opravi veliko boljšo spoved, ko ne dobi odveze, kakor če bi jo dobil: tista neodvezana spoved je začetek njegovega poboljšanja. In ravnaj se po spovednikovih navodilih, s tem se boš odveze vrednega storil! Kako nič ponižnosti in skesanosti pa mnogi nimajo, pokažejo s tem, da ne pridejo drugič več nazaj k istemu spovedniku po odvezo. Spovednika je mogoče goljufati, Boga pa ne.

Dolga spoved.

Kdor je kdaj kaj važnega zamolčal, je dolžan to popraviti. Kako se pa popravi? S tem, da se neveljavna spoved, ali če jih je bilo več, neveljavne spovedi p o n o v i j o. To imenujemo »dolgo« spoved.

Dolga spoved je potrebna vselej, kadar koli se je storila kaka neveljavna spoved. Bodisi z zamolčevanjem, ali na k a k r š e n k o l i n a č i n. Neveljavna je spoved ne le, kadar je človek vedoma kaj utajil, ampak

tudi, kadar se nič pripravil ni: grehov nič premislil in pri tem smrtne grehe izpustil, ali kadar ni imel pri spovedi prave volje z Bogom se spraviti, kadar ni imel nobenega kesanja in trdnega sklepa poboljšanja. Glede pokore pa bi bila spoved le tedaj neveljavna, kadar bi človek že naprej mislil, da pokore (za smrtne grehe) ne bo opravil (ker tedaj nima ne kesanja, ne sklepa!). Če se je kdo že večkrat spovedal kakega smrtnega greha, ki se ga ni težko varovati, pa ni nobenega poboljšanja, je očitvidno, da ni bilo nobenega trdnega sklepa, torej so spovedi ^{tedaj} neveljavne. Večkrat pa neveljavnost spovedi ni gotova, ampak le dvomljiva.

Čigar spovedi so gotovo neveljavne, je dolgo spoved dolžan delati. Čigar spovedi so pa le dvomljive vrednosti, ni strogo dolžan spovedi ponavljati, pač pa mu je zelo priporočati. Skrbni ljudje pa delajo dolge spovedi tudi, čeprav nimajo nobene dolžnosti. In res je dobro časih svoje spovedi ponoviti, tudi če so bile vse veljavno opravljene. Človek le ne more z vso gotovostjo vedeti,

ali ni bilo kaj pomanjkljivega, morda še zelo pomanjkljivega; in če je kaj bilo, se z dolgo spovedjo popravi. Priporoča se dolga spoved zlasti ob važnih trenutkih življenja. Na Nemškem opravijo prvo »dolgo« spoved že otroci pri izstopu iz šole; pri nas navadno pred poroko (najbolje že kakih 14 dni pred poroko, a na poročni dan ali dan prej še navadno spoved). Dalje pri misijonu ali duhovnih vajah. Vprašanje je le, ali imajo pri misijonu vsi ljudje čas dolgo spoved delati. Če ne vsi, naj jo delajo vsaj tisti, katerih spovedi so neveljavne ali vsaj površne in zato dvomljive vrednosti. Priporočljiva je dolga spoved tudi na smrtni postelji, vsaj za takega, ki je ni še nikoli delal. Prav je, če bolnik napravi obračun čez vse življenje, preden bosta ta obračun napravila z Bogom. Vendar naj bi se na zadnjo uro nihče ne zanašal! To je dvakrat negotovo. Vprašanje je, ali bo sploh čas za to; in čeprav duhovnika dočakaš, ali boš imel še toliko moči. Kajti če so telesne moči zelo oslABLJENE, so s temi vred oslABLJENE tudi dušne. Bolan človek

težko misli in še težje moli. Zato se tudi v tem oziru na zadnjo uro ni zanašati in najbolj modro stori, kdor že v zdravih dneh vse lepo v red dene.

Dela se torej dolga spoved lahko čez vse življenje, ali samo čez neko dobo življenja: od zadnje dolge spovedi dalje. — Za svojo dušo zelo skrbni ljudje ponovijo svoje spovedi vsako leto; navadno pri duhovnih vajah, ki jih vsako leto delajo. Taki imajo potem na smrtni postelji lahko delo.

Kako se dela dolga spoved? — Tu je bistven razloček med tistimi, ki so jo dolžni, in med tistimi, ki je niso dolžni delati. Kdor je ni dolžan delati, sme povedati, kolikor hoče. Čigar spovedi so pa neveljavne ali zelo dvomljive, mora povedati vse smrtne grehe od zadnje veljavne spovedi dalje. Kdor je torej pred desetimi leti en smrtni greh zamolčal — tega, se zdi, mnogi ljudje ne vedó —, spovedi ne popravi s tem, da zdaj samo tisti greh pove, ampak vse smrtne, kar jih je od takrat dalje storil. Kajti vse spovedi, pri katerih človek zamolčani greh vedoma zopet za-

molči, so od takrat neveljavne, noben greh ne odpuščen. Spovedi so kakor veriga, kjer en člen sega v drugega. Tudi spovedi segajo ena v drugo; ena je od druge odvisna. Če je ena neveljavna, ne moreš opraviti druge dobro, dokler prejšnje ne popraviš. Če se na verigi pretrga en člen, se ne pretrga samo tisti, ampak vsi nadaljni; če veriga visi od stropa, ne pade na tla samo pretrgani člen, ampak vsi, kar jih je spodaj. Vse je treba pobrati in nazaj skleniti. Taka je tudi s spovedmi. — Malih grehov pri taki spovedi ni treba nič pripovedovati. Natančno gre pa za smrtne.

Na dolgo spoved se pripravi pošteno! So nerodni ljudje, ki delajo dolge spovedi, pa površno, tako da ostane stvar še zmerom dvomljiva in jo je treba potem še vedno popravljati. Dolga spoved bodi poštena ali pa nikakršna! Zmešane spovedi se ne popravljajo z zmešanimi, površne ne s površnimi! — Pri izpraševanju vesti najprej premisli, kdaj je bila zadnja veljavna spoved. Od takrat dalje seštej, kolikokrat si bil pri spovedi in pri sv. obhajilu, in to potem pri spovedi povej najprej. Potem

premisli in seštej vse smrtne grehe od tistega časa dalje. »Dolga« spoved — čeprav se tako imenuje — je lahko tudi kratka, če se človek dobro pripravi in se zna prav spovedati. — Najprej pa, kdor se hoče »dolgo« spovedati, naj vsak opravi n a v a d n o spoved, vsaj če ima kaj smrtnih grehov; če pa jih nima, zadostuje, da reče, da jih nima (zato da ga spovedniku ni treba po tem šele vpraševati). Reci takole: Zadnjič sem bil pri spovedi... od takrat sem grešil... (ali pa: nisem storil nobenega večjega greha). Zdaj bi pa rad opravil dolgo spoved. Pred tolikim in tolikim časom sem zamolčal tale greh... (ali pa: se bojim, da iz tega in tega vzroka moje spovedi niso dobre). Od takrat dalje sem bil pri spovedi in sv. obhajilu tolikokrat... Smrtne grehe sem v tem času delal te-le... S tem je dolga spoved opravljena. — Samoobsebi se razume, da če je že pri vsaki spovedi potreben trdni sklep, je pri dolgi spovedi še posebno potreben. Kdor hoče staro nesnago iz srca pomesti, bo vendar gledal, da ne bo v to nesnago spet brž zagazil. Posebno mora vsak, kdor je zakramente nevredno pre-

jemal, skleniti, da kaj takega ne bo nikdar več. Po dolgi spovedi naj si vsak prizadeva za novo boljše življenje.

Kdor želi opraviti dolgo spoved, ki je res bolj dolga, ali kdor se želi s spovednikom v vestnih zadevah — druge zadeve pa sploh ne spadajo v spovednico — kaj več pogovoriti, stori prav, če pride tak čas, ko ni preveč ljudi za spoved, ali pa počaka, da pride na vrsto zadnji, da ima spovednik čas, z njim se malo dlje pomuditi.

Če ni greha.

Povedati je še treba, kako opravljajte n a v a d n e spovedi, kadar se od zadnje spovedi dalje res ne zavedate n o b e n e g a g r e h a, vsaj nobenega gotovega. Vedeti namreč morate, da če hoče spovednik odvezo dati, mora slišati vsaj en gotov greh. Kjer ni greha, ni odveze. Brez odveze pa ni zakramenta. Spovednik sme v takem slučaju spovedanca samo b l a g o s l o v i t i in mu dovoliti brez odveze k sv. obhajilu iti. Toda zakramenta tak ni prejel. Zakrament pa pomnoži milost božjo. Če torej nimaš od zadnje spovedi nobenega gotovega greha

(pri malih rečeh se večkrat ne dá z gotovostjo reči, ali so res greh ali ne), hočeš pa vendar zakrament sv. pokore prejeti, povej, če imaš od zadnjič dalje kaj malega. Ljudje tenke vesti zmerom dobijo na sebi še kake pregreške. Če pa nimaš nič, reci: »Od zadnje spovedi se ne zavedam nobenega greha«, potem pa povej kak že spovedan greh iz prejšnjega življenja, ki ga resnično obžaluj, z njim vred pa tudi vse druge grehe vsega življenja; najbolje, če rečeš: »Obžalujem vse grehe vsega življenja, posebno pa tega...«

Tukaj se pa spet rado primeri, da kdo ne ve povedati nobenega greha. Ali pravi: sem vselej vse povedal — ker ne razume, zakaj naj bi star greh še enkrat povedal, ali pa je res tako preprost, da nobenega greha ne ve. Si kdaj v mladosti svoje starše žalil? »Nikoli; o, starše sem pa jaz zmerom rad imel.« Lepo. Ali si se kdaj zlagal? »Nikoli.« Ali si bil kdaj jezen? »Nikoli.« Pri molitvi raztresen? »Nikoli.« O, ti srečni človek, jaz sem pa vesel, če morem nekaj očenašev brez raztresenosti zmoliti! — Tudi tukaj manjka spoznanja. Ko bi se

spovedoval kak svetnik, bi imel dosti povedati. — Česa so se vendar spovedovali svetniki, ki so se spovedovali vsak teden ali pa vsak dan? Svojih malih pogreškov, ki so jih pa imeli za velike napake. Razen teh pa svojih starih, že davno odpuščenih grehov. Sv. Alojzij je enkrat pri spovedi od žalosti omedlel in vedno se je spovedoval malih pregreškov iz svojih otroških let, ko še vedel ni, kaj je greh: da se je naučil od vojakov svojega očeta par kletvic in da je enkrat enemu malo smodnika ukradel. — Stare grehe je dobro še vedno obžalovati. Ne kakor bi še ne bili odpuščeni, ampak čeprav so že odpuščeni. Sveto pismo pravi: »Zaradi odpuščenih grehov nikar ne bodi brez skrbi!« (Sir 5, 5.) Če bi še kaj ne bilo zbrisano, če so še kaki ostanki grehov, se bodo s kesanjem zbrisali. Toda čeprav nobenih ostankov greha več ni. Ne obžaluj le iz strahu, ampak obžaluj iz ljubezni. Kdor obžaluje greh, ko mu je že odpuščen, ta pokaže, da mu je resnično in močno žal; žal ne samo, ker se boji pekla, ampak žal, da je sploh kdaj Boga žalil. Tako so obžalovali svoje grehe

sveti spokorniki pa tudi nespokorniki. Sveta Magdalena je Jezusa toliko bolj ljubila, kolikor bolj ga je prej žalila. Sv. Peter je objokoval vse življenje, da je enkrat svojega Gospoda zatajil. Svetniki niso mogli pozabiti, da so sploh kdaj Boga žalili. Svoje male grehe so vse življenje obžalovali in zanje ostro pokoro delali. Večina kristjanov pa misli, da dosti storijo, če za silo peklu pete odnesejo.

Če se ne razumeta.

Nazadnje je treba odgovoriti še na vprašanje, ali je mogoče spoved opraviti tudi, ako ne razumeš spovednika, spovednik pa tebe ne; to je v tuji deželi. — Da, tudi v tem slučaju je mogoče spoved opraviti. In vsak jo je dolžan opraviti v velikonočnem času. Kako pa? Kakor spovednik lahko na smrtni postelji odveže bolnika, ki ne more več govoriti, tako tudi zdravega človeka, ki ga ne razume. Vedeti morate, kar je bilo spredaj povedano, kaj je pri spovedi bistveno in neobhodno potrebno. Grešnik mora imeti voljo grehe povedati, kolikor jih more. Če jih nič ne

more, jih pa ne more. Zaradi tega pa ne misliti, da jih Bog ne more odpustiti! Le k e s a t i se jih je treba. Spovednik pa mora vedeti, da je spovedanec n e k a j g r e š i l i n d a i m a k e s a n j e , pa ga lahko odveže. Kdor torej ne more spovedniku prav nobenega greha povedati, naj vsaj s trkanjem na prsi pokaže, da je grešil, in če more, z rokami, kaj in koliko je grešil, pa z rokami poprosi za odvezo, pa mu jo duhovnik lahko in veljavno podeli, spovedanec pa mirno gre k sv. obhajilu. Če bo potem prišel do spovednika, ki ga bo razumel, bo pa takrat grehe natančneje povedal. (Enako vojaki, ki so dobili pred bitko odvezo. Ta odveza brez spovedi velja, če so imeli kesanje. Če pa ostanejo živi, so dolžni grehe pozneje ob priložnosti povedati.) — Lahko pa tudi kak znanec, ki zna oba jezika, spovednikovega in spovedančevega, na papir kak greh napiše (ni pa treba vseh), ki ga spovedanec spovedniku izroči. Na ta način se morajo spovedovati tudi m u t c i . — Mogoče se je pa spovedati tudi p o t o l m a č u . In sicer takole: Spovednik gleda spovedanca, tolmač je pa od njega proč obrnjen,

da ga ne vidi. Spovednik vpraša spovedanca po grehu, tolmač to prestavi, spovedanec pa prikima ali odkima, število pa na prste pove. Na ta način tolmač nič ne ve, katere grehe je spovedanec storil, spovednik pa vidi. Tako spovedati se je dobro vsaj na zadnjo uro. Nobenemu kristjanu pa ni treba in ne sme biti v velikonočnem času brez prejema sv. zakramentov. Povejte to znancem, ki živé v tujini, pa ne znajo jezika!

Skrupulantom.

~~Še tem revežem eno besedo!~~

Nekaterim ljudem delajo vse vestne zadeve velike težave in zaradi tega dušno veliko trpé. Kakor so sicer ljudje radi preširoke vesti in si iz greha premalo storijo, tako so ti pretenke vesti in si vsako stvarco preveč k srcu jemljejo. Prav je, če je človek tenke vesti, da ga vsak pogrešek zbode. A pretenke ne sme biti. Take pretenkovestneže imenujemo skrupulante, kar je latinska beseda. (Skrupelj (scrupulus) pomeni pesek, ki se čeljev prijemlje in človeka v hoji moti; potem pa pomeni težave, ki člo-

veka motijo v zadevah vesti.) Skrupulanti imajo težave zlasti v dvojnem oziru: 1. vidijo greh tam, kjer ga ni, in navadno še smrtni greh; 2. so vedno v strahu, da niso spovedi prav opravili in da so sveta obhajila morda nevredno prejeli. Tudi za druge dolžnosti, ki jih imajo, so pogostokrat v strahu, da jih niso dosti dobro opravili. Pri vsem tem strahu pa veliko trpijo. Zato so milovanja vredni in je potrebno, da jim v pomirjenje in tolažbo rečemo nekaj besedi.

Skrupuloznost prihaja (najbolj) od slabotnih, bolehnih živcev. (Živci, ki se iz možganov ven razpletajo po vsem telesu, vplivajo na človekovo življenje in čuvstvovanje. Skrupulant je lahko sicer zelo bistrega uma, a v zadevah vesti ne zna pravilno misliti. Za greh in za svoje dolžnosti nima pravega merila.)

(Skrupuloznost je včasih prirojena, včasih pridobljena. Pri nekaterih traja vse življenje, pri drugih le neko dobo življenja.) Skrupulant je vsak trmast in si dá težko kaj dopovedati. Tudi spovedniku nerad verjame in ga nerad uboga; zmerom misli,

da ga spovednik prav ne razume. Vendar skrupulant tega ni toliko sam kriv, kriva je njegova bolezen, ki je tako trdovratna. (Skrupuloznost je težko ozdravljiva. Vendar se dá ozdraviti, vsaj pri tistih, ki imajo pridobljeno; pri onih, ki jim je prirojena, pa polajšati.) Seveda se mora skrupulant tudi prizadevati, da se reši te velike nadloge. Najprej se mora zavedati, da ni tak grešnik, ampak le bolnik. (Skrupuloznost je bolezen, telesna in — ker sta telo in duša v najtesnejši zvezi — obenem dušna.) Že ta zavest mu bo njegovo težko stanje olajšala. Potem naj se pa ravna po naslednjih pravilih:

1. Vest naj si izpraša n a k r a t k o !

2. Tudi s kesom naj se nikar ne muči! Če kesa ne čuti, mora vedeti, da ga ni t r e b a čutiti; kes mora biti, kakor že povedano, v v o l j i , ne v občutku. (Občutkov človek nima popolnoma v svoji oblasti, vzbuja se tudi brez njegove volje; voljo pa ima v oblasti; kar hoče, to stori, česar noče, pa opusti.) V volji kes imeti, se pravi: ne maram za greh; želim, da bi ga ne bil storil; varovati se ga hočem.

3. Glede spovedi mora vedeti, da je dolžan povedati samo, kar je gotovo smrtni greh. Grehov, o katerih ne ve, ali so smrtni ali ne — ki naj se jih drugi ljudje le spovedó —, skrupulant ni dolžan pripovedovati.

4. Spovedniku mora verovati vse, kar mu reče, in ga v vsem natančno in brez obotavljanja ubogati. Tako se mora dati voditi od njega, kakor slepec tistemu, ki ga za roko vodi. Če spovednika uboga, ne more grešiti. Če je tudi kaka stvar sama na sebi greh, ako jo storiš iz pokorščine, ni greh. Če ti spovednik reče, da smeš v petek brez vsakega vzroka meso jesti, nimaš greha, če ga ješ. Če ti reče: pojdi k svetemu obhajilu brez spovedi, ga ne moreš nevedno prejeti. Reci Jezusu: Spovednik je rekel; ne moreš mi zameriti; če ni kaj prav, njega primi!

5. Ako si v dvomu, ali si v kako grešno misel ali občutek privolil ali ne, vedi, da si privolil le tedaj, če veš za gotovo, da lahko prisežeš. Drugače nisi. Skrupulant ima skušnjava že za greh; če mu kaka grešna misel le v glavo šine, ali grešni občutek

začuti, misli, da je že grešil. To je zmota, ki mu napravlja vedno dušno stisko in skrbi.

(6. Če imaš kaj storiti, misliti ali govoriti, pa si v skrbi, ali ni greh, ti je greh samo tedaj, če v prvem hipu, brez vsakega premišljevanja, spoznaš za greh, pa vendar storiš. Drugače ne.)

7. Če si nemiren in v strahu, da tvoje spovedi niso dobre, da si morda v smrtnem grehu, moraš vedeti za gotovo, za kaj si nemiren, za kaj spovedi niso dobre: ali si kaj nalašč zamolčal ali kaj? In če je kaj takega, popravi! Če je pa tvoj strah in nemir samo splošen, da ne veš povedati nič gotovega, zakaj, potem je prazen, izvira samo iz tvoje bolehnosti. Bodi prepričan, da je vse dobro, da te ima Bog rad, da si otrok in ljubljenec božji. Vprav tvoj strah in skrb pričata, da ga ne želiš žaliti.

(8. Da se pomiriš zaradi prejšnjega življenja, je prav, da opraviš enkrat dolgo spoved in takrat se pošteno pripravi, da ne boš potem sam kriv svojega nemira! Ko si jo pa enkrat dobro opravil, je čez tisti čas ne ponavljaj več! Če ti pozneje še kaj na

misel pride, ne vlači več starih reči na dan: povej samo to, kar je gotovo smrtni greh in kar še gotovo ni spovedano. Drugega nič!)

9. Sicer pa, če te kaj skrbi, (a ne veš, kaj prav za prav, ti nihče ne brani,) obuditi kesanje nad vsemi svojimi grehi, znanimi in neznanimi. Najbolje je, če obžaluješ pri vsaki spovedi vse grehe vsega življenja — in to velja tudi za one, ki niso skrupulanti — pa ti bodo, če je bilo pri spovedi kaj pomanjkljivega, ne da bi se tega zavedal, pri vsaki spovedi odpuščeni vsi grehi in pomanjkljivosti, tudi tisti, ki se jih ne zavedaš.

10. Ljudje, ki imajo glede svoje vesti skrbi za nazaj, imajo pa časih še vedno nove dušne težave. Nekateri imajo namreč vse mogoče grde misli, ki se vsiljujejo rade baš pri molitvi in posebno v najsvetejših trenutkih. Seveda so jim take misli silno mučne in so v strahu, da s tem hudo grešijo. V pomirjenje jim povemo, da take misli niso prav nič greh, ampak samo nadloga, izrodek bolne domišljije. Darujejo

naj to nadlogo Bogu in naj ga zagotavljajo svojega spoštovanja in ljubezni, pa naj bodo popolnoma mirni! Bog jih ima rad, ker se ga bojijo žaliti, in v tej ljubezni božji n a j se počutijo srečne!

Pokora.

(O pokori ali zadostovanju ni veliko povedati. Opraviti se mora!)

To, kar se daje zdaj za »pokoro«, komaj zasluži ime pokora. Pokora je namreč nekaj težkega, neprijetnega. Tri očenaše zmoliti, ali tudi pet, ali kako drugo, morda še krajšo molitev, ali je to resnična pokora? Ta »pokora« naj človeka bolj opominja, da je pokore potreben, kakor da mu je v resnici v pokoro, v breme in težavo. To, da se daje zdaj tako lahka pokora, vam je dokaz, kako želi Cerkev ljudem pot v nebesa olajšati, predvsem spoved samo olajšati, da bi se je ljudje preveč ne bali.

Take lahke pokore ne opraviti, to je velika zanikarnost. In tudi greh. Opustiti pokoro za male grehe je mali greh, za smrtne grehe pa smrtni. Ali ima tak človek

kako voljo poboljšati se, ki po spovedi Boga z opuščanjem naložene pokore brž spet žali? Vendar se zaradi opuščene pokore spoved še ne more imenovati neveljavna, če je imel grešnik pri spovedi voljo opraviti jo; neveljavna bi bila le, če bi je že naprej ne mislil opraviti, ker v tem slu-
pri miru
 ěaju nima kesanja.

Da pokore ne pozabiš, in tudi samoobsebi je najbolj prav, da jo opraviš takoj po spovedi, razen če je naložena za več dni. Vendar pa velja tudi, če se opravi šele drugi dan ali tudi pozneje. Le predolgo odlašati jo, bi bilo greh. Če si pa nanjo pozabil, ne misli si: bom pa pri prihodnji spovedi povedal, da je nisem opravil, marveč opravi jo, brž ko se spomniš nanjo! — Če bi se več dobro ne spominjal, kaj ti je bilo naloženo, opravi kaj približno enako velikega.

Pokoro lahko ločimo v kaznilno in zdravilno. Zdravilna je tista, ki ima namen človeka varovati pred novimi grehi. Razume se, da naj se opravi zvesto, da svoj namen doseže. Prav bi bilo, da bi se bolj dajala zdravilna pokora: kdor se je pre-

grešil z nezmernostjo, naj bi se postil ali zdržal pijače; kdor z jezikom, naj bi se vadil v molčanju; kdor z opuščanjem svete maše, naj bi šel v cerkev kak delavnik; kdor ima preveč denarja za pijačo in za meso v petek, naj bi dal kaj vbogajme; kdor hudo kolne, naj za vsako kletev sproti nekaj moli itd.

K pokori moremo šteti tudi tisto, kar ima spovedanec po spovedi dolžnost opravi-
viti; krivico poravnati, ukradeno blago
vrniti, dobro ime nazaj dati, bližnjo prilož-
nost opustiti, pohujšanje popraviti, razžal-
jenca za odpuščanje prositi ali ga vsaj na-
govoriti. To sicer prav-za-prav ni pokora,
ampak so dolžnosti, ki same po sebi izvirajo
iz storjenih grehov, kateri se morajo po
možnosti popraviti in nazaj vzeti; vendar
ker so te dolžnosti nekoliko težke, navadno
težje kakor naložena pokora sama, zato naj
spokornik tudi te težave sprejme in opravi
za pokoro.

Ker je sedaj v navadi tako majhna po-
kora, bi bilo prav, ko bi se tudi p r o s t o -
v o l j n o malo pokorili. Ali če se že ne
sami pokorili, vsaj svoje križe voljno nosili.

Vedeti je namreč treba, da z grehi vred niso zbrisane tudi vse časne kazni za greh. Če se hudodelcu odpusti smrtna kazen, se mu ne spregleda kazen popolnoma, ampak se mu spremeni v kaj lažjega. Zato naj bi vsak skrbel, da časne kazni, ki ga čakajo v vicah, na zemlji prostovoljno odpravi in odplača, da ne bo delal neprosto- voljno mnogo hujše pokore.

Kako ostro in dolgo pokoro so delali spokorniki nekdam! Kako so se pokorili za svoje male grehe svetniki! Sedanji rod pa o pokori noče nič več slišati. Kolikor mogoče prijetno življenje na svetu — to je najvišji cilj in ideal ljudi; kako bo po smrti, to jih ne skrbi veliko. Reci jim, naj se — kar ni nobena huda pokora — malo zdržijo nepotrebne pijače, te bodo imeli za neumnega! Kakšne pojme o krščanstvu imajo kristjani! Dandanes hočejo ljudje samo še s sladkorjem potreseno krščanstvo. Kakor da še niso nikoli slišali besede svojega Gospoda: Če hočeš biti moj učenec, z a t a j u j s a m s e b e ! Malo pijače, malo tobaka in malo mesa se zdržati, to je eno najprimernejših zatajevanje. Če je to pre-

+ Da bi ga ne žil, samo če ga imam! Kaj

več, kako se pa hočete drugače pokoriti? Ali se hočete bičati? Le! Pa se ne boste! Preveč boli. Preveč se nam smili naša koža in meso. V čem se boste torej zatajevali, če si prav nobenega prijetnega užitka ne morete odreči?!... No, kdor je pa res tako slaboten, da si ne zna ničesar odreči, naj bi vsaj križe, katerih se znebiti ne more, prenašal vdano v duhu pokore. Da ljudje o svojih križih samo tožijo, godrnjajo ali celó kolnejo, je spet žalosten dokaz, da smo kristjani le bolj po imenu kakor v duhu in resnici, ker nočemo biti kar nič podobni našemu trpečemu in križanemu Gospodu.

Časne kazni se izbrisujejo tudi z odpuščani. Ne bomo tukaj pisali cele razprave o odpuščanih. Samo kličemo vam: Ne omalovažujte in ne zanemarjajte odpuščanih! Cenite dragoceni duhovni zaklad zadoščanja, ki nam ga tako radodarno odpira sv. Cerkev! Popolne in nepopolne. Preveč jih je in prelahko jih je dobiti, zato jih ljudje tako malo cenijo. A zato niso nič manj vredni. Zlato leži na tleh, pa se jim ne ljubi pripogniti, da bi ga

pobrali. Prezirljivo korakajo preko njega. Otroci naj to pobirajo in stare ženice, ki nimajo drugega dela!... Ob dnevih, ko so odpustki »tòlikokrat-kolikorkrat«, se mi zdi, kakor bi ves dan v cerkvi vino teklo, a nikogar ni, ki bi škaf podstavil, da vino vjame, razliva se po cesti. Ko bi se navadno vino tako razlivalo, bi ljudje kričali, kaka strašna škoda se godi, naj vendar brž vsi pritečejo s posodami, da se dragocena pijača ne bo razlivala brez haska... Ali ni res?...

Zakaj ne molite večkrat križevega pota? V prejšnjih časih so ga veliko rajši molili. Menda mislite, da križev pot ni več modern? Križev pot je in bo ostal vedno modern! Poznam take, ki ga molijo vsak dan.

Zanemarjanje odpustkov spet priča, kako brezskrbno kristjani živijo in se zadovoljujejo le s tem, da pekl uidejo. Kdor noče lahkih odpustkov, bo delal težko pokoro.

Ljubite in cenite odpustke!

Po spovedi.

Po spovedi je pač primerno, da se človek za neprecenljivo dobroto, katero je prejel,

zahvali. Zahvala sicer ni zaukazana; a lepo ni, za toliko dobroto se nič zahvaliti. Jezus v evangeliju graja, da se je izmed desetih očiščenih gobavcev prišel zahvalit le eden. Tako malo poznajo ljudje hvaležnost. — Toda marsikdo se po spovedi zahvaliti še ne zna. Ker se nikoli z Bogom v duhu ne pogovarja, ne ve, kaj bi mu rekel, ko mu je grehe odpustil. Enako tudi po sv. obhajilu. Zato bodi še enkrat priporočeno: kdor ne zna v duhu moliti, vzemi v roko molitvenik, kadar gre k spovedi! Notri imate molitve za pripravo in za zahvalo.

Ko bi se človek živo zavedal, ali ko bi mogel videti, kaka sprememba se je v trenutku odveze v njegovi duši izvršila, bi mu ne bilo treba za zahvalo nobenih tiskanih molitev. Njegova duša bi plavala in vrela v hvaležnosti do Boga in pela z Marijo: Moja duša poveličuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu, mojem Zveličarju! — (Zelo primeren za zahvalo je tudi 102. psalm. Škoda, da ga ni v nobenem molitveniku! »Hvali moja duša Gospoda in vse, kar je v meni, njegovo sveto ime! Hvali moja duša Gospoda in ne pozabi njegovih dobrot! Ki

odpušča vse tvoje pregrehe, ki ozdravlja vse tvoje bolezni; ki rešuje tvoje življenje iz pogube, ki te venča z milostjo in usmiljenjem... Milostljiv in usmiljen je Gospod, potrpežljiv in obilnega usmiljenja. Ne bo se vekomaj srdil in ne bo vedno grozil. Ni storil z nami po naših grehah in nam ne povrnil po naših hudobijah. Ker kakor je nebo visoko nad zemljo, tako je utrdil nad nami svoje usmiljenje. Kakor daleč je vzhod od zahoda, tako daleč je odstranil naše pregrehe. Kakor se oče usmili svojih otrok, tako se usmili Gospod teh, ki se ga boje... Hvalite Gospoda vsi njegovi angeli, močni in mogočni, ki izpolnjujete njegovo besedo in poslušate njegov glas! Hvalite Gospoda vse njegove moči, služabniki njegovi, ki izpolnjujete njegovo voljo! Hvalite Gospoda vsa njegova dela, po vseh krajih njegovega gospostva hvali moja duša Gospoda!«)

Če pa v dušo ne vidiš, moraš pa verjeti, kar ti vera pove. Misli si, da se najbolj pust in mrzel zimski dan naenkrat spremeni v najlepši sončen majniški dan, poln sonca, zelenja in cvetja. Kako bi ti od veselja

zavriskal! Pa to je ^{še} preslaba primera. Pomisli, kako bi bilo človeku, ki je na smrt obsojen, pa mu naenkrat povedó, da je oproščen! Pekel se (po smrtnem grehu) spremeni v nebesa; satan se umakne Bogu, ki v srcu zakraljuje; ti si zopet ljub otrok božji, sonce božje milosti te prijetno obseva.

— Čeprav tega z očmi ne vidiš, vendar se čutiš nekako olajšanega, zadovoljnega, vselega. Težko breme si odložil, še korak ti je bolj lahak; lahkega srca greš domov. — Kako zadovoljnega, srečnega se šteje po spovedi posebno kak tak, ki že davno ni bil pri spovedi in se je težko odločil zanjo! Zdaj pa ve in čuti, kako prav je, da je odložil breme in se vrnil k Bogu. Časih bi za ves svet ne dal svoje sreče. In prav ima!

Glej pa zdaj, dragi moj, da te sreče spet ne zapraviš! Zato je prav, če po spovedi svoj sklep še enkrat ponoviš. Sploh pa je dobro, svoje sklepe večkrat ponavljati. Kakor žebelj tudi bolj drži, če ga večkrat s kladivom pritrdiš. Po spovedi človek ne sme misliti: zdaj pa lahko spet po starem živim in začnem greh znova delati, marveč mora pokazati, da mu je bil

njegov sklep resen. Naj rabi vse pomočke, da ne zgubi dragocenega zaklada milosti božje!

Če se po spovedi domisliš, da si kak velik greh pozabil povedati, ako se je to zgodilo brez lastne krivde, bodi miren in pojdi k sv. obhajilu! Pozabljeni greh je z drugimi vred odpuščen. Zapomni si ga pa, da ga poveš pri prihodnji spovedi! Zaradi malih grehov se pa sploh ne vznemirjaj!

Zaupaj!

Nekateri ljudje, posebno taki, ki so veliko grešili in so se spreobrnili, so pa v strahu, če jim je Bog resnično odpustil. Če tudi tebe, dragi moj, skrbi kaj takega, vedi: Če si storil, kar je treba za spravo z Bogom, smeš biti miren in zaupati, da je dobro! Zaupanja mnogim ljudem manjka. Bog pa zahteva tudi zaupanje. Kakor kes, tako zaupanje! Kes in zaupanje sta tudi podobna dvema koncema ene tehtnice ali če hočete: gugalnici. Kes nas poniža, zaupanje nas pa zopet kvišku dvigne. Zaupanje je Bogu zato zelo drago, ker časti

njegove najlepše ali najprikupljivejše lastnosti: ljubezen in usmiljenost.

O, vi si ne morete misliti, kako je Bog usmiljen! On samo čaka, težko čaka, kdaj se bo zgubljeni otrok spet nanj spomnil in se k njemu vrnil. Ves srečen je, če grešnik zanj mara. In čim večji je grešnik, bolj se raduje njegovo srce, večje zmagoslavje obhaja njegova usmiljenost. Naši grehi so klicarji božjega usmiljenja. Ko bi mi grešniki ne bili, bi Bog svojega usmiljenja ne mogel pokazati. On pa je vesel, če usmiljenje more pokazati; to je njegova čast, njegov sveti ponos: izkazovati usmiljenje. — Če to vemo, potem razumemo, da je v nebesih večje veselje nad enim spreobrnjenim grešnikom, kakor nad devet in devetdesetimi pravičnimi. In če ti, spreobrnjeni grešnik, to veš, kako moreš še žalosten biti in dvomiti, če Bog morda ni več nate jezen?! »Ko sem pa toliko grešil!« Dragi moj, to je Bogu vseeno; odpustiti malo ali veliko. Ali vržeš v morje en pesek ali cel vagon kamna, v morju vse enako zgine. Pa morje ima dno, božje usmiljenje pa nima dna. — Ne zaupan je Boga močno žali. To

se pravi dvomiti, če je on res usmiljen; kar je zanj gotovo razžaljenje. Psalm 135 nam sedem in dvajsetkrat zaporedoma zakliče: Slavite Gospoda, ker je dober, ker večno je njegovo usmiljenje! In sv. pismo: »Če bi bili tvoji grehi rdeči kakor škrlat, bodo beli kakor sneg.« (Izaija 1, 18.)

Seveda spreobrnjenje mora biti resnično. So pa spet drugi ljudje in veliko jih je, ki v Boga p r e d r z n o zaupajo, češ: ne bo tako hudo, Bog je dober, bo že spregledal! To so vsi tisti, ki v Boga še verujejo, k spovedi pa ne gredó, in tisti, kateri svoje spovedi slabo opravljajo. Ti se utegnejo hudo goljufati. Bog se ne da iz sebe norčevati. Nepokornežem je strašen, resničnim spreobrnjencem neskončno milostiv. Bog greh ne samo odpusti, ampak t u d i p o z a b i. Ljudje, če tudi odpustijo, pozabijo ne, da so bili razžaljeni; spomin na razžaljenje jim vedno ostane. Bog pa ne tako. Odpuščeni greh je, kakor bi nikoli ne bil storjen. Zato nas pa mora to veliko božje usmiljenje g n a t i t u d i k l j u b e z n i b o ž j i. Zaupanje in ljubezen sta v najožji zvezi. Če v koga popolnoma zaupam, da mi bo dober, ga

bom imel tudi rad. O sv. Magdaleni je rekel Jezus: »Njej je bilo veliko odpuščeno, ker je veliko ljubila.« Če je grešila več kakor drugi, je pa v ljubezni vse zadaj pustila. Kar visela je na Jezusu; le gledala bi ga bila in poslušala. Apostoli so razen enega ob smrti Jezusu vsi zbežali, ona pa je šla pod križ in se ga, točeč solze ljubezni in sočutja, oklepala. Na veliko nedeljo se ni mogla pomiriti, ker ni bilo Jezusa v grobu; gledala je na vse strani, kje bi bil; vse njene misli, želje, hrepenenje je bilo obrnjeno nanj. Zato ji je pa Jezus izkazal to veliko čast, da se ji je prikazal pred vsemi apostoli in jo nagovoril podomače prisrčno: Marija! Po vnebohodu Gospodovem pa, tako se bere v njenem življenju, so jo angeli vsak dan dvigali, da je poslušala nebeško petje. Gotovo je bivša grešnica sv. Magdalena ena največjih svetnic. Vidite, tako zna Bog odpustiti! Njegovi največji sovražniki lahko postanejo njegovi najboljši prijatelji. Sv. Magdalena je t o l a ž b a in s p o d b u d a vsem spokornikom. Tolažba, ker vidijo, kako Bog odpušča; spodbuda, ker jih uči, kako naj, ko jim je Bog od-

pustil, Boga toliko bolj ljubijo in mu toliko zvesteje in toliko bolj goreče služijo.

Kajne, da je Bog res dober! Slavimo ga, ker je dober, ker vekomaj traja njegovo usmiljenje! (Ps 135.)

Spovednik.

Ko toliko govorimo o spovedi, je prav, če zapišemo tudi eno besedo o tistem, ki spoveduje.

Duhovnik, ki sedi v spovednici, ki te je odvezal od grehov, je človek, kakor si ti, in podvržen človeškim slabostim, kakor vsi Adamovi otroci. A vendar je pred teboj pekel zaprl, nebesa pa ti odprl.

Ali kaj pomisliš, kaj se to pravi?!... Ko je Jezus mrtvoudnega, ki so ga zaradi velike gneče spustili z vrh hiše skozi streho pred njega, najprej grehov odvezal, potem pa boleznim ozdravil, »so se (množice) zbale in slavile Boga, ki je dal ljudem tako oblast.« (Mat 9, 8.) Jezus ni bil samo človek; tako oblast je imel kot Bog. Duhovnik pa je samo človek. Pa vendar more grehe odpuščati, kar je več

kakor čudežno ljudi ozdravljati. In prav z ozirom na to bi bile tukaj na mestu besede: »Ljudje pa so se čudili, da je dal tako oblast ljudem.« Ali se vi nič ne čudite? Sv. Janez Krizostom pravi: Duhovniki imajo oblast, ki je Bog ni dal ne angelom, ne nadangelom; ker ne tem, ampak duhovnikom je rekel: Katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni. Ali je mogoča večja oblast? Bog Oče je prepustil sodbo Sinu, Sin pa jo je prepustil duhovnikom. Sv. Tomaž Akvinski, največji učenjak med svetniki, pa pravi, da je en smrtni greh odvezati več, kakor mrtvega k življenju obuditi, ali tudi svet ustvariti. (S. Th. 1, 2, qu. 113 a. 9.)

Dokler so imeli ljudje boljšo vero, so se te velike oblasti duhovnikove tudi bolj zavedali. Zato so imeli primerno spoštovanje do duhovskega stanu. Danes se na to skoraj popolnoma pozablja. Tudi tisti, ki k spovedi hodijo, nimajo to za nič posebnega, češ, saj je to njegova dolžnost, zato je pa plačan! Res je plačan, ker brez plačila tudi on ne more živeti. Motijo se pa ljudje, kateri sami navadno tudi nič brez plačila ne

storijo, če mislijo, da duhovnik dela s a m o zaradi plačila. Za spoved ni posebej nič plačan. Naj jih spove več ali manj, zato ima enako plačo. In vendar duhovniki vabijo k spovedi in želijo, da bi jih kar največ prišlo; čeprav nimajo zase od tega drugega kakor trud in odgovornost.

Pa naj spovednik dela za plačilo ali ne, oblast njegova je na vsak način občudovanja in spoštovanja vredna. Da spoštovanje do duhovskega stanu takogine, je vzrok ta, ker je vera oslabela. Ljudje nimajo več nadnaravnega pogleda; nadnaravnih reči ne cenijo po njih vrednosti, ali celó nič. Dandanes je vse le natura; samo to, kar se vidi in kar kaj nese, to velja. Naturene moči občudujejo, a grehe odpuščati, kaj to! Komur je pest denarja ali liter vina več kakor milost božja, ta seveda ima za nadnaravno oblast toliko smisla kakor žival. Kdor pa ve, da je milost božja z denarjem nepreplačljiva, ta pa mora soditi o tem drugače. — Drugi vzrok, zakaj duhovnik ne uživa več primernega spoštovanja, je pa seveda ta, ker proticerkveni časniki in tisti, ki jim vse verja-

mejo, že dolga leta storijo vse, kar sploh morejo, da bi mašniški stan kar najbolj ponižali in zaničevali. Da je to hudičevo delo, ni nobenega dvoma. Kajti menite li, da tisti, ki duhovnika ne vidijo radi, da bodo ti prav pridno k spovedi hodili? Prvi in glavni sad tega hujskanja je, da ljudje vedno bolj opuščajo spoved in sv. obhajilo, ta dva zakramenta usmiljenja in ljubezni božje, zakramenta večnega zveličanja.

V moji mladosti so nekateri spovedniku po končani spovedi roko poljubili. Navadno jim je spovednik dal v poljub mesto roke štolo. Prav. Jaz pa rečem brez strahu: roka, ki te je odvezala grehov in ti odprla nebeška vrata, je vredna, da se poljubi! — Toda ne! Ne smete misliti, da si mi tega želimo. A nekoliko hvaležnosti bi tisti, ki imajo še nekaj vere, do spovednikov že smeli imeti. Te hvaležnosti pa ne morete bolje pokazati — in duhovniki bomo s to zahvalo popolnoma zadovoljni — kakor če k spovedi radi hodite in se dobro spovedujete.

K O L I K O K R A T N A J S E S P O V E D U J E M O ?

Po vsem tem, kar smo že govorili, lahko na to vprašanje odgovorimo na kratko: tisti, ki še v smrtnem grehu padajo, bi najbolj prav storili, ko bi šli k spovedi ob prvi priliki po storjenem grehu. — Računi onih, ki hodijo k spovedi enkrat ali dvakrat na leto, češ, jaz ne maram biti preveč pobožen, zame je toliko dosti, ti računi so popolnoma napačni. Da, če celo leto nimaš smrtnega greha, če celo leto preživiš v božjem prijateljstvu, potem za silo zadočuje prejeti sv. zakramente enkrat na leto. Če pa morda za veliko noč opraviš dobro spoved, 14 dni nato pa spet smrtno grešiš, potem preživiš dva tedna v letu v milosti božji, petdeset tednov pa v stanju smrtnega greha in božje jeze. Ali si to že kdaj premislil?... Kakšno življenje je to? Je to življenje za nebesa?!...

Za druge pa določenega pravila v tem oziru ni. Storili bodo to p o m e r i l j u -

be z ni, ki jo imajo do Jezusa. Časih smo rekli: Mladi ljudje naj gredó večkrat; zakonski pa, posebno moški, če gredó štirikrat na leto, je že lepo. (A odkar bivam jaz na Nemškem in gledam, kako tukaj ljudje pridno hodijo k sv. zakramentom, bi želel, da bi Slovenci v tem ne bili slabši, kakor so Nemci. O, kako na Nemškem sv. zakramente radi in lepo prejemajo! To bi vi gledali, ko bi videli! Tukaj se splošno priporoča prejemati sv. zakramente vsak mesec. Vsak stan ima svojo nedeljo v mesecu. In res vidimo po vseh cerkvah, kako vsako nedeljo en stan v velikem številu in lepem redu pristopi k božji mizi. Tudi moških, mož kakor fantov, je toliko, da je krasota pogledati. Posebno še, ker se tako lepo vedejo, da bi jih človek kar gledal. Klobuke in knjižice pusté v klopeh, roke sklenejo kakor otroci v šoli in s tako sklenjenimi rokami gredó k obhajilni mizi, prav po vojaško, natančno eden za drugim, in se uvrstijo v tri vrste: prva poklekne k obhajilni mizi, druga za njimi, tretja pa stoji za drugo, dokler ne poklekne na nje mesto. Vsi hkrati pokleknejo in hkrati vsta-

nejo. (Cerkve so navadno velike in tako prostorene, da je vse to mogoče storiti.) V enako lepem redu in z enako sklenjenimi rokami se vračajo od obhajilne mize. Na kmetih, (sem slišal,) marsikje prejme sv. zakramente devetdeset odstotkov vseh ljudi vsak mesec. Tudi fantje večinoma vsi. Kar je pa ^{na} Nemškem mogoče, zakaj bi ne bilo na Slovenskem? (Toda, o, kje smo še!) Kako se moramo požuriti in poboljšati, da jih bomo dohiteli!

(Vi se motite, če mislite, da po svetu ni nič več vere! Slabega je res preveč, a hvala Bogu, tudi dobrega je še veliko. Veliko močne vere in globoke pobožnosti. Ne samo med preprostimi, tudi med tistimi, ki veliko znajo in tudi nekaj imajo. Pa to pri raznih narodih.) Na Holandskem ^{je} še veliko ^{bolje} kakor na Nemškem. V neki župniji v mestu Nymwegen, ki šteje 80000 duš, je na leto 400.000 sv. obhajil. To se pravi: na vsakega župljana (izvzemši otročiče) pride na leto kakih 50 sv. obhajil; ali: vsak župljan gre povprečno vsak teden k sv. obhajilu. (To vem iz najzanesljivejšega vira.) In (na svoje oči sem že nekaterikrat videl, da) celó v de-

lavnik obhajata po dva duhovnika obenem. Požurite se, hitite, hitite, Slovenci, da jih boste vsaj od daleč dohiteli!

Mimogrede ~~bodi omenjeno še to~~: Želeti bi bilo, da bi bil pri spovednicah povsod ta red, da je ena stran za moške vedno odprta, kadar pridejo. Pobožne ženske, ki silijo naprej, čeprav morajo moški tako dolgo čakati, da zaradi tega spoved opuščajo, ne vedó prav, kaj je prava pobožnost. — Tisto drenjanje, ki ga večkrat vidimo okoli spovednic na Slovenskem, tudi malo priča o duhu spokornosti, ki naj bi ga spovedanci imeli. Kakor bi oblegali kako trdnjavo! Da tisti, ki so prej prišli, svoja mesta branijo, je umljivo. Grdo je pa, če tisti, ki so prišli kesneje, hočejo odriniti one, ki so pred njimi. Vstopiti bi se morali lepo po vrsti, eden za drugim, kakor so prišli. Čas spovedi je najmanj primeren za medsebojno odrivanje in prerivanje.

Tisti, ki gredó vsak mesec k spovedi, naj bi šli — če imajo čas v delavnik k sv. maši priti — na eno spoved večkrat k sv. obhajilu. Nehati mora enkrat za vselej stara vera, da je treba

za vsako sv. obhajilo iti vselej posebej k spovedi! To je zmota. To ni bilo nikjer in nikoli zapisano. Za sveto obhajilo se prav za prav ne zahteva spoved, ampak le stan milosti božje. Le zato hodijo ljudje pred sv. obhajilom k spovedi, ker se izgubljena milost božja pri spovedi spet dobi. Kdor pa milost božjo že ima, ni dolžan hoditi pred sv. obhajilom k spovedi. Kdor je v milosti božji, je božji prijatelj, božji ljubljenec, božji otrok; in otrok ima pravico jesti pri očetovi mizi. Le tak otrok, ki so ga starši zavrgli, nima pravice. In to so smrtni grešniki. Mali grehi še ne branijo iti k sv. obhajilu. Seveda je tem bolje, čim manj je tudi teh. Zato se tudi tisti, ki nikoli ne storijo smrtnega greha, v spovedi večkrat očiščujejo. Za vsak mali greh pa še ni treba spovedi. Recimo: vsakdanja mala jeza, tudi kaka navadna kletvina še ni velik greh, torej tudi ne zadržuje od sv. obhajila. Seveda pa je prav, če se pred sv. obhajilom nad malimi grehi obudi kesanje. Le kdor je v dvomu, če ni morda storil

smrtnega greha, tak naj se božji mizi n i k a r ne bliža, dokler se ne spove.

Poleg milosti božje se za večkratno sveto obhajilo zahteva samo še d o b e r n a m e n. No, to se pa samo po sebi razume. Iz kakega namena naj bi človek hodil k sv. obhajilu, če ne iz dobrega? Dober namen — to se pravi: iz ljubezni do Boga in zaradi svoje dušne koristi. Kdor bi hotel imeti kake druge namene — da bi se s tem skazoval ali duhovniku prikupljal —, ta naj seveda ostane tam, kjer je! Najsvetejše se ne sme rabiti za tako nelepe namene.

Kdor ima čas, stori najbolje, če gre k sv. obhajilu vsak dan. Seveda čas mora imeti. Stanovska opravila njegova zaradi tega ne smejo trpeti.

Nikjer pa ni rečeno, da se pogostna sv. obhajila morajo skupaj držati, tako da se ne sme kak dan izpustiti. Če se pa sme izpustiti en dan, se sme tudi več dni. Zato, ker izpustiš en dan ali več dni, sv. obhajila ne postaneš nevreden. Kdor torej v delavnik ne more k sv. obhajilu, ni zadržka, da gre vsaj vsako nedeljo in praznik, če je v milosti božji. Enkrat na mesec k

spovedi, vsako nedeljo pa k sv. obhajilu, to je dovoljeno vsakemu, kdor živi brez velikega greha. Le kdor hoče biti deležen vseh odpustkov, kar jih je mogoče dobiti, mora iti k spovedi vsakih štirinajst dni. — Pač pa naj bi si taki ljudje, ki sv. obhajilo brez spovedi le nekatere dni prejemajo, vsak večer malo vest izprašali, če niso čez dan kaj zagrešili, kar bi jih storilo sv. obhajila nevredne. Pred sv. obhajilom naj pa gotovo vselej obudijo kesanje nad vsemi pregreški, od zadnjega sv. obhajila storjenimi.

Posebno otroci naj bi k sv. obhajilu bolj hodili, da se zmladega navadijo. Seveda naj bi potem, ko iz šole stopijo, nadaljevali, kolikor jim razmere pripuščajo. A koliko vidite otrok v delavnik pri sv. obhajilu? Še ob nedeljah ne veliko. Koliko jih sploh vidite v delavnik v cerkvi? Ali v nedeljo popoldne? »Pustite male k meni!«, kliče Jezus, a starši tega klica Jezusovega ne slišijo. Bojijo se, da bi otroci ne bili prepobožni. Komu, starši, komu hočete otroke izročiti, če ne Jezusu?! Kajti eno je gotovo: če ne bodo božji, bodo — hudičevi! Kaj hočete imeti: angelčke ali škrateljčke?

Če ne bodo prvo, bodo drugo. Kar boste hoteli, to boste imeli. O, kake angelčke bi lahko imeli, ko bi hoteli! Otrok je sicer k slabemu nagnjen, a je sprejemljiv za vse dobro. Pustite vendar otroke k Jezusu!

Preveč pobožnosti!

Toda vsak dan k obhajilu! To je pa vendar preveč! Vse, kar je prav! Smo kristjani — tako za potrebo; kar je preveč, je pa preveč. Kar je preveč, še s kruhom ni dobro. To ni za nas. Tudi če bi čas imeli, ne. — Tako, da, prav tako si večina kristjanov misli. Le ne preveč pobožnosti! Toliko, kolikor je prav...

A povejte mi no: koliko pa je prav? Kje pa je meja ali mera, do kamor se sme, naprej pa ne?! Kje, povejte, kje? Pobožnosti preveč?! Ali veste, kaj je pobožnost? Pobožnost ni nič drugega kakor ljubezen božja. Koliko pa smemo ljubiti Boga? Bog nas je ljubil in nas ljubi do konca, do skrajnosti. Tako, da on, ki je vsemogočen, ne more iti dalje. Za nas se je dal uničiti, pokončati, streti kot črv, za nas se uničuje, žrtvuje, v nič spreminja v sveti

hostiji. Koliko torej ga smemo pa mi ljubiti? Če božja ljubezen do nas gre do zadnjega konca, kako daleč pa sme iti naša do njega? Kje se more nehati? Kdaj je je preveč?!

~~Ali razumete, da ste v zmoti?~~

Če bi kdo imel preveč ljubezni do Boga, z drugo besedo: če bi bil kdo preveč pobožen, potem je bila to najprej Marija, ki je bila vsa božja. Ali boste pa rekli, da je bila preveč pobožna? Ali je ne častimo tako baš zaradi njene velike pobožnosti, zaradi katere jo je Bog izbral za svojo mater? — Za Marijo pa so bili najbolj pobožni: sv. Jožef, sv. Janez, sv. Štefan, sv. Avguštin, sv. Peter in Pavel, sv. Bernard, sv. Frančišek, sv. Alojzij in vsi drugi svetniki. Ali boste rekli, da so bili preveč pobožni? Zakaj jih pa častimo? Zakaj jim zidamo cerkve, postavljamo oltarje, praznujemo njih praznike in nosimo njih imena? Ali ne prav zato, ker je pobožnost nekaj velikega, nekaj vse časti vrednega? Če je velika pobožnost neumnost — kakor pravijo posvetnjaki, — so bili svetniki najbolj neumni ljudje na svetu. Res, svet jih je imel za

neumne, za norce, a oni so se svetu smejali. In so vedeli zakaj. Mučenci — petnajst milijonov jih je bilo! — so dali svoje življenje, mnogi so šli še mladi v smrt, pod nož, pod meč, pod sekiro; drugi so razmetali vse premoženje in vso čast od sebe. In to se je ljudem zdelo neumno, zato so jih imeli za norce. V resnici pa so bili to najmodrejši ljudje, ki so vedeli, kaj delajo in zakaj tako delajo. In mi jih imamo v največji časti. S tem spoznavamo, da pobožnost ni neumnost, ampak najvišja modrost!

Ja, pa to so bili svetniki! Ti že, ti; mi pa nismo svetniki, za nas navadne ljudi pa ni treba toliko svetosti! Ali ste »nedolžni«, ljubi moji, če tako mislite! Kaj menite, da svetniki niso bili ljudje, kakor smo mi? Da so bili neka druga, višja bitja?! Angeli, da, angeli, ki so zgolj duhovi, so višja bitja; svetniki pa so bili iz mesa in krvi, kakor smo mi, podvrženi istim človeškim slabostim kakor vsi drugi. Kakor svetniki, prav tako je vsak človek poklican k svetosti. Tu ni nobene razlike med navadnimi in nenavadnimi ljudmi. »To je

Tvd.
ali

volja božja: vaše posvečenje,« kliče sv. Pavel v sem kristjanom (1 Tes 4, 3). In Jezus sam je rekel vsem: »Bodite popolni, kakor je vaš Oče nebeški popoln!« (Mat 5, 48.) — (Kaj, ali bi ti ne maral biti svetnik? O, jaz bi si pa to štel v največjo srečo. A to ne gre tako lahko.) Če pa že ne moremo tako visoko zleteti — preveč nas naše slabosti tlačijo k tlom —, pa vsaj smemo visoko hrepeneti! Če ne moremo v ljubezni božji ali v pobožnosti iti tako daleč, kakor so šli svetniki, pojdimo vsaj, kolikor daleč moremo! Predaleč in previsoko ne bo nikoli.

Povejte mi, ali ne hrepenijo vsi ljudje v vseh časnih zadevah po najvišjem, največjem in najboljšem? Da, v tem ne poznajo nobene meje, tu ni nikoli preveč. Ali si ne želi vsak kar največ denarja, kar največ posestva, kar največ moči, kar najboljšega zdravja? Ali ni vsak rad kar najbolj lep, kar najlepše oblečen? Ali si ne želi vsak ženin kar najbogatejše neveste? Nevesta pa kar najimenoitnejšega ženina? Ali si ne želi vsak kar največ časti, sreče, veselja? Ali kdo o teh stvareh reče:

To je preveč, vse kar je prav! Preveč denarja, preveč zemlje, toliko nočem! Preveč veselja, toliko ga ne maram! Kdaj ste slišali koga tako reči? Kar je dobro, tega ni nikoli preveč! — In če je kaj lepega videti, ali ni vsak rad kolikor mogoče spredaj? Naprej se rije, kar najbolj more, in druge odriva, ali pa na prste stopa in vrat steguje, da bi bolje videl. Vsak največ, vsak prvi, vsak najbolj spredaj.

Če torej vsak v vseh rečeh želi kar največ dobrega, kako vendar to, da tega, kar je najboljše, ljudje ne marajo kar največ, niti ne prav veliko, ampak samo nekoliko? Le kar za silo in potrebo. Kar je več, jim je pa že preveč! S kako različno mero pa merite? Po kakšni pameti pa sme biti vsega tega, kar samo en čas traja, največ in najboljše, — a tega, kar bo trajalo večno, pa ne sme biti največ, ampak samo malo?! Če je Bog neskončno lep in sladak, zakaj bi si ne želeli biti kolikor mogoče blizu njega, kar najbolj spredaj, v prvih vrstah? Zakaj bi bilo pa v nebesih dobro biti v zadnji vrsti, če je na svetu vsak rad

v prvi? Kdo vas je pa naučil tako misliti? Sam hudobec, nihče drugi! Ali ne vidite, da so ljudje, ki tako mislijo, s slepoto udarjeni?!

In vendar večina ljudi tako misli. Malo pobožnosti že, a Bog varuj preveč! To zmotno misel, da je pobožnosti kdaj preveč, je treba z vsoto silo pobijati! Ker je za ljudi silno škodljiva, za Boga pa silno žaljiva. Kakor da bi mogli Boga kdaj preveč častiti in ljubiti! Škodljiva zato, ker ljudi zadržuje v dobrih delih; še bolj škodljiva pa, ker tisti, ki se bojijo, da bi ne storili za Boga kaj preveč, storijo veliko premalo. Kdor je zadovoljen — kakor pravijo — z zadnjim kotičkom v nebesih, tam za durmi, ta utegne kaj lahko tudi zadnji kotiček zapraviti; namesto za duri, bo prišel pred duri in zunaj duri! Ali si ne želi vsak, kdor ima še mrvico vere, priti v nebesa? In vendar mnogi izmed teh nebesa zapravijo. Zakaj? Bali so se, da bi ne bili preveč pobožni, da bi ne storili za svojo dušo kaj preveč, so pa storili premalo; toliko premalo, da so jo zgubili in pogu-

bili... Če vržeš kamen, ne bo nikoli tako daleč priletel, kakor meriš, ker ga zemlja k sebi vleče. Enako je z našimi dušnimi napor. Človek stori zmerom manj dobrega, kakor misli, da bo storil. Treba je torej visoko meriti, da vsaj nekaj dosežemo. Tudi nas vleče k tlom zemlja, to je, naše slabosti. Kdor bo le po malem hrepenel, še malega ne bo dosegel.

Misel, da je pobožnosti kdaj preveč, je najneumnejša in najnesrečnejša, kar jih more veren človek imeti. Pobožnosti ni nikoli preveč, če je le prava. Seveda prava mora biti! Res je pa, da je tudi napačne pobožnosti na svetu dosti, oziroma da ljudje večkrat ne vedó, kaj je prav za prav pobožnost. Vsaka stvar na svetu se lahko pokvari: krompir segnije, kruh splesnuje, celó železo rja prejé. Ni čudno, če se tudi pobožnost lahko kaj pokvari. Seveda vsa naša popolnost je nepopolna. Zato govorimo o tem posebej v prihodnjem poglavju. Za sedaj rečemo samó: prave pobožnosti ni nikoli preveč. Zato pa tudi pogostno in vsakdanje sveto obhajilo ni za nikogar preveč, če ga le prav prejema.

Kaj je pobožnost?

Kakor pa je to nesrečna zmota, da je pobožnosti kdaj preveč, tako je mogoča tudi zmota v tem, kaj je, ali v čem obstoji pobožnost. Navadno velja tisti za pobožnega, ki rad moli in prejema sv. zakramente. To je gotovo potrebno, vendar to še ni vse. Molitev in sv. zakramenti so pomoček ali sredstvo pobožnosti, a ne še pobožnost ali popolnost sama. Popolnost obstoji v čednosti h. Čim bolj je človek čednosten, tem bolj je popoln. Pobožnost je torej cvetja, a čednosti so sad verškega življenja.

Tisti torej, ki hodijo pogostokrat k sv. temu obhajilu, naj skrbijo, da ne bodo gojili in rodili samo cvetja, ampak rodili tudi sadove krščanskega življenja. Prizadevajo naj si torej za zgledno čednostno življenje, varujejo kolikor mogoče vsakega malega greha. Posebno pa naj pazijo na dve reči, v katerih se najbolj izraža pravo krščanstvo.

1. Vadijo naj se zlasti v ljubezni do bližnjega. To je najbolj jasno zna-

menje prave pobožnosti. Kdor pravi, da ljubi Boga, sovraži pa svojega brata, je lažnik, pravi učenec ljubezni, sv. Janez. Ljubezen do bližnjega je merilo ljubezni do Boga. Kolikor ljubimo bližnjega, toliko ljubimo Boga. Ljubezen do bližnjega ni, kakor smo že videli, vselej lahka čednost. A kolikor je težja, toliko je lepša in toliko večja čednost. — Ljudje torej, ki hočejo biti pobožni, naj najprej pazijo, da nič ne storijo zoper ljubezen do bližnjega. Varujejo naj se vseh grehov zoper to čednost: opravljanja, prepiranja, zamerljivosti, neupravičene in prevelike jeze, celó pa mržnje ali sovraštva, tudi do ljudi, ki so jim nasprotni. — A ne samo, da naj nič ne storijo zoper ljubezen do bližnjega, skušajo naj ljubezen tudi v dejanju izkazovati: vršiti dela krščanskega usmiljenja, telesna in duhovna, kakor in kolikor pač morejo. — To zavoljo Boga, ker on tako zahteva: Ljubite se med seboj, iz tega bodo spoznali, da ste moji učenci! Malo pa tudi zavoljo ljudi. Kajti ljudje na take posebno pazijo in jim bolj zamerijo kakor drugim, če na njih opazijo

kaj slabega, češ: pobožen hoče biti, pa je takle! O, ljubezni je zares premalo med nami! Tudi med pobožnimi. Naše krščanstvo je premalo krščansko. Brez ljubezni ni krščanstva.

2. Vadijo naj se pa tudi v zatajevanju in voljnem prenašanju križev. »Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove samemu sebi in vzame vsak dan svoj križ ter hodi za menoj.« (Luka 9, 23.) In sicer vse križe: tiste, ki jih pošlje Bog, kakor tudi tiste, ki jih napravljajo ljudje; torej tudi krivice kolikor mogoče mirno prenašati. Če človek, ki hoče biti pobožen, nad križi in težavami samo godrnja, njegova pobožnost ne sega daleč.

Ljubezen do bližnjega in vdanost v trpljenje, to sta ta dva pristna znaka pravega krščanstva. To nas dela Jezusu podobne. To je resnična pobožnost in popolnost.

Po drugi strani pa drugi ljudje takih, ki radi molijo, ne smejo preostro soditi, če na njih opazijo kake napake. Ljudje, ki so sami polni napak in grehov, na pobožnih vsako napakco vidijo in jo še povečujejo.

Pezdir v očesu svojega brata vidijo, bruna v svojem očesu pa ne čutijo. Kdor človeško naravo pozna, ve, kako smo vsi slabotni. In kdor se s svojimi slabostmi bori, ve, kako se narava da težko premagati. Šele smrt nas bo rešila vseh naših napak in slabosti.

Zato naj nas te napake in slabosti ne odvrtaajo od sv. obhajila. Če se le borimo zoper nje, nas one ne storijo sv. obhajila nevrednih. Jezus, ki naše slabosti pozna, ima večje potrpljenje z nami, kakor ga imajo ljudje. Le z zaupanjem in veseljem se mu bližajte in mu hodite naproti! Ne s strahom in trepetom! Dobro si zapomnite! Pač z globokim spoštovanjem, a ne s prevelikim strahom! Prevelik strah zadržuje ljubezen. Če se koga močno bojimo, ga ne bomo posebno radi imeli. »Ljubezen strah prežene.« (1 Jan 4, 18.) In ljubezen je tista, ki jo Jezus želi od nas, ker je tudi sam ves ljubezen. Druge reči zanj nimajo nobene cene; ljubezen je najdražje, kar imamo in kar mu lahko damo. O, imejmo malo umevanja za njegovo neumljivo ljubezen, s katero se za nas ves

žrtvuje in vsak dan uničuje! In ker ljubezen zahteva ljubezen, zato mu jo vračajmo, kolikor naše majhno srce premore! Duši pa, katera se njemu izroči v ljubezni, se tudi on ves izroči in prečudno podomače, pristrčno in ljubeznivo z njo občuje. Občujmo z njim tudi mi, sicer spoštljivo, a tudi zaupljivo in ljubeznivo, podomače, pristrčno, veselo, kakor prijatelj občuje z najboljšim prijateljem! Tako pristrčno, prijateljsko občevanje z Bogom samim, ki je vsa naša sreča, so mala nebesa na zemlji...

(Glejte pa vsi tisti, ki hodite k sv. obhajilu pogostokrat, kakor tisti, ki hodite redkokrat, da ne boste hodili od sv. obhajila brez zahvale! Da mnogi od obhajilne mize tako hitro bežijo iz cerkve, je žalostno znamenje, da se pač slabo zavedajo, kaj velikega so v mali hostiji prejeli. Vera ni dosti živa. Živemu Bogu, katerega imajo v sebi, ne vedó reči nobene besede. Ne vedó, kaj bi mislili, kaj bi rekli. Naj taki, kakor po spovedi tako tudi po obhajilu, vzamejo vendar knjižico v roke, ki primerne misli vzbuja, primerne besede na jezik polaga, da se z njimi vsaj

nekoliko zahvalijo za neprecenljivi dar! Čas po sv. obhajilu je posebno dragocen. Četrť ure po milostipolnem obisku se pogovarjati z Jezusom, ki je v nas pričujoč, pač ni preveč.)

Ne zamudite vlaka!

Ali si že kdaj vlak zamudil? Kdor se večkrat vozi po železnici, se mu že kdaj primeri. In če se mu primeri, mu je vselej zelo sitno. Še takrat, ko na kraju, kamor je namenjen, nima posebnega opravka, ampak hoče iti samo za kratek čas, ima neprijeten občutek, ko mu jo vlak odpiha pred nosom, sam se pa mora nekam potepeno vračati nazaj, ker je bil v mislih že tam, kamor je hotel iti. Vse drugače pa je še, če ima na kraju, kamor je bil namenjen, važen opravke in je bil vlak, s katerim se je imel peljati, zadnji; vsak drug je prepozen. O, takrat bi si človek glavo razbil zaradi svoje nerodnosti. Kajti, da je vlak zamudil, je sam kriv. Treba bi mu bilo le malo bolj paziti, pravočasno od doma iti, pa bi bil vlak njegov. Šlo je samo za nekaj minut, morda le za eno. Kako lahko bi bil šel eno

minuto prej od doma, pa bi bilo vse dobro! A zavoljo te ene prepozne minute je zdaj zamujeno vse. Zakaj ni vendar malo bolj pazil, zakaj ni šel prej od doma! O ti nesrečna neroda!

Meni, ki se ^{selbi veliki duhovnik pripravuje o} veliko vozim po železnici, se je kajpada tudi že pripetilo, da sem vlak zamudil; posebno ker se nerad dolgo prekladam po kolodvorih. Najbolj mi je pa ostala v spominu ona zamuda, ko sem se nekoč peljal v Dalmacijo. V Splitu, glavnem mestu Dalmacije, je bilo veliko zborovanje. Kakih dvesto dalmatinskih duhovnikov in drugih mož je bilo zbranih, jaz pa sem bil povabljen iz Slovenije, da jim tam govorim o naši organizaciji, po kateri naj tudi oni zasnujejo svojo. — Do Št. Petra na Krasu sem se vozil s tržaškim vlakom, tam pa je bilo treba prestopiti na reškega. V Reki čaka velik parnik, ki po prihodu vlaka takoj odplove proti Dalmaciji, ki bi me pravočasno tja prinesel. Vse se je lepo ujemalo. A vlak v Št. Petru ni odpeljal takoj, treba je bilo pol ure čakati. Stal je nekoliko na strani, da ga nisem prav opazil. Hodim po peronu cele pol ure gori in doli

— kar se začne vlak premikati... Ja, kaj je ta tisti?! Skočim proti njemu — pa bilo je prepozno. Odpeljal se je brez mene! Na — pol ure sem ga čakal, pred nosom mi je stal, pa ga zamudim! Oh, kaj bo pa zdaj?! Vsa Dalmacija je zbrana, iz daljnih krajev, po cele dneve daleč so prišli skupaj duhovniki in drugi možje, da me poslušajo — jaz pa tukajle!... Če se tudi peljem z naslednjim vlakom do Reke, parniki ne vozijo po morju kakor vlaki vsakih par ur... Šel sem v čakalnico in spet hodil gor in dol, bil sem sam, imel pa grozne občutke, ki so se podili po glavi, da mi jo je hotelo raznesti. O ti nesrečna neroda! Da le moreš biti tako neroden! Čakati nanj, pa ga zamuditi!... Ne morem vam povedati, kako mi je bilo neznansko hudo. Pol ure se nisem mogel pomiriti. Potem sem začel študirati, če bi se ne dalo vendar kako še pravočasno v Dalmacijo priti. Po dolgem iskanju sem vendar še našel en majhen parnik, ki me je še toliko za časa pripeljal v Split, da sem našel družbo še zbrano, in sem svoj namen še dosegel. Kako pa mi je bilo hudo, ko sem mislil, da sploh ne pridem več pravo-

časno in da sem to zagrešil samo po svoji neprevidnosti, tega ne morem izreči.

Naše življenje se po pravici primerja vožnji po vlaku. Hitreje kot najhitrejši brzovlak drevi z nami čas naprej proti večnosti. Kdor zamudi vlak v nebesa, mu bo odžvižgal za zmerom; drug ne pride več. Če bo tistim, ki so zamudili nebeški vlak, le tako hudo, kakor je bilo meni, ko sem zamudil vlak v Reko, ne bo treba nobene druge kazni. Samo ta neprestani očitek: *žakaj, pa žakaj, oh, žakaj si zamudil! Ko bi bil tako lahko dobil! Tako lahko! Oh, žakaj!...* Samo ta večni očitek bo dosti gorja!... →

Ko sem se pred nekaj leti vozil v Varaždin, sem slišal v vlaku mlado hrvaško devojko, ki je rekla: »Ko bi bila v peklu le ena spovednica, kako bi se gnetli grešniki okoli nje!« Čudil sem se, da mlada, kakih osemnajst let stara punca, tako modro pove. Kar je rekla, je resnično!

O, dragi moji, nikar se ne igravimo s svojim zveličanjem! Človek res lahko greši, a lahko se tudi greha znebi. Nikomur, kdor je padel v brezno greha, ni treba štiri in

+ Kdor p. smrtne grehe živi, ko se ga tako lahko znebi, ta se s svojim

dvajset ur v njem ležati. V spovedi in popolnem kesu nam je dal Bog čudovito lahek pomoček, da se vsak dan in vsak trenotek z njim spravimo. To je v resnici zlata vrv oziroma zlata nit, ki nas potegne iz povodnji in prepada greha in večnega pogubljenja. Komur se to zdi pretežko, ta nebes ni vreden in jih nikoli videl ne bo. Kdor ima eno troho vere in eno mrvo pameti, se bo te zlate vrvi in zlate niti z veseljem oklepjal, da ga obvaruje strašnega prepada.

Ne zamudite vlaka! Ne puščajte iz némar lepe prilike, ki se vam ponuja, da vam pomaga do večne sreče!

Vsi se poslužujmo teh božjih pomočkov radi, pridno in zvesto, pa bomo okušali njih čudovito blagodejno moč! In s psalmistom bomo tudi mi **prepevali usmiljenje božje vekomaj** (Ps 88).

NEDELJSKI BLAGOSLOV LJUDSTVA

z blagoslovljeno vodo.

Z lepim obredom pričenjamo ob nedeljah sveto daritev: duhovnik pokropi trikrat oltar, sebe in ljudstvo, da tako očiščeni prinašamo Bogu svojo daritev. V velikonočnem času je prva pesem malo drugačna.

Med letom.

Pokropi me, Gospod, s hizopom in očiščen bom; umij me, in bolj ko sneg bom bel. Usmili se me, Bog, po svoji milosrčnosti. Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in vekomaj. Amen. Pokropi me, Gospod, s hizopom in očiščen bom; umij me, in bolj ko sneg bom bel.

Pokaži nam, Gospod, svoje usmiljenje.

In daj nam svoje zveličanje.

Gospod, usliši mojo molitev.

In moj klic naj pride k tebi.

Gospod z vami.

In s tvojim duhom.

Molimo. Usliši nas, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, in pošlji nam dobrotljivo iz nebes svojega svetega angela, ki naj čuva, pod-

pira, varuje, obiskuje in brani vse, ki bivajo v tem bivališču. Po Kristusu, Gospodu našem.

Amen.

O velikonočnem času.

Videl sem vodo, tekočo od templja, od desne strani, aleluja: in vsi, h katerim je dospela ta voda, so se zveličali in bodo govorili: aleluja, aleluja. Hvalite Gospoda, ker je dober, zakaj vekomaj traja njegovo usmiljenje. Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu, kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in vekomaj. Amen. Videl sem vodo, tekočo od templja, od desne strani, aleluja: in vsi, h katerim je dospela ta voda, so se zveličali in bodo govorili: aleluja, aleluja.

Pokaži nam, Gospod, svoje usmiljenje, aleluja.
In daj nam svoje zveličanje, aleluja.

Gospod, usliši mojo molitev.

In moj klic naj pride k tebi.

Gospod z vami.

In s tvojim duhom.

Molimo. Usliši nas, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, in pošlji nam dobrotljivo iz nebes svojega svetega angela, ki naj čuva, podpira, varuje, obiskuje in brani vse, ki bivajo v tem bivališču. Po Kristusu, našem Gospodu.

Amen.

S V E T A M A Š A

(Na čast presv. Trojici.)

Priprava.

Pristopne molitve.

(Pred oltarjem.)

In nomine Patris, et Filii, † et Spiritus Sancti. Amen.

Introibo ad altare Dei.

Ad Deum, / qui laetificat juventutem meam.

Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: ab homine iniquo et doloso erue me.

Quia tu es, Deus, fortitudo mea: / quare me repulisti, / et quare tristis incedo, / dum affligit me inimicus?

Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

V imenu Očeta in Sina † in Svetega Duha. Amen.

Stopil bom k božjemu oltarju.

K Bogu, / ki je veselje mojega življenja.

Brani me, o Bog, in rzsodi mi pravdo zoper nesveto ljudstvo; reši me zlobnih in zvičajnih ljudi.

Saj ti si moja moč, o Bog. / Zakaj me zavračaš? / Zakaj hodim žalosten, / ko me stiska sovražnik?

Poslji svojo luč in svojo resnico, da me bosta vodili in privedli na tvojo sveto goro in v tvoje šotore.

Et introibo ad altare Dei: / ad Deum, / qui laetificat juventutem meam.

Confitebor tibi in ci-thara, Deus, Deus meus: quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me?

Spera in Deo, / quoniam adhuc confitebor illi: / salutare vultus mei, et Deus meus.

Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, / et nunc, et semper, / et in saecula saeculorum. Amen.

Introibo ad altare Dei.

Ad Deum, / qui laetificat juventutem meam.

Adjutorium nostrum † in nomine Domini.

Qui fecit caelum et terram.

Confiteor Deo omnipotenti . . . omnibus Sanctis, et vobis, fratres: quia peccavi . . .

In stopil bom k božjemu oltarju, / k Bogu, ki je veselje mojega življenja.

Hvalil te bom s harpo, Bog, moj Bog. Kaj se žalostiš, moja duša, in kaj me vznemirjaš?

V Boga zaupaj, / zakaj še ga bom hvalil: on je moj rešitelj in moj Bog.

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu.

Kakor je bilo v začetku, / tako zdaj in vselej / in na veke vekov. Amen.

Stopil bom k božjemu oltarju.

K Bogu, / ki je veselje mojega življenja.

Naša pomoč † je v Gospodu.

Ki je ustvaril nebo in zemljo.

Spovem se vsemogočnemu Bogu . . . vsem svetnikom in vam, bratje, da . . . Zato pro-

Ideo precor... omnes
Sanctos, et vos, fratres,
orare pro me...

Misereatur tui omni-
potens Deus, / et, di-
missis peccatis tuis, /
perducat te ad vitam
aeternam.

Amen.

Confiteor Deo omni-
potenti, / beatæ Mariæ
semper Virgini, / beato
Michaeli Archangelo, /
beato Joanni Baptistæ,
/ sanctis Apostolis Pe-
tro et Paulo, / omnibus
Sanctis, et tibi, pater: /
quia peccavi nimis /
cogitatione, verbo et
opere: /

Verniki se udarijo trikrat na prsi, govoreč:

mea culpa, / mea culpa,
/ mea maxima culpa. /
Ideo precor beatam
Mariam semper Virgi-
nem, / beatum Michae-
lem Archangelum, /
beatum Joannem Bap-
tistam, / sanctos Apo-
stolos Petrum et Pau-
lum, / omnes Sanctos,

sim... vse svetnike in
vas, bratje, molite za-
me...

Usmili se te vsemo-
gočni Bog, / odpusti ti
grehe / in privedi te v
večno življenje.

Amen.

Spovem se vsemogoč-
nemu Bogu, / blaženi
Mariji, vedno devici, /
blaženemu Mihaelu, ve-
likemu angelu, / blaže-
nemu Janezu Krstniku,
/ svetima apostoloma
Petru in Pavlu, / vsem
svetnikom in tebi, oče,
/ da sem veliko grešil /
v mislih, besedah in
dejanju: /

moja krivda, / moja
krivda, / moja velika
krivda. / Zato prosim
blaženo Marijo, vedno
devico, / blaženega Mi-
haela, velikega angela,
blaženega Janeza Krst-
nika, / sveta apostola
Petra in Pavla, / vse
svetnike in tebe, oče, /

et te, pater, / orare
pro me ad Dominum
Deum nostrum.

Misereatur vestri om-
nipotens Deus, et, di-
missis peccatis vestris,
perducat vos ad vitam
aeternam.

Amen.

Indulgentiam, abso-
lutionem, et remissio-
nem peccatorum no-
strorum † tribuat no-
bis omnipotens et mi-
sericors Dominus.

Amen.

Deus, tu conversus
vivificabis nos.

Et plebs tua laetabi-
tur in te.

Ostende nobis, Do-
mine, misericordiam
tuam.

Et salutare tuum da
nobis.

Domine, exaudi ora-
tionem meam.

Et clamor meus ad
te veniat.

Dominus vobiscum.

Et cum spiritu tuo.

molite zame pri Gospo-
du, našem Bogu.

Usmili se vas vse-
mogočni Bog, odpusti
vam grehe in privedi
vas v večno življenje.

Amen.

Vsemogočni † in
usmiljeni Bog nas opró-
sti in odvéži grehov in
nam jih odpusti.

Amen.

O Bog, oživi nas iz-
nova.

In tvoje ljudstvo se
bo veselilo v tebi.

Izkaži nam, Gospod,
svoje usmiljenje.

In daj nam svoje
zveličanje.

Gospod, usliši mojo
molitev.

In moj klic naj pride
k tebi.

Gospod z vami.

In s tvojim duhom.

Oremus.

Molimo.

Duhovnik k oltarju gredé tiho moli:

Odvzemi nam grehe, / prosimo te, Gospod, /
da bomo s čistimi dušami / vredno stopili v naj-
svetejše. Amen.

Poljubi oltar in moli:

Prosimo te, Gospod, odpusti mi milostno vse
grehe po zaslugah tvojih svetnikov, katerih sve-
tinje so tukaj, in vseh svetnikov. Amen.

V stopna pesem.

(Duhovnik jo moli na listni strani.)

† Slavljena sveta Trojica in nedeljiva Enota:
zahvalimo se ji, ker nam je izkazala usmiljenje.
— Gospod, naš Gospod, kako čudovito je tvoje
ime po vsej zemlji. Slava Očetu.

Gospod, usmili se.

(V sredi oltarja.)

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Christe, eleison.

Kristus, usmili se.

Christe, eleison.

Kristus, usmili se.

Christe, eleison.

Kristus, usmili se.

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Kyrie, eleison.

Gospod, usmili se.

Slava.

Gloria in excelsis
Deo.

Et in terra pax ho-
minibus / bonae vo-
luntatis.

Laudamus te.

Benedicimus te.

Adoramus te.

Glorificamus te.

Gratias agimus tibi /
propter magnam glo-
riam tuam.

Domine Deus, Rex
caelestis, / Deus Pater
omnipotens.

Domine Fili unige-
nite, / Jesu Christe.

Domine Deus, / Ag-
nus Dei, / Filius Patris.

Qui tollis peccata
mundi, / miserere no-
bis.

Qui tollis peccata
mundi, / suscipe depre-
cationem nostram.

Qui sedes ad dexteram
Patris, / miserere nobis.

Quoniam tu solus
sanctus.

Tu solus Dominus.

Slava Bogu na vi-
šavah.

In na zemlji mir
ljudem, / ki so Bogu
po volji.

Hvállimo te.

Slavímo te.

Mólimo te.

Povelíčujemo te.

Zahvaljujemo se ti
zaradi tvoje velike
slave.

Gospod Bog, nebeški
kralj, / Bog, vsemogoč-
ni Oče.

Gospod edinorojeni
Sin, / Jezus Kristus.

Gospod Bog, / Jagnje
božje, / Sin Očetov.

Ki odjemlješ grehe
sveta, / usmili se nas.

Ki odjemlješ grehe
sveta, / sprejmi našo
prošnjo.

Ki sediš na Očetovi
desnici, / usmili se nas.

Saj edino ti si Sveti.

Edino ti Gospod.

Tu solus Altissimus.
 Jesu Christe, / † cum
 Sancto Spiritu in glo-
 ria Dei Patris. Amen.

Edino ti Najvišji.
 Jezus Kristus, / † s
 Svetim Duhom v slavi
 Boga Očeta. Amen.

Poljubi oltar in pozdravi ljudstvo:

Dominus vobiscum.
 Et cum spiritu tuo.

Gospod z vami.
 In s tvojim duhom.

Prošnja.

(Na listni strani.)

Vsemogočni večni Bog, svojim služabnikom si dal, da v priznavanju prave vere spoznavajo slavo večne Trojice in v moči njenega veličastva molijo Enoto; prosimo te, naj bomo po trdnosti te vere vsekdar vseh nezgod obvarovani. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu.

Berilo.

Berilo iz pisma svetega apostola Pavla Rimljanom (11, 33—36). O globočina bogastva in modrosti in vednosti božje! Kako nedoumljive so njegove sodbe in neizsledna njegova pota! Zakaj »kdo je spoznal misel Gospodovo? Ali kdo je bil njegov svetovavec?« Ali »kdo mu je prej kaj dal, da bi se mu povrnilo?« Kajti od njega in po njem in zanj je vse: njemu slava na veke! Amen.

Deo gratias.

Bogu hvala.

Pesem med berili.

Slavljen Gospod, ki zreš globine in kraljuješ nad kerubi. Slavljen Gospod na nebesni višavi,

in hvalevreden vekomaj. Aleluja, aleluja. Slav-
ljen Bog naših očetov, in hvalevreden vekomaj.
Aleluja.

Pred evangelijem.

(Sredi oltarja.)

Očisti mi srce in ustnice, vsemogočni Bog, ki
si z žarečim ogljem očistil ustnice preroku
Izaiju. Tako očisti tudi mene v svojem dobrot-
nem usmiljenju, da bom mogel vredno oznanjati
tvoj sveti evangelij. Po Kristusu, našem Go-
spodu. Amen.

Blagoslóvi, Gospod.

Gospod, bodi v mojem srcu in na mojih ust-
nicah, da bom vredno in dostojno oznanjal nje-
gov evangelij. Amen.

Evangelij.

(Na evangeljski strani.)

Dominus vobiscum.

Gospod z vami.

Et cum spiritu tuo.

In s tvojim duhom.

† Sequentia (Initium)
sancti Evangelii secun-
dum Matthaeum.

† Odstavek iz (Zače-
tek) svetega evange-
lija po Mateju.

Gloria tibi, Domine.

Slava ti, Gospod.

(Matej 28, 18—20.)

Takrat je rekel Jezus svojim učencem: »Dana
mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Pojdite
torej in učite vse narode; krščujte jih v imenu
Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spol-

njevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.«

Laus tibi, Christe.

Hvala ti, Kristus.

Po evangeljskih besedah nam Bog izbriši grehe.

Vera.

(Sredi oltarja.)

Credo in unum Deum.
Patrem omnipotentem, / factorem caeli et terrae, / visibilium omnium, et invisibilium.

Et in unum Dominum Jesum Christum, / Filium Dei unigenitum. / Et ex Patre natum ante omnia saecula. / Deum de Deo, / lumen de lumine, / Deum verum de Deo vero. / Genitum, non factum, / consubstantialem Patri: / per quem omnia facta sunt. / Qui propter nos homines, / et propter nostram salutem descendit de caelis. /

Vérujem v enega Boga. Vsemogočnega Očeta, / ki je ustvaril nebo in zemljo, / vse vidne in nevidne stvari.

In v enega Gospoda Jezusa Kristusa, / edinorojenega Sinu božjega. / Ki ga je rodil Oče pred vsemi veki, / in je Bog od Boga, / luč od luči, / pravi Bog od pravega Boga; / ki se je rodil in ni ustvarjen, / ki je enega bistva z Očetom, / in je po njem vse ustvarjeno. / Ki je prišel iz nebes zaradi nas ljudi in zaradi našega zveličanja. /

Pri naslednjem stavku pokleknemo:

Et incarnatus est de Spiritu Sancto / ex Ma-

In utelesil se je po Svetem Duhu iz Marije

ria Virgine: / Et homo factus est. /

Crucifixus etiam pro nobis: / sub Pontio Pilato passus, et sepultus est. / Et resurrexit tertia die, secundum Scripturas. / Et ascendit in caelum: / sedet ad dexteram Patris. / Et iterum venturus est cum gloria / iudicare vivos, et mortuos: / cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum Sanctum, / Dominum, et vivificantem: / qui ex Patre, Filioque procedit. / Qui cum Patre, et Filio simul adoratur et conglorificatur: / qui locutus est per Prophetas.

Et unam sanctam catholicam et apostolicam Ecclesiam. / Confiteor unum baptisma in remissionem peccatorum. / Et exspecto resur-

Device / in postal človek. /

Bil je tudi križan za nas, / pod Poncijem Pilatom je trpel in bil položen v grob. / In tretji dan je vstal od mrtvih, / kakor pričuje Pismo. / In šel je v nebesa in sedi na Očetovi desnici. / In spet bo prišel v slavi, / sodit žive in umrle; / in njegovemu kraljestvu ne bo konca.

In v Svetega Duha, / Gospoda, ki oživlja, / ki izhaja iz Očeta in Sina; / ki ga z Očetom in Sinom vred molimo in slavimo, / ki je govoril po prerokih.

In v eno sveto katoliško in apostolsko Cerkev. / Priznavam en krst v odpuščanje grehov. / In pričakujem vstajenja mrtvih /

rectionem mortuorum. / in življenja † v pri-
 Et vitam venturi † sae- hodnjem veku. Amen.
 culi. Amen.

Duhovnik poljubi oltar in pozdravi ljudstvo:

Dominus vobiscum.	Gospod z vami.
Et cum spiritu tuo.	In s tvojim duhom.

Nato se obrne k oltarju:

Oremus.	Molimo.
---------	---------

Daritveni del.

Darovanje.

Pesem pri darovanju.

Slavljen Bog Oče in edinorojeni božji Sin in Sveti Duh: zakaj izkazal nam je usmiljenje.

Darovanje kruha.

Sprejmi, sveti Oče, vsemogočni večni Bog, ta brezmadežni dar, ki ga darujem jaz, tvoj nevredni služabnik, tebi, svojemu živemu in pravemu Bogu, za svoje neštivilne grehe, žalitve in malomarnosti, in za vse okrog stoječe, a tudi za vse verne kristjane, žive in umrle, da bo meni in njim v zveličanje in večno življenje. Amen.

Ko vliva v kelih vino in vodo, moli:

O Bog, ki si dostojanstvo človeške narave čudovito ustvaril in še čudoviteje prenovil, naj bomo deležni po skrivnosti te vode in tega vina božje narave Njega, ki se je ponižal in postal deležen naše človeške narave, Jezus Kristus, tvoj Sin, naš Gospod, ki s teboj živi in kraljuje v edinosti s svetim Duhom, Bog na vse veke vekov. Amen.

Darovanje vina.

Darujemo ti, Gospod, kelih zveličanja in prosimo tvoje usmiljenje, naj se s prijetnim vonjem dvigne pred tvoje božje veličastvo v naše in vsega sveta zveličanje. Amen.

Nekoliko sklonjen moli duhovnik:

Sprejmi nas, Gospod, ponižne in potrte, in naj ti danes darujemo tako, da ti bo ugajalo, Gospod Bog.

Potem blagoslovi darove:

Pridi, Posvečevavec, vsemogočni večni Bog, in † blagoslovi to daritev, tebi pripravljeno.

Umivanje rok.

(Na listni strani.)

V nedolžnosti si umivam roke, ko stopam k tvojemu oltarju, Gospod.

Da ti glasno pojem slavo in oznanjam vsa tvoja čudovita dela.

Gospod, vzljubil sem lepoto tvojega doma in kraj, kjer biva tvoje veličastvo.

Ne pogubi s hudobneži moje duše, o Bog, in mojega življenja ne s krvoželjnimi ljudmi.

Krivica je v njihovih rokah, njihova desnica je polna podkupnine.

Jaz pa hodim v nedolžnosti: reši me in usmili se me.

Že sem stopil na pravo pot: hvalil te bom v zborih, o Gospod.

Slava Očetu in Sinu in Svetemu Duhu.

Kakor je bilo v začetku, tako zdaj in vselej in na veke vekov. Amen.

Sredi oltarja moli duhovnik:

Sprejmi, sveta Trojica, to daritev, ki ti jo darujemo v spomin trpljenja, vstajenja in vnebohoda Jezusa Kristusa, našega Gospoda, v čast blažene Marije, vedno device, svetega Janeza

Krstnika, svetih apostolov Petra in Pavla in teh (katerih svetinje so tu na oltarju) in vseh svetnikov. Naj bo njim v čast, nam pa v zveličanje, in v nebesih naj prosijo za nas oni, katerih se spominjamo na zemlji. Po istem Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Duhovnik poljubi oltar in povabi ljudstvo:

Orate, fratres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.

Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis / ad laudem, et gloriam nominis sui, / ad utilitatem quoque nostram, / totiusque Ecclesiae suae sanctae.

Molite, bratje, da bo moja in vaša daritev prijetna Bogu, vsemogočnemu Očetu.

Naj sprejme Gospod daritev iz tvojih rok / sebi v hvalo in čast, / nam v blagor / in na korist vsej svoji sveti Cerkvi.

Duhovnik tiho odgovori:

Amen.

Amen.

Prošnja nad darovi.

Posveti ta dar, prosimo te, Gospod, naš Bog, ko kličemo tvoje sveto ime, in po njem dopolni nas same tebi v večen dar. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu.

Per omnia saecula saeculorum.

Amen.

Na vse veke vekov.

Amen.

Žrtev.

Uvodni slavospev.

Dominus vobiscum.	Gospod z vami.
Et cum spiritu tuo.	In s tvojim duhom.
Sursum corda!	Dvignite srca!
Habemus ad Domi-	Pri Gospodu jih ima-
num.	mo.
Gratias agamus Do-	Zahvalimo se Gospo-
mino Deo nostro.	du, našemu Bogu.
Dignum et justum	Spodobi se in pravič-
est.	no je.

Slavospev presveti Trojici.

Res se spodobi in je pravično, primerno in zveličavno, da se ti vedno in povsod zahvaljujemo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog, ki si z edinorojenim Sinom in Svetim Duhom en Bog, en Gospod; ne v enoti osebe, ampak v Trojici ene narave. Kar namreč po tvojem razodetju verujemo o tvoji slavi, vse to verujemo o tvojem Sinu, vse to o svetem Duhu, brez vsakega razločka. Tako v spoznavanju pravega in večnega božanstva molimo v osebah svojstvenost, v naravi edinstvo in v veličastvu enakost. Njo proslavljajo angeli in nadangeli, kerubi in serafi, ki dan za dnem brez prestanka v zboru prepevajo:

Svet, svet, svet si ti, o Gospod, Bog nebesnih čet. Nebo in zemlja sta polna tvoje slave. Slava na višavah. Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu. Slava na višavah.

Stalni del.

Molitev za Cerkev.

(To žrtev ti prinašamo za sveto katoliško Cerkev, za našega papeža..., za našega škofa... in za vse kristjane.)

Duhovnik se globoko prikloni, poljubi oltar, blagoslovi darove in moli:

Najboljši Oče, po Jezusu Kristusu, tvojem Sinu, našem Gospodu, te torej ponižno molimo in prosimo, sprejmi in blagoslovi te † darove, ta † darila, te † svete in čiste daritve. Darujemo ti jih posebno za tvojo sveto katoliško Cerkev, ki ji podeli mir, jo varuj, zedini in ji vladaj po vsem svetu, kakor tudi za tvojega služabnika, našega papeža..., našega škofa... in za vse pravoverne spoznavavce katoliške in apostolske vere.

Spomin živih.

(Spomni se, Gospod, naših živih bratov in sester in vseh nas okrog stoječih.)

Spomni se, Gospod, svojih služabnikov in služabnic... in vseh okrog stoječih, katerih vero poznaš in veš za njihovo pobožnost, za katere ti darujemo ali kateri ti darujejo to hvalno daritev zase in za vse svoje, da bi si rešili duše in utrdili upanje v zveličanje in zdravje, in zato posvečujejo svoje darove tebi, večnemu, živemu in pravemu Bogu.

Spomin zmagoslavne Cerkve.

(Združimo se z vsemi svetniki in prosimo za njih priprošnjo.)

V občestvo združeni se spominjamo zlasti čistite vedno device Marije, Matere našega Boga in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi tvojih svetih apostolov in mučencev: Petra in Pavla, Andreja, Jakoba, Janeza, Tomaža, Jakoba, Filipa, Jerneja, Mateja, Simona in Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lavrencija, Krizogona, Janeza in Pavla, Kozma in Damijana in vseh tvojih svetnikov. Po njihovih zaslugah in prošnjah nam daj, da bomo v vsem deležni tvojega varstva in pomoči. Po istem Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Prošnja za sprejem in spremenjenje darov.

Duhovnik razprostre roke nad darovi in moli:

Sprejmi torej milostno to daritev svojih služabnikov in vse svoje družine, prosimo te, Gospod; vodi nam dneve v svojem miru, reši nas večnega pogubljenja in prištej nas zboru svojih izvoljenih. Po Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Stori milostno, prosimo te, o Bog, da bo ta daritev v vsem blago † slovljena, spre † jeta, odo † brena, tebi primerna in prijetna, da nam postane † Telo in † Kri tvojega ljubljenega Sina, našega Gospoda Jezusa Kristusa.

Poročilo zadnje večerje.

Posvetilne besede — spremenjenje.

On je na večer pred svojim trpljenjem vzel kruh v svoje svete in častitljive roke, dvignil pogled v nebo, k tebi, k Bogu, svojemu vse-mogočnemu Očetu, se ti zahvalil, ga blago † slovil, razlomil, dal svojim učencem in rekel: Vzemite in jejte od tega vsi:

Zakaj to je moje telo.

Duhovnik na kolenih počasti posvečeno hostijo in jo, visoko dvignjeno, pokaže ljudstvu; potem odkrije kelih in moli:

Prav tako je vzel po večerji tudi ta slavni kelih v svoje svete in častitljive roke, se ti spet zahvalil, ga blago † slovil, dal svojim učencem in rekel: Vzemite in pijte iz njega vsi:

Zakaj to je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, skrivnost vere, ki se bo za vas in za mnoge prelila v odpuščanje grehov.

Kadarkoli boste to delali, delajte v moj spomin.

Duhovnik na kolenih počasti sveto Kri v kelihu in ga pokaže ljudstvu.

Spomin Jezusovega odrešilnega dela.

Zato se tudi spominjamo, o Gospod, mi, tvoji služabniki in tvoje sveto ljudstvo, zveličavnega trpljenja, vstajenja od mrtvih in častitega vnebohoda istega Kristusa, tvojega Sina, našega Gospoda, in darujemo tvojemu vzvišenemu veli-

častvu od tvojih darov in daril čisti † dar, sveti † dar, brezmadežni † dar, sveti † kruh večnega življenja in kelih † večnega zveličanja.

Ozri se na te darove z milostnim in jasnim pogledom in sprejmi jih prijazno, kakor si prijazno sprejel darove svojega pravičnega služabnika Abela, daritev našega očaka Abrahama in sveto daritev, brezmadežni dar, ki ti ga je daroval tvoj véliki duhovnik Melkizedek.

Duhovnik moli globoko sklonjen in poljubi oltar:

Ponižno te prosimo, vsemogočni Bog, naj pri-
nese te darove tvoj sveti angel na tvoj vzvišeni
oltar, pred tvoje božje veličastvo, in nas vse, ki
bomo od tega oltarja prejeli presveto † Telo in
† Kri tvojega Sina, napolni z vsem nebeškim
blagoslovom in milostjo. Po istem Kristusu, na-
šem Gospodu. Amen.

Spomin umrlih.

Spomni se tudi, Gospod, svojih služabnikov in
služabnic..., ki so šli pred nami v večnost z
znamenjem vere in počivajo v miru.

Prosimo te, Gospod, daj njim in vsem, kateri
počivajo v Kristusu, kraj okrepčila, luči in miru.
Po istem Kristusu, našem Gospodu. Amen.

Molitev za nas.

Tudi nam grešnikom, tvojim služabnikom, ki
zaupamo v tvoje obilno usmiljenje, daj milostno
delež in občestvo s svojimi svetimi apostoli in
mučenci: z Janezom, Štefanom, Matijem, Bar-
nabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcelinom,

Petrom, Felicito, Perpetuo, Agato, Lucijo, Agno, Cecilijo, Anastazijo in z vsemi svojimi svetniki; sprejmi nas v njih družbo, ne po našem zasluženju, ampak po svojem usmiljenju. Po Kristusu, našem Gospodu.

Po njem vse te dobrote vedno ustvarjaš, posve † čuješ, oživ † ljaš, blago † slavljaš in daješ nam, o Gospod.

Po † njem, z † njim in v † njem je tebi, Bogu, vsemogočnemu † Očetu, v edinosti s Svetim † Duhom vsa čast in slava.

Per omnia saecula Na vse veke vekov.
saeculorum.

Amen.

Amen.

Daritveni obed.

Oče naš in lomljenje kruha.

Oremus: Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, / qui es in caelis:

Sanctificetur nomen tuum:

Adveniat regnum tuum:

Fiat voluntas tua, / sicut in caelo, et in terra.

Molimo. Opomnjeni po zveličavnih zapovedih in poučeni po božjem nauku si upamo govoriti:

Oče naš, / kateri si v nebesih!

Posvečeno bodi tvoje ime;

pridi k nam tvoje kraljestvo;

zgodi se tvoja volja, / kakor v nebesih, tako na zemlji.

Panem nostrum quotidianum da nobis hodie:

Et dimitte nobis debita nostra, / sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

Et ne nos inducas in tentationem.

Sed libera nos a malo.

Amen.

Reši nas, prosimo te, Gospod, vsega hudega, ki je že minilo, ki nas teži ali nas še čaka, in po priprošnji blažene in častite vedno deviške Bogorodice Marije in svojih svetih apostolov Petra in Pavla in Andreja in vseh svetnikov, daj milostno mir † v naših dneh, da bomo s tvojo pomočjo in usmiljenjem vedno prosti greha in obvarovani vsakega vznemirjenja.

Po istem Jezusu Kristusu, našem Gospodu, tvojem Sinu, ki s teboj živi in kraljuje v edinstvi s Svetim Duhom, Bog —

Per omnia saecula saeculorum.

Amen.

Pax † Domini sit † semper vobis † cum.

Et cum spiritu tuo.

To sveto združenje Telesa in Krvi našega Gospoda Jezusa Kristusa bodi nam, ki ga prejmemo, v večno življenje. Amen.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh;

in odpusti nam naše dolge, / kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom;

in ne vpelji nas v skušnjavao;

temveč reši nas hudega.

Amen.

Na vse veke vekov.

Amen.

Mir † Gospodov bodi † vedno z † vami.

In s tvojim duhom.

Jagnje božje.

Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.	Jagnje božje, ki odjemplješ grehe sveta, usmili se nas.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: miserere nobis.	Jagnje božje, ki odjemplješ grehe sveta, usmili se nas.
Agnus Dei, qui tollis peccata mundi: dona nobis pacem.	Jagnje božje, ki odjemplješ grehe sveta, podeli nam mir.

Molitve pred obhajilom.

Gospod Jezus Kristus, ki si rekel svojim apostolom: »Mir vam zapustim, svoj mir vam dam«, ne glej na moje grehe, ampak na vero svoje Cerkve in daj ji po svoji volji mir in edinstvo. Ki živiš in kraljuješ, Bog na vse veke vekov. Amen.

(To prvo molitev pri mašah za umrle izpuščamo.)

Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, ki si po Očetovi volji s sodelovanjem Svetega Duha s svojo smrtjo oživil svet, reši me s tem svojim presvetim Telesom in Krvjo vseh pregreh in vsega hudega; daj, da se bom vedno zvesto držal tvojih zapovedi, in ne dopusti, da bi se kdaj ločil od tebe. Ki z istim Bogom Očetom in Svetim Duhom živiš in kraljuješ, Bog na vse veke vekov. Amen.

Gospod Jezus Kristus, naj mi ne bo v obsodbo in pogubljenje tvoje Telo, ki si ga jaz nevredni drznem prejeti, ampak naj mi po tvoji dobroti varuje in ozdravi dušo in telo. Ki živiš in kraljuješ z Bogom Očetom v edinosti s Svetim Duhom, Bog na vse veke vekov. Amen.

Nebeški kruh bom prejel in klical Gospodovo ime.

Duhovnikovo obhajilo.

Gospod, nisem vreden, da greš pod mojo streho, ampak reci le z besedo in ozdravljena bo moja duša. (*Trikrat.*)

Telo našega Gospoda Jezusa Kristusa mi ohrani dušo za večno življenje. Amen.

Sklonjen prejme sveto Gospodovo Telo.

Kaj naj povrnem Gospodu za vse, kar mi je dal? Vzel bom kelih zveličanja in klical Gospodovo ime. S hvalnicami bom klical Gospoda in varen bom pred svojimi sovražniki.

Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa mi ohrani dušo za večno življenje. Amen.

Prejme sveto Gospodovo Kri.

Obhajilo vernikov.

Confiteor Deo omnipotenti, / beatae Mariae semper Virgini, / beato Michaeli Archangelo, / beato Joanni Baptistae, / sanctis Apostolis Petro et Pau-

Spovem se vsemogočnemu Bogu, / blaženi Mariji, vedno devici, / blaženemu Mihaelu, velikemu angelu, / blaženemu Janezu Krstniku, / svetima apostoloma

lo, / omnibus Sanctis,
et tibi, pater: / quia
peccavi nimis / cogita-
tione, verbo et opere:

Petru in Pavlu, / vsem
svetnikom in tebi, oče,
/ da sem veliko grešil /
v mislih, besedah in
dejanju:

Verniki se trikrat trkajo na prsi, govoreč:

mea culpa, / mea culpa,
/ mea maxima culpa. /
Ideo precor beatam Ma-
riam semper Virginem,
/ beatum Michaellem
Archangelum, / beatum
Joannem Baptistam, /
sanctos Apostolos Pe-
trum et Paulum, / om-
nes Sanctos, et te, pater;
/ orare pro me ad Do-
minum Deum nostrum.

moja krivda, / moja
krivda, / moja velika
krivda. / Zato prosim
blaženo Marijo, vedno
devico, / blaženega Mi-
haela, velikega angela,
blaženega Janeza Krst-
nika, / sveta apostola
Petra in Pavla, / vse
svetnike in tebe, oče, /
molite zame pri Go-
spodu, našem Bogu.

Misereatur vestri om-
nipotens Deus, et, di-
missis peccatis vestris,
perducat vos ad vitam
aeternam.

Usmili se vas vse-
mogočni Bog, odpusti
vam grehe in vas pri-
vedi v večno življenje.

Amen.

Amen.

Indulgentiam, abso-
lutionem, et remissio-
nem peccatorum vestro-
rum † tribuat vobis
omnipotens et miseri-
cors Dominus. - Amen.

Vsemogočni † in
usmiljeni Bog vas opró-
sti in odvéži grehov in
vam jih odpusti.

Amen.

Ecce Agnus Dei, ecce,
qui tollit peccata mundi.

Glejte Jagnje božje,
ki odjemlje grehe sveta.

Domine, non sum dignus, / ut intres sub tectum meum, / sed tantum dic verbo, / et sanabitur anima mea.

Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.

Ko duhovnik izmiva kelih in prste, moli:

Kar smo zaužili z usti, Gospod, naj sprejmemo s čistim srcem, in časní dar nam bodi zdravilo za večnost.

Naj se sklène, Gospod, tvoje Telo, ki sem ga zaužil, in tvoja Kri, ki sem jo pil, z mojim srcem in daj, da noben madež greha ne ostane v meni, ko so me oživile čiste in svete skrivnosti. Ki živiš in kraljuješ na veke vekov. Amen.

Obhajilna pesem.

(Na listni strani.)

Slavimo Boga nebes in vpríčo vseh živih se mu zahvaljujmo: zakaj izkazal nam je usmiljenje.

Gospod z vami.

(Sredi oltarja.)

Dominus vobiscum.

Gospod z vami.

Et cum spiritu tuo.

In s tvojim duhom.

Prošnja po obhajilu.

(Na listni strani.)

Naj nam koristi v telesno in dušno zdravje, Gospod, naš Bog, prejem tega zakramenta in

priznanje večne svete Trojice in njene nedeljive Enote. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu.

Odpuščenje in blagoslov.

(Sredi oltarja.)

Dominus vobiscum.	Gospod z vami.
Et cum spiritu tuo.	In s tvojim duhom.
Ite, Missa est.	Pojdite, odpuščamo vas.
Deo gratias.	Bogu hvala.

(Kadar ne molimo slave, povabi po pozdravu „Gospod z vami“ duhovnik ljudstvo:)

Benedicamus Domino.	Slavimo Gospoda.
Deo gratias.	Bogu hvala.

Duhovnik moli lahko sklonjen:

Naj ti ugaja moj vdani dar, o sveta Trojica, in daj, da bo ta daritev, ki sem jo nevreden daroval tvojemu veličastvu, tebi prijetna, meni pa in vsem, za katere sem jo daroval, po tvojem usmiljenju v spravo. Amen.

Potem poljubi oltar, dvigne pogled, se prikloni križu in blagoslovi ljudstvo:

Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius, et † Spiritus Sanctus.	Blagoslovi vas vse-mogočni Bog, Oče in Sin in † Sveti Duh.
Amen.	Amen.

Zadnji evangelij.

(Včasih je poseben; na evangeljski strani.)

Dominus vobiscum.	Gospod z vami.
Et cum spiritu tuo.	In s tvojim duhom.

† Initium sancti Evangelii secundum Joannem.

Gloria tibi, Domine.

(Janez I, 1—14)

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt: et sine ipso factum est nihil, quod factum est: in ipso vita erat, et vita erat lux hominum: et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt.

Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimonium perhiberet de lumine.

Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo

† Začetek svetega evangelija po Janezu.

Slava ti, Gospod.

V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej nastalo in brez nje ni nič nastalo, kar je nastalega. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela.

Bil je človek, ki ga je Bog poslal, ime mu je bilo Janez. Ta je prišel v pričevanje, da je pričeval o luči, da bi vsi po njem vero sprejeli. Ni bil on luč, ampak je prišel, da bi pričeval o luči.

Prava luč je bila ta, ki prihajajoč na svet razsvetljuje vsakega človeka. Na svetu je

erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt.

Pri naslednjih besedah pokleknemo:

Et Verbum caro factum est, et habitavit in nobis: et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

Deo gratias.

bila in svet je po njej nastal — in svet je ni spoznal. V svojo lastnino je prišla in njeni je niso sprejeli. Vsem pa, kateri so jo sprejeli, je dala pravico, da postanejo božji otroci, njim, ki vanjo verujejo, ki se niso rodili iz krvi ne iz poželenja mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga.

In Beseda je meso postala in med nami prebivala, in videli smo njeno slavo, slavo, kakor edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice.

Bogu hvala.

Z A G O V O R

Ker nima knjižica nobenega predgovora, naj bo pa malo zagovora.

Sv. Alfonz je spisal knjigo o molitvi in je rekel o njej, da je izmed vseh, kar jih je spisal, ta najpotrebnejša in najkoristnejša in želi, da bi se najbolj razširila. Kajti vsi, ki so v nebesih, so zato, ker so molili; vsi pa, ki so pogubljeni, so zato, ker niso molili.

Ne da bi se hotel ali se upal z velikim svetnikom in učenjakom Alfonzom le od daleč primerjati, si dovolim vendar po njegovem zgledu reči tudi jaz: Izmed vseh knjig, kar sem jih spisal, se mi zdi tale o spovedi najpotrebnejša in najkoristnejša in želim, da bi se kar najbolj razširila. Kajti še z večjo upravičenostjo se lahko reče o spovedi, kar je rekel sv. Alfonz o molitvi. Vsi kristjani, ki so grešili, so v nebesih, kersose znali spovedati; vsi, ki so pogubljeni,

sopa zato, ker se niso spovedali, ali se niso znali spovedati. Celó v starem zakonu so se obtoževali grehov (David!), dasi še ni bilo zakramenta sv. pokore, in so prejeli odpuščanje zaradi prihodnjega zasluženja Kristusovega.

Zato pa, ker je nauk o spovedi tolike važnosti za večno življenje kakor noben drug nauk, ker na tej vrvi in niti visi vsa naša sreča ali nesreča, zato bi želel videti tole knjižico v rokah kolikor mogoče mnogih kristjanov — do zadnje meje, kjer se slovensko govori.

Duhovniki bodo ne le vernikom veliko koristili, ampak tudi sebi težave olajšali, če bodo skušali spraviti tole »vrvc« svojim vernikom v roke kar najbolj do zadnjega človeka. Kakor ima vsak otrok svoj katekizem in ga mora znati, podobno naj bi imeli to najvažnejšo poglavje katekizma vsi ljudje v roki in ga dobro poznali.

Razširi naj se pa naša »vrvc« tudi med slovenskimi izseljenci, ki so raztreseni po svetu med drugimi narodi, kjer jim za-

radi neznanja tujega jezika ravno spoved
dela težave, da se je mnogi le preveč od-
vadijo.

Naj potegne zlata vrv vse z zemlje v ne-
besa! Če pa za vrv ni več mogoče zagrabit,
pa vsaj — nit!

Essen v Nemčiji, na dan sv. Terezije 1929.

K A Z A L O

Zlata vrv	7
Oprimite se je!	7
Zakaj naj se spovedujemo?	11
Sreča spovedi	11
Težave spovedi	18
Prazni ugovori	25
a) »Spoved so si izmislili duhovni«	25
b) »Jaz ne potrebujem spovedi; se lahko kar sam Bogu spovem in z njim pobotam«	30
c) »Jaz ne potrebujem spovedi, nimam greha, nisem nikogar ubil in nikomur nič ukradel«	31
Torej zakaj naj hodimo k spovedi?	35
Kdo mora k spovedi?	35
A kdo naj tudi gre k spovedi?	37
Kako naj se spovedujemo?	49
Kaj je spoved?	49
Kako opraviš dobro spoved?	50
Izpraševanje vesti	53
Kesanje	72
Zlata nit	81
Trdni sklep	88
Kakšen trdni sklep?	106
Spoved	120
Dolga spoved	138

Če ni greha	144
Če se ne razumeta	147
Skrupulantom	149
Pokora	155
Po spovedi	160
Zaupaj!	164
Spovednik	168
Kolikokrat naj se spovedujemo?	172
Preveč pobožnosti!	179
Kaj je pobožnost?	186
Ne zamudite vlaka!	191
Nedeljski blagoslov ljudstva	196
Sveta maša	198
Zagovor	226

